

PETRONII
CENA TRIMALCHIONIS

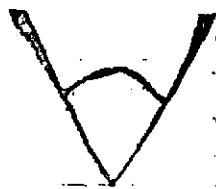
AD VSVM DISCIPVLORVM EDIDIT

HANS H. ØRBERG

ALIQVOT LOCIS OMISSIS

SIC ERIMVS CVNCTI POSTQVAM NOS AVFERET ORCVS
ERGO VIVAMVS DVM LICET ESSE BENE

Accurat iam veritas dies esse experientio libere cense. sed tot militibus ad bellum
 fuga magis placebat q̃ quies. itaq̃ cū nulla deliberacōe q̃ nam gr̃o p̃
 rez emittantur p̃cellat. omnes p̃mo agmenonīs impelluntur in p̃dātes.
 et quēd nus ingreditur hodie apud quē fuit. immolatio laudissim⁹ homi
 horologij in machinis 7 bucinatorē h̃et subornatus ut subinde sc̃p
 quāvis de ista p̃diderit. amicitia ergo dilige oblitū cūq̃ malox. 7 g̃r̃o

LXV. na libetissime huic officio tueretur, usq; huc subem' in balneo sequi. hinc in sin. nestrū cū
 et caput. p'no uenit magis / et cunctis ludetoz accedē / cū subu' subem' tēre calim tu
 nica nestrū rultēa int' pueros capillatos ludetoz pilas nec taz pueri nos q'q; erat op' p'ā
 ad spectantibz duxerat / q' ipse p'at' familie q' selesant' pila p'fina exercebat. nec amplius
 et reperebat / que terra cōpigerat. sed solez plenū hēbat. sūm / sufficerebat ludēbz. nota
 nim' / et res nouas / nam d'is sp'ndones in diuersa parte caru' stabāt / quoz ab' utarellaz re
 nebat. az p'etoz / alt' m'abat pilas / non q'd eas que int' manus lusu expellente uidebat
 sed eas que in terra decedebat. Cūq; has cōp' m'ān lantiora d'acaret m'elans / q' hic
 est inquit apud quē cubitūz ponitis. / quid eas p'c' p'uz erit uidetis. / taz no loq'bat
 m'elans cū m'ān d'et'ro d'ictos cōcepit / p'ad quē signū m'ellaz sp'at' ludēbz sube
 rit. exonerata ille uelē. ea aquā poposuit. ad manus d'ictozq; adspersos uandiluz in ea

Fxxviii. pite pueri ressit. Longu erat singula ex pte. inq; in m m d b d i n g i n f i d o r e c a l f a c
 t i m o m e t o p r i s a d f i n g i d i g e x i m i s . n a m t a m d e h i s u n g u i t o p u f u s u r e g e b a t n o
 l i n t e i s i f e d p o l l i q e x l a n i m o l l i s s i m a f u i t . t u c p u t i n i a m u l p t a s i n c o s p e c t u e f a l s e
 n u p o t i b a t . c u p l u r i m a r i x a t e s e f f i d e n t . f m a l t h o p o c f i n p r u e l l e d i c e b a t . h i c i n u
 l u r i s t u c c i n a c a u s a p o l e n t i e i m p o f u s e f f p e d e n t i f o l e r a t e c u f o r t i b i p r i o r e t h r a
 i n a f i o l i n q u o d e l i c e e f f u e b a t . p u e r u c t u l i s l i n e d i n f m a l t h o r e d e f o r m i o r . C u e r o
 a u f e r e t a d c a p u t e f c u m i n i m i s f y n p h m a c u s t i b i s n e c e f f i s . e t t a q i n a d e z p l i g d
 f e c r e t o d i c e t t o t o i n n e c u t u r . f e q u i n n o s a d u a t h o e t a f a t i t . f e n a g . i n d i n e
 a d i n n u z p r e m i n i n e f f p o f f e l i b e l l u s e r a t . c u h a c i n f e p t e f i g u r . Q u i d e p u n s f i n e
 d i n e u l l i f o r a t e r a t . a c c i p i e t p l a g a s c u t i n i n . f o r a t u r . f i n f i d a t e f f a t p a
 f m a t i s e r a f i n o f u e r i n t u r c o n f u l e . e r a t a g e e r a t u f i n i n a d e r a . f u l i m e n a n

[illegible]

PETRONII
CENA TRIMALCHIONIS

AD VSVM DISCIPVLORVM EDIDIT
HANS H. ØRBERG
ALIQVOT LOCIS OMISSIS

DOMVS LATINA
ANNO MMIII

PETRONII CENA TRIMALCHIONIS

© Hans H. Ørberg 2000

Omnia proprietatis iura reservantur

Ex officina typographica *Special-Trykkeriet Viborg*
anno 2000 & 2003

ISBN 87-90696-04-2

NOTAE

=	idem atque	<i>coni</i>	coniunctivus
↔	contrarium	<i>dat</i>	dativus
:	id est	<i>dēp</i>	dēpōnēns (verbum)
<	factum/ortum ex	<i>f</i>	fēmininum
/	sive	<i>fut</i>	futūrum
+	cum	<i>gen</i>	genetivus
[?]	incertum s. ignōtum	<i>Gr</i>	Graecē
{*}	dēsunt aliqua	<i>indēcl</i>	indēclinābile
...	omissa aliqua	<i>kal.</i>	kalendās
±	circiter	<i>m</i>	masculinum
a. C.	ante Christum (nātum)	<i>n</i>	neutrum
a. d.	ante diem	<i>nōm</i>	nōminatīvus
<i>abl</i>	ablātīvus	<i>p. C.</i>	post Christum (nātum)
<i>acc</i>	accūsātīvus	<i>pāg.</i>	pāgina
<i>adi</i>	adiectivum	<i>part</i>	participium
<i>adv</i>	adverbium	<i>perf</i>	perfectum
<i>C.</i>	Gāius	<i>pl</i>	plūrālis
<i>cap.</i>	capitulum	<i>prp</i>	praepositio
<i>cēt.</i>	cēteri -ae -a	<i>s.</i>	sive

Inter hās notās (...) adduntur verba ferē quae deesse videntur,
inter hās [...] tituli nostri.

LINGVA LATINA

PER SE ILLUSTRATA

PARS I: FAMILIA ROMANA

PARS II: ROMA AETERNA

INDICES

COLLOQUIA PERSONARVM

EXERCITIA LATINA I & II

GRAMMATICA LATINA

PLAUTVS: AMPHITRYO

CAESAR: DE BELLO GALLICO

PETRONIVS: CENA TRIMALCHIONIS

Domus Latina, Skovvangen 7

DK-8500 Grenaa, Dania

orberg@lingua-latina.dk

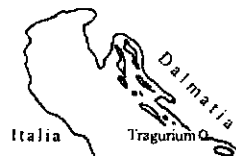
DE PETRONII SATYRICON LIBRIS

Librī *Satyricon* quī nōminantur ā Petrōniō quōdam scriptī sunt primō, ut vidētur, saeculō post Christum nātum. Ex XVI ferē libris plērique iam pridem periērunt, excerpta tantum aliquot ex ultimīs restābant usque ad annum 1650, namque eō annō Traguriū in oppidō Dalmatiae inventus est cōdex vetus quō ferē integer servātur Petrōniī liber XV. Ille liber est dē cēnā excellentī quam Trimalchiō, liber-
tinus pecūniōsus atque indoctus, familiāribus suis dat.

In excerptis quae servata sunt Encolpius quidam, ad-
lēs cēns satis eloquēns et peritus, sed temerārius atque in-
solēns, suos et sociōrum cāsūs et errōrēs nārrat.

Dē auctōre Petrōniō nihil compertum habēmus. Incer-
tum est an idem sit ac Petrōnius ille quī ob mōrēs urbānōs
atque ēlegantēs inter familiārēs imperātōris Nerōnis ac-
ceptus est atque 'ēlegantiae arbiter' nōminātus, tum vērō
ab inimicō perduellionis accūsātus et ad mortem coactus
annō 66 p. C. Haec nārrat Tacitus historicus in *Annālium*
librō XVI, cap. 18-19.

Nostra ēditio *Cēnae Trimalchiōnis* ita apparāta est ut
notis in margine pāginārum scriptis vel imāginibus ex-
plānentur vocābula quae nōn reperiuntur in cap. I–XLVII
eōrum librōrum quibus titulus est LINGVA LATINA PER SE
ILLVSTRATA. Porrō in extrēmō librō posita sunt *indicēs*
quibus nōmina et vocābula nova quaerī possunt.

Petrōnius -i *m*
Satyrica -ōrum *n pl* < satyrī,
dī silvārum ferocēs; Saty-
ricōn = -ōrum *gen pl (Gr)*
excerptum -i *n* = pars libri
excerpta

Tragurium -i *n* (hodiē *Trogir*)
Dalmatia -ae *f*, regiō Illyrici
cōdex -icis *m* = liber manū
scriptus quī ē pāginis col-
ligātis cōstat
excellēns -entis = ēgregius
Trimalchiō -ōnis *m*
familiāris -is *m* = amicus

eloquēns -entis *adi* = qui
bene loquitur

compertum (*part* < compe-
rire) habere = certō scire

ēlegāns -antis *adi* = quī luxū
et arte urbānā placet
ēlegantia -ae *f* < ēlegāns
arbiter -trī *m* = quī dē rē dē-
cemit s. iūdicat, iūdex

Tacitus -ī *m*, nātus ±55 p. C.,
opera: *Historiae* et *Annālēs*
s. *Ab excessū Dīvi Augustī*
excessus -ūs *m* (< excēdere)
= mors

ēditio -ōnis *f* (< ē-dere) = liber
ēditus (librum ēdere : multis
legendum dare)
margō -inis *f* = ōra, extrēma
pars

porrō *adv* = ad hoc, praetereā
index -icis *m*

nārrātor -ōris *m* = qui nārrat

Ascylos -ī *m*, *acc* -on

Gītōn -onis *m*, *acc* -ona

Agamemnōn -onis *m*
rhētor -oris *m* = magister
dicendi

Menelāus -ī *m*

libertus Pompēiī: libertinus
quondam servus Pompēiī

fortūnātus -a -um (< fortuna)
= fēlix

Habinnās -ae *m*, *voc* -ā

lapidārius -ī *m* = qui lapidēs
caedit et monumenta facit

Dāma -ae *m*

Diogenēs, Ganymedēs -is *m*
Echiōn -onis *m*

Hermerōs, Nicērōs, Philērōs
-ōtis *m*

col-libertus -ī *m* = libertus
eiusdem domini

colōnia -ae *f* = civitas ā Rō-
mānis condita, cui praefecti
sunt II aedilēs et II praetōrēs
s. duovirī (iūre dicundō)

aedilis -is *m*

praetor -ōris *m*

duo-vir -ī *m*

PERSONAE

ENCOLPIVS, adulēscēns, nārrātor.

ASCYLTOS, adulēscēns, amicus Encolpii.

GITON, puer.

AGAMEMNON, rhētor.

MENELAVS, minister Agamemnonis.

C. POMPEIVS TRIMALCHIO, homō divitissimus, libertus
Pompēiī cuiusdam.

FORTVNATA, uxor Trimalchiōnis.

HABINNAS, lapidārius, amicus Trimalchiōnis.

SCINTILLA, uxor Habinnac.

Cēterī convīvae: DAMA, DIOGENES, ECHION, GANYME-

DES, HERMEROS, NICEROS, PHILEROS, PROCVLVS,

SELEVCVS, collibertī Trimalchiōnis.

SERVI.

LOCVS

Domus Trimalchiōnis in colōniā quādam Campāniae,
fortasse Puteolīs.

CENA TRIMALCHIONIS

[EX PETRONII SATYRICON LIBRO XV]

[In parte librī praecedentī, quae periit, haec ferē nārrāta esse videntur:

Encolpius et Ascyltos, amīcī adulēscēntulī, quī unā cum Gītone puerō iter in Italiā faciēbant, in quādam colōniā Campāniae rhētorem Agamemnonem convēnerant, quōcum ad 'liberam cēnam' vocātī erant apud Trimalchiōnem, libertīnum dīvitissimum atque lautissimum.

Intereā amīcī in quōdam tumultū pulsātī atque cōnfossī erant. Itaque, cum nova 'procella' iis imminere vidēretur, fugere mālēbant quam in oppidō morārī.]

prae-cedere ↔ sequi

adulēscēntulus -ī m = adulēs-cēns (vix XX annōrum)

libera cēna : cēna magnifica
cui multī intersunt [?]
lautus -a -um = mundus, bellē
ōrnātus, elegāns
cōn-fodere -iō -fōdisse -fos-
sum = laedere, vulnerāre
procella : impetus

- 26 Vēnerat iam tertius diēs, id est expectātiō liberae cēnae, sed tot vulneribus cōnfossīs fuga magis placēbat quam quiēs.

Itaque cum maestī dēliberārēmus, quōnam genere praesentem ēvītārēmus procellam, ūnus servus Agamemnonis interpellāvit trepidantēs et "Quid? vōs" inquit "nescītis hodiē apud quem fiat? – Trimalchiō, lautissimus homō, hōrologium in tricliniō et būcinātōrem habet subōrnātum, ut subinde sciat quantum dē vitā perdiderit!"

hōrologium

ex(s)pectātiō -ōnis f
< ex(s)pectāre
sed nobīs... placēbat

quō genere = quō modō
praesentem : imminentem
ē-vītāre = vitāre

nōs trepidantēs

fiat : convīvium fiat
hōrologium -ī n = instrūmen-
tum quod hōrās mōnstrat
būcinātōr -ōris m = cornicen
sub-ōrnāre = bellē vestīre
sub-inde = continuō

Amicimur ergō diligenter, oblītī omnium malōrum, et Gītona, libentissimē servīle officium tuentem, iubēmus in balneum sequī.

amicire -uisse -ctum = vestīre
libenter, sup libentissimē
(officium) tuērī = cūrāre
in balneum : in balneās

[*Dē Trimalchiōne in balneō*]

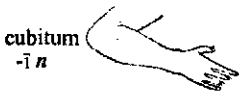
iocārī = iocōsē loqui
 circulus -ī *m* = orbis, hominēs
 in orbe stantēs; circulis accēdere = ad circulos a.
 calvus -a -um = quī capillō caret; ↔ capillātus -a um
 russeus -a -um = ruber
 erat operae pretium (: praemium) : spectandī erant
 soleātus -a -um = soleās
 (calceōs levēs) gerēns
 prasinus -a -um: quō colōre
 est herba nova
 amplius = plūs (: rursus)
 follis -is *m* = saccus
 sufficere = dare quod deest
 spadō -ōnis *m* = vir cui *testiculi*
 dēmp̄ti sunt

solea
 -ae *f*
 vibrāre = celeriter hūc illūc
 movērī
 dē-cidere -disse < -cadere

lautitia -ae *f* = rēs lauta

cubitum pōnere : accumbere

cubitum
 -ī *n*
 con-crepāre -uisse = strepitum
 facere (digitīs)

sub-icere + dat = pōnere sub
 ex-onerāre ↔ implēre
 poscere poposcisse

paululum = paulum
 a(d)-spargere -sisse -sum
 tergēre -sisse -sum
 nimis longum erat (: esset)
 ex-cipere (< -capere) : notāre
 cal-facere = calidum facere
 mōmentum -ī *n* < movēre; *m*.
 temporis = breve tempus
 aquam frigidam
 exīmus = exīmus (*perf*)

(*) Nōs interim vestitī errāre coepimus, immō iocārī 27
 magis et circulis ludentium accēdere, cum subitō vidēmus
 senem calvum, tunicā vestitum russeā, inter puerōs capil-
 lātōs ludentem pilā. Nec tam puerī nōs (quamquam erat
 operae pretium!) ad spectāculum dūxerant quam ipse
 pater familiās, quī soleātus pilā prasinā exercēbatur. Nec
 amplius eam repetēbat quae terram contigerat, sed follem
 plēnum habēbat servus sufficiēbatque ludentibus.

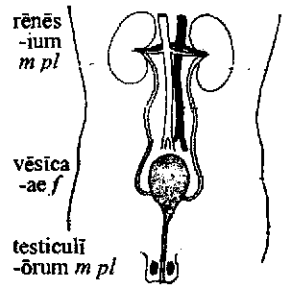
Notāvimus etiam rēs novās: nam duo spadōnēs in di-
 versā parte circuli stābant, quōrum alter matellam tenēbat
 argenteam, alter numerābat pilās – nōn
 quidem eās quae inter manūs... vibrā-
 bant, sed eās quae in terram dēcidēbant.

matella -ae *f*

Cum hās ergō mīrārēmur lautitiās, accurrit Menelāus et
 “Hic est” inquit “apud quem cubitum pōnētis, et quidem
 iam prīncipium cēnae vidētis.”

Et iam nōn loquēbatur Mene-
 lāus, cum Trimalchiō digitōs con-
 crepuit, ad quod signum matellam
 spadō ludentī subiēcit. Exonerātā
 ille vēsicā aquam poposcit ad
 manūs, digitōsque paululum ad-
 spersōs in capite puerī tersit.

rēnēs
 -ium
m pl

vēsica
 -ae *f*

testiculī
 -ōrum *m pl*

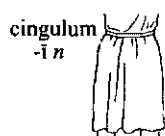
Longum erat singula excipere. Itaque intrāvimus bal- 28
 neum, et sūdore calfactī mōmentō temporis ad frigidam
 exīmus.

Iam Trimalchiō unguentō perfūsus tergēbātur, nōn linteīs, sed palliīs ex lānā mollissimā factīs. Trēs interim iātralīptae in cōspectū eius Falernum pōtābant, et cum plūrimum rixantēs effunderent, Trimalchiō ‘hoc suum propīn esse’ dīcēbat.

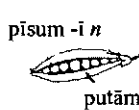
Hinc, involūtus coccinā gausapā, lectīcae impositus est, praecedentibus phalerātīs cursōribus quattuor et chīramaxiō in quō dēliciae eius vehēbantur, puer vetulus, lippus, dominō Trimalchiōne dēfōrmior. Cum ergō auferretur, ad caput eius symphōniacus cum minimīs tībīis accessit et, tamquam in aurem aliquid sēcrētō diceret, tōtō itinere cantāvit.

[Dē domō Trimalchiōnis]

Sequimur nōs, admīratiōne iam saturī, et cum Agamemnone ad iānuam pervenimus, in cuius poste libellus erat cum hāc inscriptiōne fixus: *Quisquis servus sine dominicō iussū forās exierit accipiet plāgās centum.*

cingulum
-ī n

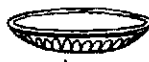

pīsum -ī n

putāmen
-inis n

cerasum -ī n

lanx
lancis f

unguentum
-ī n

lintheum -ī n = vestis ad corpus tergendum

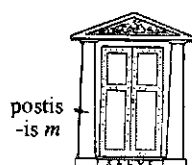
iātralīptēs -ae m = qui corpus cūrat premendō ac pulsandō
rixārī (< rīxa) = certāre
propīn n indēcl = pōtiō quae ante cēnam sūmitur
in-volvere -visse -volūtum = veste circumdare, vestīre
coccinus -a -um = ruberrimus
gausapa -ae f = pallium ē lānā
phalerātus -a -um < phalerae
cursor -ōris m = qui currit
chīramaxium -ī n = parvus currus quī manū trahitur
vetulus -a -um = vetus
lippus -a -um = cui oculi aegri (ūmidī, turgidī) sunt

phalerae
-arum
f pl

symphōniacus -ī m = quī cum aliīs canit (< symphōnia -ae f = cantus multōrum)

sēcrētō adv = ita ut nōn audītur ab aliīs, clam

postis
-is m

satur -ra -rum = quī satis habet (cibī)
libellus : charta

dominicus -a -um < dominus
iussus -ūs m < iubēre
plāga -ae f; pl = verbera

cavea
-ae f

pīca
-ae f

aditus -ūs m (< ad-ire) ↔ exitus
prasinātus -a -um = prasinā veste indūtus
cerasinus -a -um < cerasum
suc-cingere = cingere
pīsum (: pisa) pūrgāre : ē putāmine dēmere
varius : variis colōribus

re-supināre = recumbentem
facere, ad terram iacere
cella -ae f = locus in domō
intrā quattuor parietēs
pariēs -etis m = mūrus qui
domum dīvidit
littera quadrāta: A B C D E...
collēgae : socii, amīci
rīdēre rīsisse
spīritus -ūs m < spīrāre
persequi oculis : spectāre
vēnālicium -ī n = locus in
forō ubi servi vēneunt

cādūceum:

virga Mercurii

quem-ad-modum = quōmodo
ratiōcinārī = computāre
dispēnsātor -ōris m = qui
domini negōtia cūrat
cūriōsus -a -um = diligēns
pictor -ōris m = qui pingit
dēficiēns porticus : extrēma p.

mentum

-ī n

tribūnāl -ālis n = locus supe-
rior cum sēde honōrificā
ex-celsus -a -um = celsus
eum rapiēbat
praestō (adv) esse = adesse
abundāns -antis = plēnissimus
Parcae, trēs deae quae filum
vitae hūmānae torquent
torquēre -sisse -tum = circum
vertere (filum facere ē lānā)
pēnsūm = opus faciendūm

◀ angulus -ī m

grandis -e = magnus
aedicula -ae f = parva aedēs
(: locus sacer) domestica
Lār Laris m, deus qui focum
(domum) et familiam tuētur

pusillus -a -um = exiguus

con-dere = dēpōnere
ātriēnsis -is m (< ātrium) =
servus cēteris praefectus
pictūra -ae f = imāgō picta
Ilias -adis, Odyssīa -ae f (acc
-a, -an), Homēri carmina

Cēterum ego, dum omnia stupeō, paene resupinātus 29
crūra mea frēgī: Ad sinistram enim intransibis, nōn longē
ab ōstiārīi cellā, canis ingēns catēnā vinctus in pariete erat
pictus, superque quadratā litterā scriptum: CAVE CANEM.
Et collēgae quidem mei rīsērunt; ego autem, collēctō spī-
ritū, nōn dēstitī tōtum parietem persequi. Erat autem vē-
nālicium cum titulis pictum, et ipse Trimalchiō capillātus
cādūceum tenēbat Minervāque dūcente Rōmam intrābat.
Hinc, quemadmodum ratiōcinārī didicisset, deinceps dis-
pēnsātor factus esset, omnia
diligenter cūriōsus pictor cum
īnscriptiōne reddiderat. In dē-
ficiēte vērō iam porticū
mentō levātum in tribūnāl
excelsū Mercurius rapiēbat.
Praestō erat Fortūna cum
cornū abundantī et trēs Parcae
aurea pēnsa torquentēs.

Fortūna
dea

cornū cōpiae
(abundāns)

Parcae -ārum f pl

Notāvī etiam in porticū gregem cursō-
rum cum magistrō sē exercentem. Praeter-
eā grande armārium in angulō vīdi, in
cuius aediculā erant Larēs argentei positi
Venerisque signum marmoreum et pyxis
aurea nōn pusilla, in quā barbā ipsius
conditam esse dicēbant.

Interrogāre ego ātriēnsē coepī 'quās in
mediō pictūrās habērent?' "Iliada et Odyss-

aedicula

armārium
-ī n

pyxis
-idis f

sian" inquit "ac Laenātis gladiātōrium mūnus." ... (*)

30 Nōs iam ad triclinium pervēnerāmus, in cuius parte primā prōcūrātor ratiōnēs accipiēbat. Et quod praecipuē mirātus sum: in postibus tricliniī fascēs erant cum secūribus fixī, quōrum imam partem quasi embolum nāvis aēneum fīniēbat, in quō erat scriptum:

C. POMPEIO TRIMALCHIONI

SEVIRO AVGVSTALI

CINNAMVS DISPENSATOR

Sub eōdem titulō et lucerna bilychnis dē camerā pendēbat, et duae tabulae in utrōque poste dēfixae erant, quarum altera – si bene meminī – hoc habēbat inscriptum:

III ET PRIDIE KALENDAS IANVARIAS

C. NOSTER FORAS CENAT

altera lūnae cursum stēllārumque septem imāginēs pictās; et quī diēs bonī quīque incommodī essent distinguente bullā notābantur.

His replēti voluptātibus cum cōnārēmur intrāre, exclāmavit ūnus ex pueris, quī super hoc officium erat positus: "Dextrō pede!" Sine dubiō paulisper trepidāvimus, nē contrā praeceptum aliquis nostrum līmen trānsiret. Cēterum ut pariter mōvimus dextrōs gressūs, servus nōbīs dēspoliātus prōcubuit ad pedēs ac rogāre coepit 'ut sē poenae ēriperēmus: nec magnum esse peccātum suum, propter quod periclitārētur: subducta enim sibi vestimenta dispēnsātōris in balneō, quae vix fuissent decem sēs-tertiōrum!'

Laenās -ātis *m*, aedilis quīdam mūnus = spectāculum quod populō datur (ab aedilī) prōcūrātor -ōris *m* = qui prō alterō negōtia cūrat ratiō -ōnis *f* = computandi negōtium

embolum -ī *n* = rōstrum nāvis

aēneus -a -um = aereus

sē-vir Augustālis: ūnus ē sex virīs quibus officium est sacrificia facere Augustō principi Rōmānō; sēvirō anteit līctor cum fascibus bilychnis -e: lucerna b. = quae duās flammās habet camera -ae *f* = tēctum arcuātum

lucerna
bilychnis

III (tertiō) kal. = a. d. III kal.
forās = foris

bullā -ae *f* = nota arcuāta

in-commodus -a -um : infēlix di-stinguere = mōnstrāre dī-videndō ab aliis

bullā suā quāque colōre notāre = notā significāre re-plēre -visse -tum = implēre voluptās -ātis *f* = dēliciae, rēs iūcunda

dubium -ī *n*: sine dubiō = certē

praeceptum -ī *n* = imperium

gressus -ūs *m* = gradus; (dextrōs) gressūs : pedēs dē-spoliāre = spoliāre (↔ vestīre) poenae (dat) ēriperē = poenā liberāre periclitāri = in periculō esse sub-dūcere = surripere decem sēs-tertiōrum pretiī

precārium -ī n [?]

dē-precārī = precārī (nē quid fiat)

re-mittere ↔ poscere

neglegentia -ae f < neglegēns

cubitōrius -a -um (< cubāre)

= ad accubandum

nātālis -e < nātus; m = diēs n.

cliēns -entis m = vir pauper

diviti subiectus

Tyria : ex purpurā Tyriā

lōtus = lautus (part < lavāre)

dōnō vōbīs eum : ignōscō ei

vestrā grātiā

ob-ligāre = grātum facere

spissus -a -um = frequēns

im-pingere -pēgisse -pāctum

= imprimere

hūmānitās -ātis f < hūmānus

summa -ae f ↔ pars; ad sum-

mam : omninō, plānē

ministrātor -ōris m = quī con-

vivis ministrat (= servit)

figūra -ae f = fōrma

1. Trimalchiō
2. Agamemnōn
3. Hermerōs
4. Encolpius
5. Ascyltos
6. Habinnās
7. Scintilla et Fortūnāta
8. Proculus
9. Diogenēs

gustātiō -ōnis f (< gustāre)

= prīma cēna

Alexandrīnus -a -um < Alex-

andria, urbs Aegyptī

nivātus -a -um < nix

in-fundere

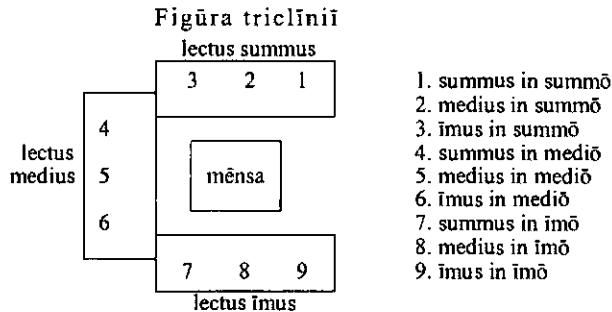
subtilitās -ātis f = diligentia,

cūra

ob-iter = ad hoc, simul

Rettulimus ergō dextrōs pedēs dispēnsātōremque in precārīō aureōs numerantem dēprecārī sumus 'ut servō remitteret poenam.' Superbus ille sustulit vultum et "Nōn tam iactūra mē movet" inquit "quam neglegentia nēquis-simī servī. Vestimenta mea cubitōria perdidit, quae mihi nātālī meō cliēns quīdam dōnāverat – Tyria sine dubiō, sed iam semel lōta. Quid ergō est? Dōnō vōbīs eum."

Obligātī tam grandī beneficiō cum intrāssēmus tricli- 31 nium, occurrit nōbīs ille idem servus prō quō rogāverā-mus, et stupentibus spississīma bāsia impēgit grātiās agēns hūmānitātī nostrae. "Ad summam, statim sciētis" ait "cui dederitis beneficium. Vinum dominicum minis-trātōris grātiā est."

[Discumbunt convīvae. Gustātiō affertur]

Tandem ergō discubuimus, puerīs Alexandrinīs aquam in manūs nivātam infundentibus aliisque insequentibus ad pedēs ac parōnychia cum ingentī subtilitātē tollentibus. Ac nē in hōc quidem tam molestō tacēbant officiō, sed obiter cantābant! ...

parōnychium -ī n

Allāta est tamen gustātiō valdē lauta (nam iam omnēs discubuerant praeter ūnum Trimalchiōnem, cui locus novō mōre primus servabātur). Cēterum in prōmulsidārī asellus erat Corinthius cum bisacciō positus, quī habēbat olīvās in alterā parte albās, in alterā nigrās. Tegēbant asellum duae lancēs, in quārum marginibus nōmen

servāre (+ *dat*) = integrum/pa-
rātum servāre/tenēre
prōmulsidāre -is *n* = tabula in
quā gustātiō appōnitur
asellus -ī *m* = parvus asinus
Corinthius = ex aere Corinthiō
bisaccium -ī *n* = duo sacci con-
iūcti

olīva
-ae *f*
ex olīvīs fit *oleum* -ī *n*

ponticulus -ī *m* = parvus pōns

ferrūmināre = figere metallō
mollitō
papāver : sēmen papāveris

fervēns -entis = calidissimus
crāticula -ae *f* = parva crātis

Syriacus -a -um < Syria
grānum -ī *n* = sēmen

glīs -īris *m*

tomāculum
-ī *n*

prūnum
-ī *n*

mālum
Pūnicum

Trimalchiōnis inscriptum erat et argenti pondus. Ponticulī etiam ferrūminātī sustinēbant glīrēs melle ac papāvere sparsōs. Fuērunt et to-
mācula ferventia suprā crāticulam argenteam posita, et infrā crāticu-
lam Syriaca prūna cum grānīs
Pūnicī māli.

[*Trimalchiō accumbit mirābiliter exōrnātus*]

32 In hīs erāmus lautitiīs, cum ipse Trimalchiō ad sym-
phōniam allātus est, positus-

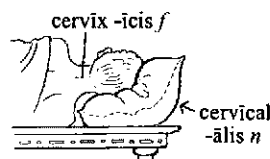

mappa
-ae *f*

fimbriae
-arum *f pl*

que inter cervicālia minūtis-
sima expressit imprudentibus
rīsum. Palliō enim coccineō
adrāsū exclūserat caput,
circāque onerātās veste cer-
vicēs lāticlāviam immiserat
mappam fimbriīs hinc atque

illinc pendentibus. Habēbat etiam in minimō digito
sinistrae manūs ānulum grandem subaurātum, extrēmō

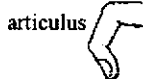
cervix -icis *f*

cervical
-ālis *n*

minūtus -a -um = parvus
ex-primere -essisse -essum;
expressit... rīsum: nōs im-
prudentēs ridēre coēgit
ex palliō coccineō (= coccinō)
(ad-)rādere -sisse -sum = cul-
trō capillum/barbam tollere
ex-clūdere -s- ↔ in-clūdere
cervicēs -um *f pl* = cervix
lāticlāvius -a -um < lātus *clā-
vus* -ī *m*: linea purpurea quā
ōrnātur tunica senātōris
im-mittere = impōnere
mappa -ae *f* = linteam (ad ter-
gendum ōs et manūs)

sub-aurātus -a -um = aurātus

articulus -ī m: singulī digiti
ternōs articulōs habent

colere -uisse cultum = ōmāre

pinna -ae f = penna
per-fodere -iō -fōdisse -fossum
= pūrgāre
suāvis -e = dulcis, iūcundus
morae (dat) esse = moram
afferre

lūsus -ūs m < lūdere
terebinthinus -a -um < tere-
binthus -ī f, arbor Syriaca
crystallinus -a -um < crystal-
lum -ī n, mātēria dūra simi-
lis glaciēi

dēlicātus -a -um = lautus
tessera -ae f: calculus -ī m

dēnārius aureus = aureus -ī m

gustāre = gustātiōnem ēsse
repositōrium -ī n = mēnsa s.
tabula in quā cibus affertur

in-cubāre (ōva : ōvis)

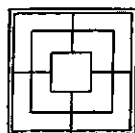
strepere = strepitum facere
scrūtārī = inspīcere
ē-ruere -ruisse -rutum = prō-
mere ē locō occultō
pāvōninus -a -um < pāvō

sup-pōnere +dat < sub-pōnere
me-herculēs! = mehercule!
con-cipere -cēpisse -ceptum:
ōvum c. = pullum facere
sorbilis -e = qui bibi potest
sī... sunt = an... sint
sē-libra -ae f = libra dīmidia
pendere = pondus habēre
farīna -ae m: ē farīnā fit pānis;
f. pinguis : oleō mixta
pinguis -e = crassus
figūrāre (< figūra) = cōnficere
per-tundere = percutere

vērō articulō digiti sequentis minōrem, ut mihi vidēbātur,
tōtum aureum, sed plānē ferreīs velutī stēllīs ferrūminā-
tum. Et nē hās tantum ostenderet dīvitiās, dextrum nūdā-
vit lacertum armillā aureā cultum ...

Ut deinde pinnā argenteā dentēs perfōdit, “Amīcī!” in- 33
quit, “Nōndum mihi suāve erat in triclinium venīre, sed
nē diūtius absēns morae vōbīs essem, omnem voluptātem
mihi negāvī. Permittitis tamen finīrī lūsum?”

Sequēbātur puer cum tabulā terebinthinā
et crystallinis tesserīs, notāvique rem om-
nium dēlicātissimam: prō calculīs enim
albīs ac nigrīs aureōs argenteōsque habēbat
dēnāriōs.

tabula

tesserae

calculi

Interim, ... gustantibus adhūc nōbīs, repositōrium al-
lātum est cum corbe in quō gallina erat lignea patentibus
in orbem ālīs, quālēs esse solent quae
incubant ōva. Accessēre continuō duo
servī, et symphōniā strepente scrūtārī
paleam coepērunt, ērutaque subinde
pāvōnina ōva dīvīsere convīvīs.

gallina

-ae f

palea

-ae f

pāvō

-ōnis m

Convertit ad hanc scaenam Trimalchiō vultum, et
“Amīcī!” ait, “Pāvōnis ōva gallinae iussī suppōnī, et me-
herculēs timeō nē iam concepta sint! Temptēmus tamen,
sī adhūc sorbilia sunt.”

cochlear

-āris n

Accipimus nōs cochleāria nōn minus sēlibrās
pendentia, ōvaque – ex farīnā pingui figūrāta –
pertundimus. Ego quidem paene prōiēcī partem

meam, nam vidēbātur mihi iam in pullum coisse. Deinde, ut audīvī veterem convivam: “Hic nesciō quid boni debet esse,” persecūtus putāmen manū, pinguis-simam ficēdulam invēnī piperātō vitellō circumdatam.

34 Iam Trimalchiō eadem omnia, lūsū intermissō, poposcerat, fēceratque potestātem clārā vōce ‘sī quis nostrum iterum vellet mulsum sūmere’, cum subitō signum symphoniā datur et gustātōria pariter ā chorō cantante rapiuntur.

Cēterum inter tumultum cum forte paropsis excidisset et puer iacentem sustulisset, animadvertit Trimalchiō, colaphisque obiurgārī puerum ac prōicere rūrsus paropsidem iussit. Insecūtus est supellecticārius, argentumque inter reliqua pūrgamenta scōpis coepit verrere!

Subinde intrāvērunt duo Aethiopēs capillātī cum pusillīs utribus (quālēs solent esse quī arēnam in amphitheātrō spargunt), vīnumque dedēre in manūs – aquam enim nēmō porrēxit...

co-ire (< con-); in pullum co-isse : pullus factus esse
nesciō quid = aliquid debet esse = certē est

piperātus -a -um < piper -cris n; cum pipere et sale gustantur
ōva (carō, holera, cēt.)
vitellus -ī m: ōvum dividitur in album et vitellum

potestātem facere = occāsiō-nem dare
mulsum -ī n = vīnum melle mixtum
gustātōrium -ī n = prōmulsidāre
chorus -ī m = grex canentium

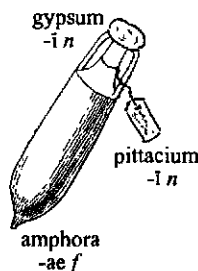
paropsis -idis f = lanx argentea
ex-cidere -disse < -cadere

colaphus -ī m = plāga pugni
obiurgāre = pūnīre
supellecticārius -ī m = servus quī domum ōrmandam cūrat
pūrgāmentum -ī n = sordēs, rēs sordida quae abicitur
verrere = scōpis ūtī
Aethiops -opis m < Aethiopia, Africae pars interior
uter utris m = saccus quō continētur mātēria liquida (ut aqua/vīnum/lac/oleum)
arēna -ae f = solum amphitheātri; aquā spargunt
por-rigere -rēxisse -rēctum = offerre (manū extendendā)

[Vīnum centum annōrum]

Statim allātae sunt amphorae vitreae diligenter gypsātae quārum in cervicibus pittacia erant affixa cum hōc titulō:

FALERNVM OPIMIANVM
ANNORVM CENTVM

vitreus -a -um < vitrum -ī n: mātēria dūra per quam penetrat lūx
gypsāre = claudere gypsō (mātēriā albā quae ūmida mollis siccāta dūra fit)
af-figere < ad-figere
Opimiānus < Opimius, cōsul annō 121 a. C.

per-legere
com-plōdere -sisse -sum
= plaudere (manibus)
ēheu! = heu!
homunciō -ōnis m = homō
tangomenas [?]
prae-stāre = praebere, offerre

larva -ae f
aptāre = aptē cōficere
vertebra -ae f = articulus tergi
laxāre ↔ figere

catēnātiō -ōnis f = catēnae
similis fōrma
mōbilis -e = quī movērī potest
(figūrās) ex-primere : ef-
ficere, ostendere

auferet : abstulerit

bene esse = bene sē habēre,
valēre; bene est mihi = bene
mē habeo

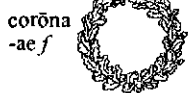
ferculum -ī n = cibus quī or-
dine affertur (I, II, III...)
laudātiō -ōnis f < laudāre
prō expectātiōne = ut expec-
tābatur
novitās -ātis f < novus

XII signa caelestia

dis-pōnere = variis locis (suō
quidque locō) pōnere
strūctor -ōris m = quī (ex)struit

ariēs -etis m
cicer -eris n: pīsi genus vile
arietinus -a -um < ariēs; cicer
a. um: arietinō capitī simile

būbula -ae f = carō bovis
frustum -ī n = pars secta
carnis

cancer -crī m

Dum titulōs perlegimus, complōsit Trimalchiō manūs
et “Ēheu!” inquit, “Ergō diūtius vivit vīnum quam ho-
munciō. Quārē tangomenas faciāmus! Vīnum vīta est.
Vērūm Opīmiānum praestō. Herī nōn tam bonum posuī
– et multō honestiōrēs cēnābant.”

Pōtantibus ergō nōbīs et lautitiās mīrantibus, larvam
argenteam attulit servus sīc aptātam ut articulī eius verte-
braeque laxātae in omnem partem flecterentur. Hanc cum
super mēnsam semel iterumque abiēcisset, et catēnātiō
mōbilis aliquot figūrās exprimeret, Trimalchiō adiēcit:

Ēheu nōs miserōs! Quam tōtus homunciō nīl est!

Sīc erimus cūctī, postquam nōs auferet Orcus.

Ergō vivāmus, dum licet esse bene!

[Ferculum primum: duodecim signa caelestia!]

Laudātiōnem ferculum est insecūtum, plānē nōn prō 35
expectātiōne magnum – novitās tamen omnium convertit
oculōs: rotundum enim repositōrium duodecim habēbat
signa in orbe disposita, super quae proprium convenien-
temque māteriaē strūctor imposuerat cibum:

[1] super *Arietem*:

cicer arietinum;

Ariēs

[2] super *Taurum*:

būbulae frustum;

Taurus

[3] super *Geminōs*:

testiculōs ac rēnēs;

Geminī

[4] super *Cancrum*:

corōnam;

Cancer

[5] super *Leōnem*:

ficum *Āfricānam*;

Leō

ficus
-ūs *f*

Āfricānus -a -um < *Āfrica*

[6] super *Virginem*:

steriliculam;

Virgō

sterilicula -ae *f* (< sterilis)
= vulva suis virginis; vulva
-ae *f* = venter suis fēminae
libra/statēra -ae *f* = instrūmen-
tum quō pondus statuitur
scriblīta -ae *f* = magna pla-
centa mollis
placenta -ae *f* = pānis dulcis

[7] super *Libram*:

statēram in cuius alterā parte
scriblīta erat, in alterā placenta;

Libra

[8] super *Scorpiōnem*:

pisciculum marīnum;

Scorpiō

scorpiō -ōnis *m*
pisciculus -ī *m* = parvus
piscis
marīnus -a -um < mare
sagittārius -ī *m* = miles qui
arcum et sagittās gerit
oclopetā [?]

[9] super *Sagittārium*:

oclopetam;

Sagittārius

[10] super *Capricornum*:

locustam marīnam;

Capricornus

capricornus -ī *m*

[11] super *Aquārium*:

ānserem;

Aquārius

locusta
marīna

aquārius -ī *m* = quī aquam fert

[12] super *Piscēs*:

duōs mullōs.

Piscēs

ānser
-eris *m*

mullus -ī *m*: genus piscis
ex-cidere -disse -sum < ex
+ caedere
circum-ferre
Aegyptius -a -um < Aegyptus
clībanus -ī *m*: vās clausum in
quō pānis calidus servātur

In mediō autem caespes cum herbīs excīsus favum
sustinēbat. Circumferēbat Aegyptius puer clībanō argen-
teō pānem.

caespes -itis *m*

favus -ī *m*

(*) ...

Nōs ut tristiōrēs ad tam vilēs accessimus cibōs, “Suā-
deō” inquit Trimalchiō “cēnēmus! Hoc est iūs cēnae.”

36 Haec ut dixit, ad symphōniam quattuor tripudiantēs
prōcurrērunt superiōremque partem repositōrii abstulē-

suādeō *ut* cēnēmus
iūs iūris *n* = (1) quod iustum
est; (2) pōtiō quae ex carne
coctā parātur
tripudiāre = graviter saltāre

altilis -e = quī bene altus est,
pinguis; altilia -ium *n pl* =
galli/gallinae altiles
sūmen -inis *n* = ūber suis

Pēgasus -ī *m*, equus ālātus
Marsyās -ae *m*, satyrus quī
tibiārum cantū cum Apol-
line certāvit
utriculus -ī *m* = parvus uter

garum -ī *n* = iūs amārū
quod parātur ex piscibus

eurīpus -ī *m* = fretum, fossa
aquae plēna
inceptum = coeptum

ēlēctus -a -um = ēgregius

eius-modī = tālis
methodium -ī *n* = ars mirābilis
(carnem) carpere : secāre

scissor -ōris *m* = quī scindit
vel lacerat (: carnem secat)
gesticulārī = mōtū corporis
mōrēs alicuius imitārī
obsōnium -ī *n* = cibus (carō)
quī ad cēnam parātur
essedārius -a -um = ex *essedō*
pugnāns; *m* mīles *e*.
hydraulēs canit *hydraulō* (quī
aquā fluente clārē sonat)
in-gerere = identidem dicere
nihil, *abl* nihilō; nihilō minus
adv = tamen

urbānitās -ātis *f* < urbānus
-iēns = -iēs: totiēns = totiēs,
quotiēns = quotiēs
ē-rubēscere -buisse; ego nōn
ērubuī = mē nōn puduit

ille: Hermerōs

quotiē(n)s-cumque = totiē(n)s
quotiē(n)s

lepus
-oris *m*

runt. Quō factō, vidēmus īnfā altilia et
sūmina leporemque in mediō pinnīs

subōrnātum, ut Pēgasus vidērētur. Notāvimus etiam circā
angulōs repositōriī Marsyās Pēgasus Marsyās
quattuor, ex quōrum utriculīs
garum piperātum currēbat
super piscēs, quī tamquam in
euripō natābant.

Damus omnēs plausum – ā familiā inceptum – et rēs
ēlēctissimās ridentēs aggredimur.

Nōn minus et Trimalchiō eiusmodī methodiō laetus
“Carpe!” inquit.

Prōcessit statim scissor, et ad
symphōniam gesticulātus ita la-
cerāvit obsōnium, ut putārēs
essedārium hydraulē cantante
pugnāre.

Ingerēbat nihilō minus Trimal-
chiō lentissimā vōce: “Carpe!
Carpe!”

Ego, suspicātus ad aliquam ur-
bānitātem totiēns iterātā vōcem pertinēre, nōn ērubuī
eum quī suprā mē accumbēbat hoc ipsum interrogāre.

At ille, quī saepius eiusmodī lūdōs spectāverat, “Vidēs
illum” inquit “quī obsōnium carpit: ‘Carpus’ vocātur.
Itaque quotiēns-cumque dicit “Carpe!” eōdem verbō et
vocat et imperat!”

essedārius

essedum -ī *n*

hydraulēs
-ae *m/f*
abl -ē

hydraulus
-ī *m*

[*Dē Fortūnatā, dē divitiis Trimalchiōnis, dē collibertis*]

- 37 Nōn potui amplius quicquam gustāre, sed conversus ad eum, ut quam plūrima exciperem, longē accersere fābulās coepī sciscitārīque ‘quae esset mulier illa quae hūc atque illūc discurreret?’

“Uxor” inquit “Trimalchiōnis, ‘Fortūnatā’ appellātur; quae nummōs modiō mētītur. Et modo modo quid fuit? Ignōscet mihi genius tuus – nōluissēs dē manū illius pānem accipere! Nunc – nec quid nec quārē – in caelum abiit, et Trimalchiōnis topanta est. Ad summam: merō merīdiē sī dixerit illi ‘tenebrās esse’, crēdet!

“Ipse nescit quid habeat, adeō saplūtus est. Sed haec lupātria prōvidet omnia – est ubi nōn putēs. Est sicca, sōbria, bonōrum cōnsiliōrum. Est tamen malae linguae, pīca pulvināris. Quem amat, amat; quem nōn amat, nōn amat!

“Ipse Trimalchiō fundōs habet quā milvī volant, nummōrum nummōs.

Argentum in ōstiārīi illius cellā plūs

iacet quam quisquam in fortūnīs habet. Familia vērō – babae babae! – nōn meherculēs putō decimam partem

- 38 esse quae dominum suum nōverit. ... Nec est quod putēs illum quicquam emere: omnia domī nāscuntur: lāna, credrae, piper. Ad summam, lacte gallināceum sī quaesieris, inveniēs! – Parum illī bona lāna nāscēbātur: arietēs ā Tarentō ēmit et eōs cūlāvit in gregem. – Mel Atticum ut domī nāscerētur, apēs ab Athēnīs iussit afferri: obiter et

amplius *adv* = plūs; nōn amplius = iam nōn
ex-cipere : cognōscere
ac-cersere = arcessere (: petere)
fābula (< fārī) = sermō

modius

-ī *m*
[8,75 *l*]

mētīri = quantitātem statuere
numerandō
genius -ī *m* = deus privātus
(hominēs suum quisque
genium tuentem habent)
nec quid nec quārē = nesciō
quōmodo
topanta *n pl* = ūna omnium
merō merīdiē = merīdiē ipsō

saplūtus -a -um = pecūniōsus
lupātria -ae *f* = mulier ācris [?]
prō-vidēre = ante cūrāre

sōbrius -a -um ↔ ēbrius

pulvināris -e < *pulvinus* -ī *m*
= cervical; pīca pulvināris =
fēmina maledicēns [?]

fundus -ī *m* = agrī, praedium
milvus -ī *m* (-a -ae *f*): avis fera
nummōrum nummī : ingēns
numerus nummōrum
plūs argentū

quisquam *nostrum*

babae! = mīrum quantum!

nec est quod putēs : nec causa
est cūr putēs (: nōli putāre)
credrae [?]
lacte -is *n* = lac
gallināceus -a -um < gallīna
-ieris = -īveris

cūlāre = pellere, immittere [?]
Atticus -a -um < Attica, regiō
Graeciae (caput: Athēnae)

vernāculus -a -um = domī nātus
 meliusculus -a -um = melior
 Graeculus -a -um = Graecus
 ut sibi ex Indiā (India -ae f,
 Asiae regio longinqua)
 nam (quidem) = atque (etiam)
 mūla -ae f -us -i m = iūmen-
 tum nātum ex asinō et equā
 onager -grī m = asinus ferus
 conchylīatus -a -um = pur-
 pureus
 coccineus -a -um = coccinus

tōmentum -ī n = culcita interior

beātitudō -inis f < beātus;
 animī b. : eius b. (dīvitiae)

cavē nē contemnās! (= nōlī
 contemnere!)

sūcōsus -a -um = pecūniōsus

octingenta mīlia sēstertium
 crēscere crēvisse
 quōmodo = ut

Incubō -ōnis m, deus cūstōs
 thēsauri occultī, quī pilleō
 eius raptō invenitur
 subalapa = vir glōriōsus [?]
 nōn male (: bene) sibi vult
 proximē = nūper
 cēnāculum -ī n = domūs pars
 superior
 prō-scrībere = vēndendum/lo-
 candum nūntiāre publicē
 locāre = prō pretiō ūtendum
 dare

libertīnī locus: medius in imō
 impropērare = reprehendere
 sēstertium deciēs centēna
 mīlia (10 × 100.000)

vacillāre = incertō pede stāre
 capillōs liberōs : quicquam
 suum (nōn dēbitum)

ipsō melior : melior quam ille
 ad sē fēcērunt : sua fēcērunt
 in-clīnāre = deorsum flectere;
 pass dēficere, recēdere
 negōtiātiō -ōnis f < negōtiārī
 = negōtium gerere/exercēre
 libitinārius -ī m = vir cuius ne-
 gōtium est fūnēra apparāre
 gausapātōs [?] (< gausapa)
 pistōrius -a -um < pistōr -ōris
 m = quī pānem cōnficit

bōlētus
 -ī m

vernāculae quae sunt meliusculae ā Graeculis
 fient. – Ecce intrā hōs diēs scrīpsit, ut illi ex

Indiā sēmen bōlētōrum mitterētur. – Nam mūlam quidem
 nūllam habet quae nōn ex onagrō nāta sit. – Vidēs tot cul-
 citās: nūlla nōn aut con-
 chylīatum aut coccineum
 tōmentum habet. – Tanta
 est animī beātitudō!

“Reliquōs autem collibertōs eius cavē contemnās!
 Valdē sūcōsī sunt. Vidēs illum quī in imō imus recumbit:
 hodiē sua octingenta possidet. Dē nihilō crēvit. Modo
 solēbat collō suō ligna portāre! Sed quōmodo dīcunt
 – ego nihil sciō, sed audīvī – : cum Incubōnī pilleum
 rapuisset, thēsaurum invēnit. (Ego nēminī invidēō, sī
 quid deus dedit.) Est tamen subalapa et nōn vult sibi
 male. Itaque proximē cēnāculum hōc titulō prōscrīpsit:
*C. Pompēius Diogenēs ex kalendīs Iūliis cēnāculum
 locat; ipse enim domum ēmit.*

“Quid ille quī libertīnī locō iacet, quam bene sē habuit!
 Nōn impropērō illī. Sēstertium suum vīdit deciēs, sed
 male vacillāvit. Nōn putō illum capillōs liberōs habēre,
 nec meherculēs suā culpā: ipsō enim homō melior nōn
 est; sed libertī scelerātī, quī omnia ad sē fēcērunt! Scītō
 autem: ... ubi semel rēs inclināta est, amicī dē mediō! Et
 quam honestam negōtiātiōnem exercuit, quod illum sīc
 vidēs: libitinārius fuit. Solēbat sīc cēnāre quōmodo rēx:
 aprōs gausapātōs, opera pistōria ... (*) cocōs, pistōrēs

– plūs vinī sub mēnsā effundēbātur quam aliquis in cellā habet. Phantasia, nōn homō! Inclinatīs quoque rēbus suis, cum timēret nē crēditōrēs illum conturbāre exīstimārent, hōc titulō auctiōnem prōscripsit: *C. Iūlius Proculus auctiōnem faciet rērum supervacuārum.*”

phantasia -ae f = quod esse videtur, nōn est
crēditor -ōris m = cui debetur
con-turbāre (ratiōnēs): suum cuique solvere nōn posse
auctiō -ōnis f (< augēre): quā rēs publicē vēneunt auctis quam māximē pretiis
super-vacuus -a -um ↔ neces-sarius

astrologus -ī m = quī astris studet

39 Interpellāvit tam dulcēs fābulās Trimalchiō; nam iam sublātum erat ferculum, hilarēsque convīvae vinō sermōnibusque publicātis operam coeperant dare. Is ergō reclīnātus in cubitum “Hoc vinum” inquit “vōs oportet suāve faciātis. Piscēs natāre oportet. Rogō, mē putātis illā cēnā esse contentum quam in thēcā repositōriū viderātis? Sic nōtus Ulixēs? – Quid ergō est? Oportet etiam inter cēnandum philologiam nōsse. Patrōnō meō ossa bene quiēscant, quī mē hominem inter hominēs voluit esse! Nam mihi nihil novī potest afferri, sicut ille ferculus iam habuit praxim:

hilaris -e = laetus ac ridēs
publicāre = publicum (om-nium commūnem) facere
operam dare = intentus esse
re-clīnāre sē = recumbere;
reclīnātus = recumbēs
= oportet vōs suāve facere
contentus -a -um: rē c. esse
= rem satis esse putāre
thēca -ae f = id quō aliquid continetur
Sic nōtus U.? Aenēis II.44
philologia -ae f = litterārum studia (nōsse = nōvisse)
patrōnus -ī m = libertī quondam dominus (: Pompēius)

ferculus = ferculum

praxis -is f (acc -im): habēre praxim = dēmōnstrāre

caelus = caelum

“Caelus hic, in quō duodecim diī habitant, in totidem sē figūrās convertit, et modo fit *Ariēs*; itaque quisquis nāscitur illō signō multa pecora habet, multum lānac, caput praetereā dūrum, frontem expudōrātā, cornū acūtum. Plūrimī hōc signō scholasticī nāscuntur et arietillī.”

in illō signō
pecora = pecudēs (ovēs)
expudōrātus -a -um = sine pudōre
scholasticus -ī m = rhētor vel rhētoris discipulus
arietillus -a -um = pugnandī cupidus [?]
mathēmaticus -ī m = astrologus
taurululus -ī m = taurus
calcitrosus -a -um = quī cal-citrat (: pedibus pulsat)
bubulcus -ī m = pāstor boum

Laudāmus urbānitātem mathēmaticī; itaque adiēcit: “Deinde tōtus caelus *Taurulus* fit. Itaque tunc calcitrōsī nāscuntur et bubulcī et quī sē ipsī pāscunt.

bigae = duo equi currū iuncti
 colei -ōrum *m pl* = testiculi
 : utrumque parietem
 linere lēvisse litum = operire
 materiā molli (ut cērā, gyp-
 sō, colōre), pingere

hōc, illōc = ad hoc, ad illud

quadrāre = convenire (ad)

genesis -is *f (acc -im)* = nās-
 cendi tempus, fātum

cataphagās -ae *m* = homō

edendi cupidus

imperiōsus -a -um = imperāns

compeditus -a -um = quī *com-*

pedēs (vincula pedum) gerit

unguentārius unguentum, ve-

nēnārius venēnum vēndit

ex-pedire = vēnundare

percussor -ōris *m* (<percutere)

= quī hominem occīdit

strabō -ōnis *m* = cui oculi in

utramque partem spectant

lār(i)dum -ī *n* = carō pinguis

aerumnōsus -a -um = miser

prae *prp+acc* = propter

cōpō -ōnis *m* = tabernārius

obsōnātor -ōris *m* = quī obsō-

nia emit

mola -ae *f*: instrumentum ro-

tundum quod cum frūmentō

vertitur; ita sēmen *molitur*

ut farina fiat

molere -uisse -itum

cor-rotundāre = rotundum
 facere

vēnātiō -ōnis *f* < vēnārī
 apparātus -ūs *m* < apparāre

sophōs *adv (Gr)* = optimē

Hipparchus, Arātus -ī *m*,

astrologi Graeci

comparāre + *dat*: illi : cum

illō

toral -ālis *n* = vestis picta quā

ōrnātur torus

“In *Geminis* autem nascuntur bigae et bovēs et colei et
 quī utrōsque parietēs linunt.

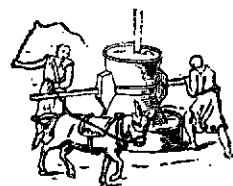
“In *Cancerō* ego nātus sum, ideō multis pedibus stō, et
 in mari et in terrā multa possideō, nam cancer et hōc et
 illōc quadrat. Et ideō iam dūdum nihil super illum posuī
 nē genesim meam premerem.

“In *Leōne* cataphagae nascuntur et
 imperiōsī; in *Virgine* mulierēs et fugi-
 tīvī et compeditī; in *Librā* laniōnēs et
 unguentārii et quicumque aliquid ex-
 pediunt; in *Scorpiōne* venēnārīi et per-
 cussōrēs; in *Sagittariō* strabōnēs, quī
 holera spectant, lārdum tollunt; in *Capricornō* aerumnōsī,
 quibus prae mala sua cornua nascuntur; in *Aquariō* cōpō-
 nēs et cucurbitae; in *Piscibus* obsōnātōrēs et rhētorēs.

“Sic orbis vertitur tamquam mola, et semper aliquid
 malī facit, ut hominēs aut nascantur aut pereant. Quod
 autem in mediō caespitem vidētis et super caespitem
 favum – nihil sine ratiōne faciō:
 terra māter est in mediō quasi
 ōvum corrotundāta, et omnia bona
 in sē habet tamquam favus.”

laniō -ōnis *m*,
 quī pecudēs occīdit
 et carnem vēndit

mola

[*Ferculum secundum: aper cum vēnātiōnis apparātū*]

“Sophōs!” ūniversī clāmāmus, et sublātīs manibūs ad 40
 cameram iūrāmus ‘Hipparchum Arātumque comparandōs
 illi nōn fuisse’ – dōnec advēnērunt ministrī ac torālia prō-

posuerunt in quibus rētia erant picta subseſsōrēsque cum vēnābulis et tōtus vēnātiōnis apparātus. Necdum sciēbāmus quō mitterēmus suspiciōnēs nostrās, cum extrā triclinium clāmor sublātus est ingēns, et ecce canēs Lacōnici etiam circā mēnsam discurrere coepērunt. Secūtum est hōs repositōrium in quō positus erat primae magnitudinis

palma
(arbor,
folium)

palma
(fructus)

aper ..., ē cuius dentibus sportellae dēpendēbant duae palmulīs textae, altera caryōtis altera thēbaicis replēta. Circā autem minōrēs porcelli ex coptoplacentis facti, quasi ūberibus imminērent, scrōfam esse positam significābant. Et hī quidem apophorētī fuērunt.

Cēterum ad scindendum aprum nōn ille Carpus accessit quī altilia lacerāverat, sed barbātus ingēns, fasciis crūrālibus alligātus et aliculā subōrnātus polymitā, strictōque vēnātōriō cultrō latus apri vehementer percussit – ex cuius plāgā turdī ēvolāvērunt! Parātī aucupēs cum harundinibus fuērunt et eōs circā triclinium volitantēs mōmentō excēpērunt.

fascia
-ae f

fasciae
crūrālēs

turdus -ī m

Inde cum suum cuique iussisset referri Trimalchiō, adiecit: “Etiam vidēte quam porcus ille silvāticus lōtam comēderit glandem.” Statim puerī ad sportellās accessērunt quae pendēbant ē dentibus, thēbaicāsque et caryōtās ad numerum divīsere cēnantibus. ...

subseſsor -ōris m = vēnātor
quī ex insidiis vēnātur
vēnābulum -ī n = iaculum vēnātōris
nec-dum = nec adhuc
suspiciō -ōnis f < suspicārī
Lacōnicus -a -um < Lacōnica, regiō Peloponnēsī
(caput: Sparta)

sportella

-ae f

dē-pendēre
palmula -ae f = palma (folium)
texere -uisse -xtum = crātem/
vestem cōficere ē filis
(palma) caryōta, thēbaica: duo
genera palmārū (fructuum)
porcellus -ī m = parvus porcus
copto-placenta = placenta dura
ūberibus im-minēre : nūtriri
scrōfa -ae f = sūs fēmina

apophorētus -a -um = quī con-vivis sēcum ferendus datur

barbātus = quī barbā gerit
crūrālis -e < crūs
al-ligāre: fasciis alligātus :
cui fasciae ligatae erant
alicula -ae f = pallium breve
polymitus -a -um = filis vari-
ōrum colōrum textus
vēnātōrius -a -um < vēnātor
vehemēns -entis adi = quī vī
ūtitur; adv -enter
plāga = vulnus
auceps -upis m = quī avēs capit
harundō -inis f = calamus quō
avēs haerētēs capiuntur

ex-cipere = capere

re-ferri : afferri
silvāticus -a -um < silva
lōtus -a -um = lautus
com-esse -ēdisse -ēsum = esse

glāns -andis f
fructus quercūs

ad numerum : ad symphōniam
numerō canentem

lasanum -i n
(ubi venter
exoneratur)

nancisci nactum = adipisci
sermōnem invitāre = ad ser-
mōnem hortāri

pataracina [?]

rēctā adv = rēctā viā

balneus, vīnus = -um
caldus -a -um = calidus
vestiārius = quī vestēs vēndit
stāminātās [= merās?] pōtīdōnēs
(ob)dūcere = bibere
matus -a -um = ēbrius

fullō -ōnis m = quī nova texta
mollit pulsandō
liquēscere = liquidus fieri
pultārius -ī m = magnum vās
laecasin (λαϊκάσειν), verbum
impudicum Graecum

plangere plānxisse plāntum =
pectus pulsāre (ob lūctum),
maerere

fūnus

vītālis -e < vīta; lectus v.:
quō mortuus effertur

lavāre = lavāri

ē-bullire (< bulla): animam ē.
: expīrāre, mori

in-flāre = āere implēre
minōris/plūris pretiū

musca
-ae f

[Sermō convīvārum: Dāma dē frīgore, Seleucus dē fūnere]

Ab hōc ferculō Trimalchiō ad lasanum surrēxit. Nōs, 41
libertātem sine “tyrannō” nactī, coepimus invitāre con-
vīvārum sermōnēs.

Dāma itaque prīmus, cum pataracina poposcisset,
“Diēs” inquit “nihil est. Dum versās tē, nox fit. Itaque
nihil est melius quam dē cubiculō rēctā in triclinium ire!
– Et mundum frīgus habuimus. Vix mē balneus calfēcit.
Tamen calda pōtiō vestiārius est. Staminātās dūxī, et
plānē matus sum. Vīnus mihi in cerebrum abiit.”

Excēpit Seleucus fābulae partem, et “Ego” inquit “nōn 42
cotidiē labor, balneus enim fullō est, aqua dentēs habet, et
cor nostrum cotidiē liquēscit. Sed cum mulsī pultārium
obdūxī, frīgori laecasin dicō!

fēminae plangunt

cornicinēs et tībicinēs

homō mortuus in lectō vītālī effertur

“Nec sānē lavāre potuī, fuī enim hodiē in fūnus. Homō
bellus, tam bonus Chrṡsanthus animam ēbulliit. Modo
modo mē appellāvit. Videor mihi cum illō loquī. – Heu!
Ēheu! Utrēs inflātī ambulāmus. Minōris quam muscae
sumus: muscae tamen aliquam virtūtem habent
– nōs nōn plūris sumus quam bullae!

(ē)

bullā
-ae f

“Et quid sī nōn abstināx fuisset? Quīnque diēs aquam in ōs suum nōn coniēcit, nōn micam pānis. Tamen abiit ad plūrēs. Medicī illum perdidērunt – immō magis malus fātus, medicus enim nihil aliud est quam animī cōnsolātiō! Tamen bene ēlātus est, vītālī lectō, strāgulīs bonīs. Plānctus est optimē – manū mīsīt aliquot – etiam sī malignē illum plōrāvit uxor. ...”

[*Philerōs dē Chrȳsanthō mortuō*]

- 43 Molestus fuit, Philerōsque prōclāmāvit: “Vivōrum me-minerimus! Ille habet quod sibi dēbēbātur: honestē vīxit, honestē obiit. Quid habet quod querā-tur? Ab asse crēvit, et parātus fuit quadrantem dē stercore mordicus tollere! Itaque crēvit quicquid tetigit tamquam favus. Putō meherculēs illum reliquisse solida centum, et omnia in nummīs habuit. ... Plānē Fortūnae filius: in manū illiūs plumbum aurum fiēbat. Facile est autem ubi omnia quadrāta currunt.

stercus
-oris *n*

“Et quot putās illum annōs sēcum tulisse? Septuāgintā et suprā. Sed corneolus fuit, aetātem bene ferēbat – niger tamquam corvus. Nōveram hominem ōlim ōliōrum, et adhūc salāx erat. Nōn meherculēs illum putō in domō canem reliquisse! Immō etiam pullārius erat – omnis minervae homō! Nec improbō – hoc solum enim sēcum tulit.”

abstināx -ācis = abstinēns
con-icere = mittere, pōnere
mica -ae *f* = minimum (pānis)

plūrēs : mortuōs
fātus = fātum
cōnsolātiō -ōnis *f* < cōnsolārī
(vestis) strāgula = quae ster-nitur (super lectum)
mortuum plangere/plōrāre :
plangere/plōrāre dē mortuō
(servum) mātū (: ē potestāte suā) mittere = liberāre
malignus -a -um ↔ largus
(malignē : parum)

quod eī dēbēbātur

ob-ire = mortem ob-ire, morī
quid habet = quam causam *h*.

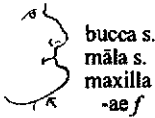
quadrāns -antis *m* = nummus
minimus, quārta pars assis
mordicus *adv* = dentibus
quic-quid = quid-quid

solidus -a -um ↔ liquidus;
solida centum : integra
centum milia sēstertium

plumbum -i *n* = metallum
vilissimum
: omnia facile prōcēdunt

sēcum in sepulcrum tulisse

corne(ol)us -a -um = dūrus
ac siccus (ut cornū)
ōlim ōliōrum = ōlim
salāx -ācis (< salire) = parātus
ad fēminās comprimendās
pullārius -i *m* (< pullus) = vir
quī puerōs amat
minerva -ae *f* = ars, nāturae
genus
improbāre ↔ probāre

bucca s.
māla s.
maxilla
-ae f

annōna -ae f = frūmentum eius-
que pretium; quid a. mordeat
bucca -ae f = māla, ōs, quan-
tum ōs capit
siccitās -ātis f = tempus siccum
ēsuriō -ōnis f = famēs
male ēveniat *iis!*
col-lūdere = sē coniungere
illūdendī causā
maxilla -ae f = māla, bucca;
maxillae : hominēs avidi
Sātūrnālia agere : in luxū
vītā agere
leō : vir fortis ac ferōx

Safinius -i m
: magis piper quam homō!
(: homō ācerimus)
ad-ūrere = ūrere, torrere
rēctus, certus: probus, fidus *fuit*
audāx, *adv* audācter < -āciter
micāre: lūdere digitis extētis
numerandis
schēma -ae f = ōrnāmenta ōrā-
tiōnis (↔ dirēctum)
dirēctus -a -um = quī rēctā it
cum *causās* ageret
sūdāre = sūdōrem ēdere
ex-(s)puere -uisse = *spuere* =
spūtum (-i n) ex ōre ēmittere
re-salūtābat, reddēbat
lutum -i n = sordēs; prō lutō
esse = minimi pretiū esse
pānem quem asse ēmissēs...

būb(u)lus -a -um < bōs
quotidiē = cotidiē
retrō-versus *adv* = retrō

cōda -ae f = cauda
Caunius -a -um < Caunus, ci-
vitās Asiae; f = ficūs genus
vile; nōn trium cauniārum
= minimi pretiū, nēquam

[*Ganymēdēs dē annōnā, dē aedīlibus, dē diīs irātīs*]

Haec Philerōs dixit, illa Ganymēdēs: “Nārrātis quod 44
nec ad caelum nec ad terram pertinet – cum interim nēmō
cūrat quid annōna mordet. Nōn meherculēs hodiē buccam
pānis invenire potui. Et quōmodo siccitās persevērat! Iam
annum ēsuritiō fuit. Aedilēs – male ēveniat! – quī cum
pistōribus collūdunt: “Servā mē, servābō tē!” Itaque
populus minūtus labōrat. Nam istī māiōrēs maxillae
semper Sātūrnālia agunt.

“Ō, sī habērēmus illōs leōnēs quōs ego hīc invēni cum
prīmum ex Asiā vēni! Illud erat vīvere! ... Meminī
Safinium: tunc habitābat ad arcum veterem, mē puerō.
Piper, nōn homō! Is, quācumque ibat, terram adūrēbat.
Sed rēctus, sed certus, amicus amīcō, cum quō audācter
possēs in tenebrīs micāre. In Cūriā autem – quōmodo
singulōs tractābat! Nec schēmās loquēbātur, sed dirēc-
tum. Cum ageret porrō in forō, sic illius vōx crēscēbat
tamquam tuba! Nec sūdāvit umquam nec expuit. ... Et
quam benignus resalūtāre, nōmina omnium reddere, tam-
quam ūnus dē nōbīs. Itaque illō tempore annōna prō lutō
erat. Asse pānem quem ēmissēs, nōn potuissēs cum alterō
dēvorāre – nunc oculum būblum vīdī māiōrem!

“Heu, heu! Quotidiē pēius! Haec colōnia retrōversus
crēscit tamquam cōda vitulī. Sed quārē? Habēmus aedi-
lem nōn trium cauniārum,
quī sibi māvult assem quam
vītā nostrā! Itaque domi

vacca -ae f

vitulus -i m

gaudet: plūs in diē nummōrum accipit quam alter patri-
mōnium habet. Iam sciō unde accēperit dēnariōs mille
aureōs. Sed sī nōs coleōs habērēmus, nōn tantum sibi
placēret! Nunc populus est domī leōnēs, forās vulpēs.

“Quod ad mē attinet, iam pannōs meōs comēdi, et sī
persevērat haec annōna, casulās meās vēndam. Quid enim
futūrum est, sī nec diī nec hominēs huius colōniae

stola
-ae f

miserentur? Ita meōs frūniscar ut ego putō
omnia illa ā diibus fieri. Nēmō enim cae-
lum caelum putat, nēmō ieiūnium servat,
nēmō Iovem pilī facit, sed omnēs, opertīs
oculīs, bona sua computant. Antea stolātae
ibant nūdīs pedibus in clivum, passīs ca-
pillīs, mentibus pūrīs, et Iovem aquam exōrābant. Itaque
statim urceātim plovēbat – aut tunc aut numquam – et
omnēs redībant ūdī tamquam mūrēs! Ita-
que diī pedēs lānātōs habent, quia nōs
religiōsī nōn sumus. Agrī iacent –.”

urceus -ī m

[Echiōn dē Titī mūnere gladiātōriō et dē filiōlō suō]

- 45 “Ōrō tē” inquit Echiōn centōnārius, “melius loquere!
“Modo sic, modo sic!” inquit rūsticus: varium porcum
perdiderat. Quod hodiē nōn est, crās erit – sic vīta trūdi-
tur. Nōn meherculēs patria melior dici potest, sī hominēs
habēret. Sed labōrat hōc tempore, nec haec sōla. Nōn
dēbēmus dēlicātī esse: ubīque medius caelus est. Tū sī
aliubī fueris, dicēs ‘hīc porcōs coctōs ambulāre!’

vulpēs
-is f

mūs
mūris m

coleōs habēre = vir esse

forās = foris

at-tinēre = pertinēre
pannus -ī m = vestis vetus;
comēdi : prō cibō vēndidī
casula -ae f = (parva) casa;
pl domus

frūnisci (+ acc) = frui; ita me-
ōs frūniscar ut = profectō
diibus abl pl = diis

ieiūnium -ī n = tempus quō
nihil ēstur (religiōnis causā)
pilus -ī m = capillus ūnus; pilī
facere = minimi aestimāre
stolāta = quae stolam (vestem
mātrōnae) gerit
clivum Capitōlinum
ex-ōrāre = precibus petere;
Iovem : ā Iove; aquam :
pluviam = imbrem
urceātim adv = quasi ex urceīs
pluere -uisse: pluuit = pluvia
cadit; plovēbat = pluēbat
ūdus -a -um = ūmidus
lānātus < lāna; diī pedēs lānā-
tōs habent : diī auxiliō ve-
nīre nōlunt [?]
religiōsus -a -um (< religiō)
= qui deōs verētur, pius

Titus, aedilis quī mūnus dabit

centōnārius -ī m = quī centō-
nēs vēndit (centō -ōnis m =
vestis strāgula ex pannīs
cōnfecta)
trūdere = pellere, agere

dēlicātus = cui nihil placet
(↔ contentus)
ali-ubi = aliō locō

excellente *n* = excellēns
trīduum -ī *n* = trēs diēs
familia : grex gladiātōrum
lanisticus -a -um = quem ex-
ercuit *lanista*
caldi-cerebrius = caldī cerebri
erit *aliquid*
utique = certē quidem
domesticus : familiāris
mixcix [?]
ferrum : gladiōs

lanista -ae *m*: quī gladiātōrēs
exercent

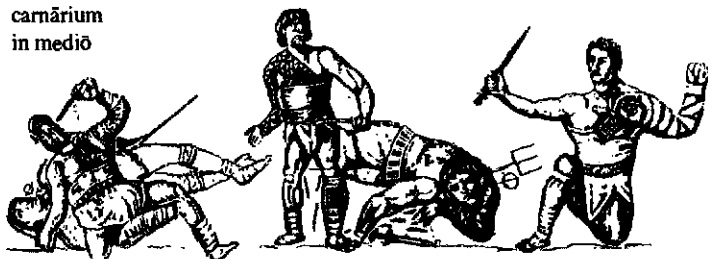

carnārium -ī *n* (< carō) =
caedēs multōrum, strāgēs
habet unde *sūmat pecūniā*
sēstertium trecentiēs *centēna*
mīlia (300 × 100.000)
quadrīngenta *mīlia*
im-pendere -disse = solvere; ut
... impendat : etiam sī i. erit
sempiternus -a -um = aeter-
nus; *adv* -ō
Mānīī -ōrum *m pl* [?]
Glycō -ōnis *m*
dēlectārētur (*dēp*) = dēlectāret
zēlotypus -a -um = quī con-
iugis adulterō invidet
amāsiunculus -ī *m* = adulter
sēstertiārius -a -um = villis
trā-dūcere : expōnere (po-
pulō)

matella : mulier impudica
digna quam... = d. ut eam...
iactāret *cornibus*
asinum *caedere* nōn potest
strātum -ī *n* = strāgula
(sub)ol-facere = odōrem sen-
tīre nāsō, praesentīre
quia... = M. am... datūrum esse
epulum -ī *n* = cēna pūblica
sciās oportet : tē scire o., scītō
plēnis vēlis (: facile) *vincitū-*
rum = victūrum *esse* (comitiis
quibus M. et N. certābunt)

“Et ecce habitūri sumus mūnus eccellente in trīduō diē
fēstā. Familia nōn lanisticia, sed plūrimī libertī. Et Titus
noster magnum animum habet et est caldicerebrius: aut
hoc aut illud, erit quid utique. Nam illī domesticus sum:
nōn est mixcix. Ferrum optimum datūrus est, sine fugā:

carnārium
in mediō

carnārium in mediō, ut amphitheātrum videat. Et habet
unde: relictum est illī sēstertium trecentiēs: dēcessit illius
pater – male! – ; ut quadrīngenta impendat, nōn sentiet
patrimōnium illius – et sempiternō nōminābitur! Iam
Māniōs aliquot habet, et mulierem essedāriam, et dis-
pēnsātorem Glycōnis, quī dēprehēnsus est cum dominam
suam dēlectārētur. Vidēbis populī rixam inter zēlotypōs
et amāsiunculōs! Glycō autem, sēstertiārius homō, dis-
pēnsātorem ad bēstiās dedit. Hoc est sē ipsum trādūcere!
Quid servus peccāvit, quī coactus est facere? Magis illa
matella digna fuit quam taurus iactāret! Sed quī asinum
nōn potest, strātum caedit. ...

“Sed subolfaciō quia nōbīs epulum datūrus est Mam-
maea: binōs dēnariōs mihi et meis. Quod sī hoc fēcerit,
ēripiet Norbānō tōtum favōrem. Sciās oportet plēnis vēlis
hunc vincitūrum. Et rē vērā, quid ille nōbīs bonī fēcit?

Dedit gladiatōrēs sēstertiāriōs iam dēcrepitōs, quōs sī suf-
flāssēs, cecidissent! – iam meliōrēs bēstiāriōs vīdi. ...

- 46 “Vidēris mihi, Agamemnōn, dicere: “Quid iste argūtat
molestus?” Quia tū, quī potes loquī, nōn loqueris. Nōn es
nostrae fasciae et ideō pauperōrum verba dēridēs. Scīmus
tē prae litterās fatuum esse. Quid ergō est? Aliquā diē
tē persuādeam, ut ad villam veniās et videās casulās
nostrās? Inveniēmus quod mandūcēmus: pullum, ōva.
Bellē erit. ...

“Et iam tibi discipulus crēscit cicarō meus. Iam quat-
tuor partēs dicit. Sī vixerit, habēbis ad latus servulum.
Nam quicquid illī vacat, caput dē tabulā nōn tollit. Inge-

cardēlis
-is f

mūstella
-ae f

niōsus est et bonō filō, etiam
sī in avēs morbōsus est. Ego
illī iam trēs cardēlēs occīdi –
et dīxī quia mūstella comēdit!

Invēnit tamen aliās nēniās, et libentissimē pingit. Cēterum
iam Graeculīs calcem impingit, et Latīnās
coepit nōn male appetere. ... Ēmī ergō nunc
puerō aliquot libra rubricāta, quia volō illum
ad domūsiōnem aliquid dē iūre gustāre. Habet haec rēs
pānem. ... Ideō illī cotīdiē clāmō: “Prīmigenī, crēde mihi:
quicquid discis tibi discis. Vidēs Philerōnem causidicum:
sī nōn didicisset, hodiē famem ā labrīs nōn abigeret;
modo modo collō suō circumferēbat onera vēnālia – nunc
etiam adversus Norbānum sē extendit. Litterae thēsaurum
est, et artificium numquam moritur.”

calx -cis f: pedis
pars posterior

dēcrepitus -a -um = cōfectus
aetate, débilis
suf-flāre = flāre (paulum)
bēstiārius -i m = quī cum bēs-
tiīs pugnat in amphitheatrō
argūtāre = fabulārī

nostrae fasciae (gen) = nostrī
generis, ūnus dē nōbīs
pauperōrum = pauperum
fatus -a -um = stultus

tibi persuādeam (: -ēbō)

mandūcāre = dentibus ūti, ēsse

bellē esse = bene esse
cicarō -ōnis m = filiulus
IV partēs dicere = numerōs in
quārtās partēs dividere
servulus -i m = parvus servus
quicquid temporis
vacāre = vacuum esse
ingeniōsus -a -um (< ingeni-
um) = bonō ingeniō
bonō filō = bonā nātūrā
morbōsus -a -um < morbus;
in avēs m. : avium nimis
studiōsus

: ‘mūstellam eās comēdisse’

nēniae -arum f pl = nūgae
Graec(ul)is litterīs calcem im-
pingit (calcitrāt) : Graecās
litterās recūsāt/repudiāt
ap-petere = cupidē petere
libra n pl = librōs
rubricātus -a -um: liber r. = ru-
brō colōre scriptus (dē iūre)
ad/in domūsiōnem (< domus
+ ūsus) = ad ūsum domī
Prīmigenius -i m, nōmen filiī
Philerō -ōnis m
causidicus -i m = cuius negō-
tium est causās dicere/agere

vēnālis -e = vēndendus, quī
vēnit
: Norbānum aequāre conātur
thēsaurum = thēsaurus
artificium -i n = ars, id quod
discitur

spatium = tempus; spatiō
inter-positō = post spatium

respondere : suō mūnere
fungi

nōn sē invenire = nescire

quid faciendum sit

taeda -ae f = quod ē pīnū fluit
acētum -ī n = vinum amārum;

ex acētō = cum acētō cocta

: iam ventrem pudōrem sibi

impositūrum esse

aliō-quin adv = aliter

stomachus -ī m = venter

tam sonat (tantus sonus fit) ut

putēs taurum esse

suā rē causā facere = rem ne-
cessāriam facere

nōn est quod illum pudeat

= causa nōn est cūr...

solidē (: ut statua marmorea!)

tormentum -ī n = cruciātus

ventrem con-tinēre

nē Iovis (= Iuppiter) quidem

dē-somnis -e = vigilāns

ūllum : quemquam

lasanī = lasana

minūtālia -ium n pl = rēs

minūtae

anathymiasis f = aēr ascendēns

flūctus -ūs m < fluere

liberālītās -ātis f < liberālis -e

= benignus et largus

indulgentia -ae f = animus

quī multa permittit

castigāmus : sēdāmus

pōtiuncula -ae f = pōtiō

aqua, lasana et
cētera minūtālia

[Trimalchiō dē ventre suō]

Eiusmodi fābulae vibrābant, cum Trimalchiō intrāvit, 47

et, dētersā fronte, unguentō manūs lāvit; spatiōque mi-
nimō interpositō, “Ignōscite mihi” inquit, “amicī! Multis

iam diēbus venter mihi nōn respondit. Nec medicī sē
inveniunt. Prōfuit mihi tamen

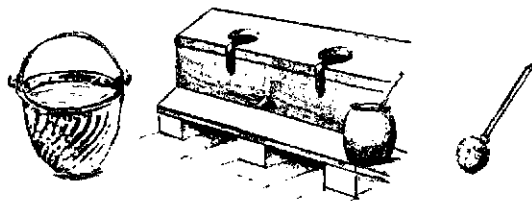
mālicorium et taeda ex acētō.
Spērō tamen, iam pudōrem sibi
impōnet. Aliōquin circā stoma-
chum mihi sonat – putēs tau-
rum! Itaque, sī quis vestrum

voluerit suā rē causā facere, nōn est quod illum pudeātur.

Nēmō nostrum solidē nātus est. Ego nūllum putō tam
magnum tormentum esse quam continēre. Hoc sōlum
vetāre nē Iovis potest.

“Ridēs, Fortūnāta? quae solēs mē nocte dēsomnem
facere! Nec tamen in tricliniō ūllum vetuī facere quod sē
iuvet. Et medicī vetant continēre. – Vel sī quid plūs venit,
omnia forās parāta sunt: aqua, lasanī et cētera minūtālia.
Crēdite mihi: anathymiasis in cerebrum it et in tōtō
corpore flūctum facit. Multōs sciō sic periisse, dum
nōlunt sibi vērū dicere.”

Grātiās agimus liberālītātī indulgentiaeque eius – et
subinde castigāmus crēbris pōtiunculis rīsum!

[*Ferculum tertium: sūs tomāculis replētus*]

Nec adhūc sciēbāmus nōs 'in mediō' quod aiunt 'clivō' labōrāre. Nam, commundātis ad symphōniam mēnsis, trēs albī suēs in triclinium adducti sunt, capistrīs et tintinnābulis culti, quōrum ūnum 'bimum' nōmenclātor esse dicēbat, alterum 'trimum', tertium vērō iam 'sexennem'.

Ego putābam petauristāriōs intrāsse, et porcōs, sicut in circulis mōs est, portenta aliqua factūrōs. Sed Trimalchiō, expectātiōne discussā, "Quem" inquit "ex eīs vultis in cēnam statim fieri? Gallum enim gallināceum, penthiacum et eiusmodi nēniās rūsticī faciunt – mei cocī etiam vitulōs aēnō coctōs solent facere!" Continuōque cocum vocārī iussit et, nōn expectatā ēlēctiōne nostrā, māximum nātū iussit occidi; et clārā vōce: "Ex quotā decuriā es?"

Cum ille 'sē ex quadrāgēsīmā' respondisset, "Ēmpticius an" inquit "domī nātus?"

"Neutrum" inquit cocus, "sed testāmētō Pānsae tibi relictus sum."

"Vidē ergo" ait "ut diligenter pōnās! Sī nōn, tē iubēbō in decuriam viātōrum conicī."

Et cocum quidem, potentiae admonitum, in culinam obsōnium dūxit.

48 Trimalchiō autem mīti ad nōs vultū respexit, et "Vinum" inquit "sī nōn placet, mūtābō. Vōs illud oportet

petauristārius
-ī m

in mediō clivō labōrāmus =
restant nōbis tot labōrēs
quot iam passi sumus
com-mundāre = mundum fa-
cere
nōmenclātor -ōris m = servus
qui nōmina prōclāmat
bimus -a -um = II annōrum
trimus -a -um = III annōrum
sexennis -c = VI annōrum

circulus = locus fori quem
spectātōrēs circumstant
portenta : mirācula
dis-cutere -iō -ssisse -ssum
= dispellere, omittēre
gallus gallināceus = gallus
penthiacum -ī n = frusta
carnis cocta [?]

aēnum -ī n = vās aēneum

ēlēctiō -ōnis f < ēligere
quotus -a -um? : prīmus? se-
cundus? tertius? quārtus? ...
decuria -ae f (< decem) =
dēni hominēs (servi)
(servus) ēmpticius = ēmptus

relictus : lēgātus

pōnās : appōnās (convivis),
coquās
viātōr -ōris m = cursor

potentiae (gen = dē potentiā)
dominī admonitum
obsōnium (nōm!) : sūs co-
quendus

: oportet vōs illud bonum
facere

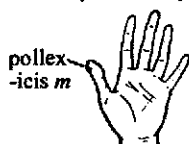
saliva -ae f = spūtum; ad s.am
facit = facit ut saliva fluat
in *praediō* suburbānō
cōn-finis -e (+ *dat*) = cui finis
communis est, finitimus
Tarracin(i)ēnsēs < Tarracina,
oppidum Latīi maritimum
agellus -ī m = (parvus) ager
mihi libuerit ire

contrōversia -ae f = certāmen
dē iūre
dē-clāmāre = ōratiōnēs habere
discendī causā ad rhētorem

fastidire = dēspicere, spernere;
fastiditum = fastidientem
peristasis -is (*acc* -im) f = rēs
prōposita, causa
dēclāmātiō -ōnis f < dēclāmāre

urbānē *dixisti*

nesciō quam = aliquam

effūsus -a -um = abundāns
prō-sequi laudātiōne = laudāre
num-quid = num

aerumna -ae f = labor
tenēs : *memoriā* tenēs, nōvisti
ex-torquēre -sisse -tum = tor-
quendō laedere

ampulla -ae f = parva amphora

Σίβυλλα = Sibylla (*Gr*)
τί θέλεις; [*ti theleis?*] = quid
vis? (*Gr*)
ἀποθανεῖν θέλω [*apothanein*
thelō] = mori volō (*Gr*)
ef-flāre < ex- + flāre
occupāre = complēre, operire
celeritās -ātis f < celer

bonum faciātis. Deōrum beneficiō nōn emō, sed nunc
quicquid ad salivam facit in suburbānō nascitur eō quod
ego adhūc nōn nōvī – dicitur cōnfinē esse Tarracīniēnsi-
bus et Tarentīnis! Nunc coniungere agellis Siciliam volō,
ut cum in Āfricam libuerit ire, per meōs finēs nāvigem!

“Sed nārrā tū mihi, Agamemnōn: quam contrōversiam
hodiē dēclāmāsti? – Ego autem, sī causās nōn agō, in do-
mūsiōnem tamen litterās didici. Et nē mē putēs studia
fastiditum, trēs bibliothēcās habeō, ūnam Graecam, alte-
ram Latinam –. Dic ergō, sī mē amās, peristasim dē-
clāmātiōnis tuae.”

Cum dixisset Agamemnōn: “Pauper et dīves inimīci
erant – ” ait Trimalchiō: “Quid est ‘pauper’?” “Urbānē!”
inquit Agamemnōn, et nesciō quam contrōversiam ex-
posuit.

Statim Trimalchiō “Hoc” inquit “sī factum est, contrō-
versia nōn est. Sī factum nōn est, nihil est!”

Haec aliaque cum effūsissimīs prōsequerēmur laudātiō-
nibus, “Rogō” inquit, “Agamemnōn mihi cārissime, num-
quid duodecim aerumnās Herculis tenēs, aut dē Ulixē
fābulam quemadmodum illi Cyclōps pollicem extorsit?
Solēbam haec ego puer apud Homērum legere. Nam
Sibyllam quidem Cūmis ego ipse oculis meis vīdī in am-
pullā pendēre, et cum illi puerī dicerent: “Σίβυλλα, τί
θέλεις;” respondēbat illa: “Ἀποθανεῖν θέλω.””

Nōndum efflāverat omnia, cum repositōrium cum sue 49
ingentī mēnsam occupāvit. Mīrārī nōs celeritātem coepi-

mus et iūrāre ‘nē gallum quidem gallināceum tam citō percoquī potuisse!’ – tantō quidem magis quod longē māior nōbīs porcus vidēbātur esse quam paulō ante aper fuerat.

per-coquere

Deinde magis magisque Trimalchiō intuēns eum “Quid? Quid?” inquit, “Porcus hic nōn est exinterātus? Nōn meherculēs est! Vocā, vocā cocum in mediō!”

ex-interāre = viscera dēmere

in mediō : in medium

Cum cōstitisset ad mēnsam cocus trīstis et dīceret ‘sē oblitum esse exinterāre’, “Quid? oblitus?” Trimalchiō exclāmat, “Putēs illum piper et cumīnum nōn conīcēsse! Dēspoliā!”

cumīnum
-ī n

dēspoliā eum

Nōn fit mora: dēspoliātur cocus, atque inter duōs tortōrēs maestus cōsistit. Dēprecārī tamen omnēs coepērunt et dīcere: “Solet fierī. Rogāmus, mittās! Postea sī fēcerit, nēmō nostrum prō illō rogābit.”

tortor -ōris m (< torquēre)

= quī cruciat

rogāmus ut eum mittās (: impūne dīmittās)

Ego, crūdēlissimae sevērītātis, nōn potui mē tenēre, sed inclinātus ad aurem Agamemnonis “Plānē” inquam “hic dēbet servus esse nēquissimus: aliquis oblīvīscerētur porcum exinterāre?! Nōn meherculēs illi ignōscerem sī piscem praeterīssset!”

sevērītās -ātis f < sevērūs

dēbet esse = certē est

sī piscem exinterāre praeterīssset (= neglēxisset)

At nōn Trimalchiō – quī relaxātō in hilaritātem vultū “Ergō” inquit “quia tam malae memoriae es, palam nōbīs illum exinterā!”

re-laxāre = solvere, lēnīre

hilaritās -ātis f < hilaris

palam prp + abl = cōram

Receptā cocus tunicā cultrum arripuit, porcīque ventrem hinc atque illinc timidā manū secuit. Nec mora: ex plāgīs ponderis inclinātiōne crēscentibus tomācula cum botulis effūsa sunt!

ar-ripere -uisse -reptum < ad + rapere

inclinātiō -ōnis f < inclināre; ponderis i.e : quia pondus

inclinābat (premēbat)

botulus -ī m = tomāculum nigrum

automatum -ī n = rēs arte mī-
rābilī facta
Gāiō feliciter *eveniat!*
nec nōn = atque etiam

cōsiderāre = intueri

vāsa Corinthia

insolentia -ae f < insolēns

stēliō
-ōnis m

aerārius -ī m = quī rēs aereās
vēndit

nesapius -a -um (< ne- + sa-
pere) = ignārus

vafer -fra -frum = quī dolō
ūtitur
stēliō : vir fallāx
con-gerere = cōferre

miscellāneus -a -um = mixtus
massa -ae f = magna metallī
cōpia, mōlēs
catillus -ī m / -um -ī n = vās
statunculum -ī n = parva
statua

vitrea n pl = vāsa vitrea

olēre/olere = odōrem ēmittere

phiala -ae f = patera

fēcit re-porrigere : rogāvit ut
sibi re-porrigeret
pavimentum -ī n = solum dū-
rum (lapidibus opertum)
pote (est) = potest; nōn pote
valdius quam = valdissimē

[*Trimalchiō dē aere Corinthiō, dē vitrō, dē argentō*]

Plausum post hoc automatum familia dedit et “Gāiō 50
fēliciter!” conclāmāvit. Nec nōn cocus pōtiōne honōrātus
est et argenteā corōnā, pōculumque in lance accēpit Co-
rinthiā. Quam cum Agamemnōn propius cōsiderāret, ait
Trimalchiō: “Sōlus sum quī vērā Corinthea habeam.”

Expectābam ut prō reliquā insolentiā diceret ‘sibi vāsa
Corinthō afferri’, sed ille melius “Et forsitan” inquit
“quaeris, quārē sōlus Corinthea vērā possideam? Quia
scilicet aerārius ā quō emō ‘Corinthus’ vocātur! Quid est
autem Corintheum nisi quis ā Corinthō habet?

“Et nē mē putētis nesapium esse, valdē bene sciō unde
primum Corinthea nāta sint: Cum Īlium captum est, Han-
nibal, homō vafer et magnus stēliō, omnēs statuās aēneās
et aureās et argenteās in ūnum rogum congegit et eas in-
cendit: factae sunt in ūnum aera miscellānea. Ita ex hāc
massā fabri sustulērunt et fēcērunt catilla et paropsidēs et
statuncula. Sic Corinthea nāta sunt, ex omnibus in ūnum,
nec hoc nec illud.

“Ignōscētis mihi quod dixerō: ego mālō mihi vitrea,
certē nōn olunt. Quod sī nōn frangerentur, māllem mihi
quam aurum. Nunc autem vilia sunt.

“Fuit tamen faber quī fēcit phialam vitream quae nōn 51
frangēbātur. Admissus ergō ad Caesarem est cum suō
mūnere. (Phialam porrēxit) Caesari, deinde fēcit repor-
rigere – et illam in pavimentum prōiēcit! Caesar nōn pote
valdius quam expāvit. At ille sustulit phialam dē terrā:

collisa erat tamquam vāsum aēneum. Deinde martiolum dē sinū prōtulit, et phialam ōtiō bellē corrēxit. Hōc factō, putābat sē solium Iovis tenēre, utique postquam ille dixit: “Numquid alius scit hanc conditūram vitreōrum?” Vidē modo: postquam negāvit, iussit illum Caesar dēcollārī! – quia enim, sī scītum esset, aurum prō lutō habērēmus.

martiolus
-ī m

col-lidere -sisse -sum < con-
+ laedere
vāsum -ī n = vās
ōtiō (abl) : quietē

solum Iovis tenēre : fēlicis-
simum esse

conditūra -ae f = modus cōn-
ficiendi
dē-collāre (< collum) = secūrī
necāre
prō lutō habēre = minimī
aestimāre
in argentō studiōsus : argentī s.
urnālīs -e = quī urnam (= am-
phorae dimidium) capit
<*) (ōrnātōs imāginibus)
nōn Cassandra, sed Mēdēa fi-
liōs suōs occidit

Daedalus Pāsiphāēn in vaccam
ligneam inclūsit (Pāsiphāē
-ēs f, Sōlis filia, coniūnx
Mīnōis, māter Mīnōtaurī)
Hermerōs -ōtis, Petraitēs -īs,
gladiātōrēs illūstrēs

ponderōsus -a -um = gravis
intelligere n indēcl = mēns
intelligēns

re-ferre = memorāre, narrāre

caede : verberā

nūgāx -ācis adi < nūgae
ōrāre coepit

tibi suadeō ut...

ex-ōrāre = ōrandō mitigāre

missiō -ōnis f < mittere; mis-
siōnem dare = ignōscere
per-currere

intrō adv ↔ forās
plausū excipimus

re-vocāre = iterum vocāre

52 “In argentō plānē studiōsus sum. Habeō scyphōs urnālēs – plūs minus – <*) quemadmodum Cassandra occidit filiōs suōs, et pueri mortuī iacent sic ut vīvere putēs! Habeō capidem ... ubi Daedalus Niobam in equum Trōiānum inclūdit. Nam Hermerōtis pugnās et Petraitīs in pōculīs habeō, omnia ponderōsa. Meum enim intellegere nūllā pecūniā vēndō!”

scyphus -ī m

capis -idis f

calix -icis m

Haec dum refert, puer calicem prōiēcit. Ad quem respiciēns Trimalchiō “Citō” inquit “tē ipsum caede, quia nūgāx es!” Statim puer dēmissō labrō ōrāre. At ille “Quid mē” inquit “rogās? Tamquam ego tibi molestus sim! Suādeō, ā tē impetrēs nē sis nūgāx!” Tandem ergō exōrātus ā nōbīs missiōnem dedit puerō. Ille dīmissus circā mēnsam percurrit. <*)

<Hic matellam poposcit Trimalchiō> et “Aquam forās, vīnum intrō!” clāmāvit. Excipimus urbānitātem iocantis, et ante omnēs Agamemnōn, quī sciēbat quibus meritīs revocārētur ad cēnam! Cēterum laudātus Trimalchiō hila-

ēbriō proximus = paene ēbrius

cordāx -ācis *m* = genus saltandī rapidum

histriō -ōnis *m* = quī in theātrō fābulās agit
ex-hibēre = imitārī
con-cinere = simul canere

madeia perimadeia [?]

dīxerit : eam dīxisse

gravitās -ātis *f* < gravis
ineptiae -ārum *f pl* = nūgae

āctuārius -ī *m* = servus quī
ācta scribit et recitat
ācta -ōrum *n pl* = negōtia
ācta quae scribuntur
saltātiō -ōnis *f* < saltāre

Cūmānus -a -um < Cūmae

horreum -ī *n* = aedificium ubi
frūmentum servātur
ārea -ae *f* = locus ubi frūmentum
teritur
modium = modiōrum
domāre -uisse -itum = mitem
facere (bēstiam feram)
in crucem agere = cruci figere

Gāi gen = Gaii

centiēs centēna mīlia

horti = villa (cum hortō)
Pompēiānus -a -um < Pompēiī, oppidum Campāniae
vilicus -ī *m* = servus quī villae rūsticae (praediō) praepositus est

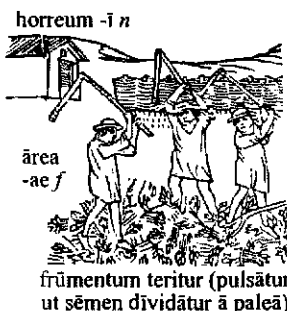
cordāx

rius bibit et iam ēbriō proximus “Nēmō” inquit “vestrum rogat Fortūnātam meam ut saltet? Crēdite mihi: cordācem nēmō melius dūcit.” Atque ipse, ērēctis suprā frontem manibus, Syrum histriōnem exhibēbat, concinente tōtā familiā: *Madeia perimadeia!* Et prōdisset in medium, nisi Fortūnāta ad aurem accessisset – crēdō, dīxerit ‘nōn decēre gravitātem eius tam humilēs ineptiās!’ ...

[*Āctuārius ācta praediōrum recitat*]

Et plānē interpellāvit saltātiōnis libidinem āctuārius, 53
quī tamquam urbis ācta recitāvit:

VII kalendās Sextilēs: in praediō Cūmānō, quod est Trimalchiōnis, nātī sunt puerī XXX, puellae XL; sublāta in horreum ex āreā trītici mīlia modium quīngenta; bovēs domitī quīngentī.

frūmentum teritur (pulsātur ut sēmen dividātur ā paleā)

Eōdem diē: Mithridātēs servus in crucem āctus est, quia Gāi nostrī geniō male dīxerat.

Eōdem diē: In arcam relātum est quod collocārī nōn potuit: sēstertium centiēs.

Eōdem diē: Incendium factum est in hortīs Pompēiānis, ortum ex aedibus Nastae vilicī.

“Quid?” inquit Trimalchiō, “Quandō mihi Pompēiāni hortī ēmptī sunt?”

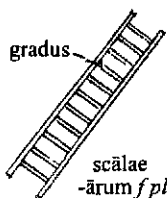
“Annō priōre” inquit actūārius, “et ideō in ratiōnem nōndum vērunt.”

Excanduit Trimalchiō et “Quicumque” inquit “mihi fundi ēpti fuerint, nisi intrā sextum mēsem scierō, in ratiōnēs meās inferri vetuō.” ...

ex-candēscere -duisse = irā
incendi
ēpti fuerint = ēpti erunt
scierō = sciverō
vetuō : vetō

[*Petauristārius dēlāpsus bracchium dominī contundit*]

Petauristārī autem tandem vērunt. Bārō īnsulsis-
simus cum scālis cōstitit, puerumque
iussit per gradūs et in summā parte
ōdaria saltāre, circulōs deinde ārdentēs
trānsilire et dentibus amphoram sus-
tinere. Mīrābātur haec sōlus Trimalchiō

con-tundere -tudisse -tūsum
= laedere
bārō -ōnis m = vir stultus
īnsulsus -a -um = molestus

ōdarium -ī n = carmen; ōda-
ria saltāre = saltāre ad
ōdaria

dīcēbatque ‘īngrātum artificium esse. Cēterum duo esse
in rēbus hūmānis quae libentissimē spectāret: petauristā-
riōs et cornicinēs – reliqua acroāmata tricās merās esse.’
“Nam et cōmoedōs” inquit “ēmeram, et māluī illōs
Ātellāniam facere, et choraulēn meum iussī Latīnē can-
tāre.”

in-grātus -a -um ↔ grātus

acroāma -atis n = rēs quā
convivae dēlectantur
tricae -ārum f pl = nūgae
cōmoedus -ī m = histriō qui
cōmoediās agit
Ātellānia -ae f = cōmoedia
Campāna rīdīcula
choraulēs -ae m = tībīcen
cum māximē (haec dicente
eō) = eō ipsō tempore quō
(haec dixit)
nec minus = nec nōn, atque
etiam
pūtīdus -a -um = male olēns,
foedus

- 54 Cum māximē haec dicente eō, puer (* in lectum) Tri-
malchiōnis dēlāpsus est. Conclāmāvit familia, nec minus
convivae, nōn propter hominem tam pūtīdum, cuius
etiam cervicēs frāctās libenter vīdissent, sed propter
malum exitum cēnae, nē necesse habērent aliēnum
mortuum plōrāre. Ipse Trimalchiō cum graviter ingemu-
isset superque bracchium tamquam laesum incubuisset,
concurrere medicī, et inter prīmōs Fortūnāta crīnibus

necesse habeō = mihi necesse
est
in-gemēscere -muisse = ge-
mere incipere
in-cumbere -cubuisse

pessimē mihi erat = m̄ximae
cūrae mihi erat, timēbam
per ridiculum = ridiculī causā
catastrophā -ae f = rēs mīra
inexpectāta
ex-cidere -disse < -cadere; mihi
(ē memoriā) exciderat
oblītus fuerat = oblītus erat
circum-spicere = circum sē
aspicere

albā potius quam conchyliatā
: nōn conchyliatā, sed albā

in vicem poenae = in locō
poenae, prō poenā
dēcrētum -ī n = quod dē-
crētum est, imperium

com-probāre = probāre
in praecipiti = in periculō
garrere = fābulārī

cōdicilli -ōrum m pl = tabella

dis-torquēre: hūc illūc tor-
quēre
ex trānsversō = praeter ex-
spectātiōnem, repente
nostra negōtia

mentiō + gen: mentiō est/fit
alicuius - dē aliquō (= ali-
quis memorātur)

luxuria -ae f = luxus

apophorētum -ī n = dōnum a.

convīcium -ī n = verba male-
dicentia et dēridentia

passis cum scyphō, 'miseramque sē atque infēlicem!' prōclāmāvit. Nam puer quidem quī ceciderat circumibat iam dūdum pedēs nostrōs et missiōnem rogābat. Pessimē mihi erat nē hīs precibus per rīdiculum aliquid cata-
strophae quaereretur, nec enim adhūc exciderat cocus ille quī oblītus fuerat porcum exinterāre. Itaque tōtum circumspicere triclinium coepī, nē per parietem auto-
matum aliquod exiret, utique postquam servus verberārī coepit quī brachium dominī contūsum albā potius quam conchyliatā involverat lānā. Nec longē aberrāvit suspiciō mea: in vicem enim poenae vēnit dēcrētum Trimalchiōnis quō puerum iussit liberum esse, 'nē quis posset dicere tantum virum esse ā servō vulnerātum!'

Comprobāmus nōs factum, et 'quam in praecipiti rēs 55
hūmānae essent' variō sermōne garrīmus.

"Ita" inquit Trimalchiō "nōn oportet hunc cāsum sine
īnscriptiōne trānsire," statimque cōdicillōs poposcit et,
nōn diū cōgitātiōne distortā, haec recitāvit:

Quod nōn expectēs, ex trānsversō fit (— — — ,
—) *et suprā nōs Fortūna negōtia cūrat.*

Quārē dā nōbīs vīna Falerna, puer!

Ab hōc epigrammate coepit poētārum esse mentiō. ...

[Capitula 55–58:

*Poētārum mentiōne factā, Trimalchiō versūs dē luxuriā
Rōmānōrum recitat. Apophorēta convīvīs distribuuntur.
Ascylos et Gītōn cum omnia elūdant ac rīdeant, Herme-
rōs eloquēns iīs convīcium facit.]*

[Homēristae]

59 Coeperat Ascyrtos respondēre convīciō, sed Trimalchiō dēlectātus collibertī ēloquentiā “Agite!” inquit “scordaliās dē mediō! Suāviter sit potius, et tū, Hermerōs, parce adulescēntulō! Sanguen illi fervet, tū melior estō! Semper in hāc rē quī vincitur vincit. Et tū cum essēs cāpō: “Cocococō!” atque cor nōn habēbās. Sīmus ergō, quod melius est, ā prīmītiis hilarēs et Homēristās spectēmus.”

Intrāvit factiō statim hastisque scūta concrepuit. Ipse Trimalchiō in pulvīnō cōnsēdit, et cum Homēristae Graecīs versibus colloquerentur, ut insolenter solent, ille canōrā vōce Latīnē legēbat librum.

Mox silentiō factō “Scītis” inquit “quam fābulam agant? Diomēdēs et Ganymēdēs duo frātrēs fuērunt. Hōrum soror erat Helena. Agamemnōn illam rapuit et Diānae cervam subiēcīt. Ita nunc Homēros dicit quemadmodum inter sē pugnent Trōiānī et Parentīnī. Vicit scilicet, et Īphigenīam, filiā suā, Achillī dedit uxōrem. Ob eam rem Āiāx insānit et statim argūmentum explicābit.”

Haec ut dīxit Trimalchiō, clāmōrem Homēristae sustulērunt, interque familiam discurrentem vitulus in lance ducēnāriā ēlixus allātus est, et quidem galeātus. Secūtus est Āiāx, strictōque gladiō, tamquam insānīret, vitulum concīdit, ac modo versā modo supīnā gesticulātus mucrōne frustra collēgit mīrantibusque partītus est.

Homērista -ae m = histriō qui versūs Homēri recitat

ēloquentia -ae f < ēloquēns
scordaliae -arum f pl = rīxa
suāviter sit nōbīs (= suāviter
nōs habeamus)
sanguen -inis n = sanguis

cāpō -ōnis m = gallus iuvenis
“Cocococō” faciēbās
cor nōn habēre = nōn sapere
prīmītiāe -arum f pl = initium;
ā prīmītiis = funditus

factiō : grex

pulvīnus -i m = cervical

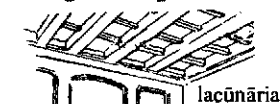
canōrus -a -um = canēns

Diomēdēs et Ganymēdēs :
Castor et Pollūx
Agamemnōn : Paris
cervus -i m, cerva -ae f
sub-icere (+dat) = in locō eius
pōnere (Diāna cervam subiē-
cit Īphigenīae sacrificandae)
Parentīnī [?] : Graeci
vicit scilicet Agamemnōn

insānīre = insānus esse, furere
argūmentum -i n : a. (fābulae)
= quae in fābulā aguntur
explicāre = explānāre

ducēnārius -a -um = CC librā-
rum
ēlixus -a -um = aquā ferventi
coctus
galeātus = galeam gerēs
con-cidere -disse -sum
= secāre
versā manū
supīnus -a -um = iacēns faciē
sūrsum versā; supīnā manū
= manū sūrsum versā.

strophæ -ae *f* = rēs miranda
lacūnār -āris *n* = pars tēcti qua-
drata; *pl* tēctum (interius)
in-tremere = tremere
cōsternāre = perturbāre
ex-surgere = surgere

dē lacūnāribus

alabaster -trī *m* = ampulla

Priāpus -ī *m*, deus fructuum
et hortōrum
pōmum -ī *n* = fructus arboris
(ut mālum, pirum, prūnum,
ficus...)

Nīcerōs -ōtis *m*
suāvius esse : s. tē habēre
convictus -ūs *m* = convivium
nesciō quid = aliquā dē causā
muttīre = quicquam loquī

ūsū venīre = evenīre

affābilitās -ātis *f* = liberālitās
trānseat : praetereat
gaudimōnium -ī *n* = gaudium
dis-silīre < dis- + salire
hilaria *n pl* : hilaritās

vīderint (: videant) *quid*
*f*aciant : rideant modo
aufēre + *dat* = adimere
satiūs = melius

Nec diū mīrārī licuit tam ēlegantēs strophās; nam 60
repente lacūnāria sonāre coepērunt tōtumque triclinium
intremuit. Cōsternātus ego exsurrēxī et timuī nē per
tēctum petauristārius aliquis dēscenderet. Nec minus re-
liqui convīvae mīrantēs ērēxēre vultūs, expectantēs quid
novi dē caelō nūntiārētur. Ecce autem dēductus lacūnā-
ribus subitō circulus ingēns dēmīttitur, cuius per tōtum
orbem corōnae aureae cum alabastrīs unguentī pendēbant.

Dum haec apophorēta iubēmur sūmere, respiciēns ad
mēnsam (*); iam illic repositōrium cum placentīs aliquot
erat positum, quod medium Priāpus ā pistōre factus tenē-
bat, gremiōque satis amplō omnis generis pōma et ūvās
sustinēbat. ...

(*) ...

[Fābula dē mīlite in lupum mūtātō]

Postquam ergō omnēs bonam mentem bonamque valē- 61
tūdinem sibi optārunt, Trimalchiō ad Nīcerōtem respexit
et “Solēbās” inquit “suāvius esse in convictū; nesciō quid
nunc tacēs nec muttīs. Ōrō tē – sic fēlicem mē videās! –
nārrā illud quod tibi ūsū vēnit.”

Nīcerōs dēlectātus affābilitāte amīcī “Omne mē” inquit
“lucrum trānseat, nisi iam dūdum gaudimōniō dissiliō,
quod tē tālem videō. Itaque hilaria mera sint, etsī timeō
istōs scholasticōs, nē mē rideant. Vīderint: nārrābō tamen
– quid enim mihi aufert quī ridet? Satiūs est ridērī quam
dērīdērī.”

Haec ubi dicta dedit, talem fabulam exörsus est:

“Cum adhuc servirem, habitabamus in vicö angustö, nunc Gavillae domus est. Ibi, quomodo dii volunt, amare coepi uxorem Terentii cöponis – növerätis Melissam Tarentinam, pulcherrimum bacciballum. Sed ego nön herculës corporäliter illam aut propter rës veneriäs cürävi, sed magis quod benemöria fuit. Si quid ab illä petii, numquam mihi negätum; fecit assem, sémissem habui – in illius sinum dëmandävi, nec umquam fefellitus sum.

“Huius contubernälis ad villam suprëmum diem obiit. Itaque per scütum per ocream ëgi aginävi quemadmodum ad illam pervenirem – ut äiunt: in angustiis amicü apärent.

62 “Forte dominus Capuae exierat ad scrüta scita expedienda. Nactus ego occäsionem persuädeö hospitem nostrum ut mëcum ad quintum miliärium veniat. Erat autem miles, fortis tamquam Orcus.

“Apoculämus nös circä gallicinia. Lūna lücëbat tamquam meridië. Venimus inter monimenta. Homö meus coepit ad stëläs facere. Sedeö ego cantäbundus et stëläs numerö. Deinde ut respexi ad comitem, ille exuit sē et omnia vestimenta secundum viam posuit. Mihi anima in näsö esse, stäbam tamquam mortuus. At ille circumminxit vestimenta sua – et subitö lupus factus est!

“Nölite më iocäri putäre! Ut mentiar, nüllijs patrimonium tantü faciö. Sed, quod coeperam dicere, postquam lupus factus est, ululäre coepit et in silväs fūgit.

*Haec ubi...: Aenëis II.790...
ex-ördiri -örsus = ördiri*

ocrea
-ae f
bacciballum -i n = bella
fëmina amanda [?]
corporälis -e < corpus
venerius -a -um < Venus
benemörius -a -um = bonis
möribus
sëmis -issis m = as dimidius
dë-mandäre = trädere, crëdere
fefellitus = falsus part < fallere
contubernälis -is m/f = servus
/ancilla cum ancillä/servö
habitäns (quasi coniugës)
per scütum per ocream = omnibus modis
aginäre = festinäre [?]
angustiae -ärum f pl (< angustus) = rës difficilës
Capuae : Capuam
scrüta (scita) -örum n pl
= variae rës
persuädeö hospiti noströ

apoculäre sē = proficisci
gallicinium -i n = galli cantus
monimenta : sepulcra, quae
exträ portam locata sunt
facere suä rē causä
cantäbundus -a -um = cantäns
stëla -ae f = statua lapidea
ex-uere -uisse ↔ induere; sē
exuere = vestem pönere
secundum prp + acc = iuxtä
esse : erat
mëiere minxisse mictum =
vësicam exoneräre; circum-
minxit

facere (+ gen) = aestimäre;
tantü faciö = tantü (pretiü)
aestimö (ut mentiar)

primitus *adv* = primò

quī = quis
morī : moriēbātur
matauitatau [?]

in larvam *mūtātus* : ut larva

bifurcum -i *n* = corpus et crūra
volābat : fluēbat
re-ficī = ad sē redire, con-
valēscere
sērō *adv* = sērā nocte

ad-iūtāre = adiuvāre; nōs ad-
iūtāvissēs

lanius -i *m* = laniō; sanguinem
illis mīsit : illa trucidāvit
nōs dērisit
lancea -ae *f* = hasta
trā-icere -icēsisse -iectum (<
trāns- + iacere) = trānsfigere
operīre oculōs = claudere o.
com-pilāre = spoliāre (cōpō
quīdam nārrātur compilātus
esse ab hospite quī dixit 'sē
lupum fieri')

bovis *nōm* = bōs

pellis
-is *f*

versi-pellis -e = quī *pellem*
vertit (: mūtāt)

ex-opīnissāre = putāre, cōgi-
tāre (= opīnārī)

mattea -ae *f* = cibus dēlicātus
ānserīnus -a -um < ānser

“Ego prīmitus nesciēbam ubi essem. Deinde accessī, ut
vestīmenta eius tollerem: illa autem lapidea facta sunt!

“Quī morī timōre nisi ego? Gladium tamen strīnxī et
– *matauitatau!* – umbrās cecidī, dōnec ad villam amīcae
meae pervenīrem. In larvam intrāvī, paene animam ēbul-
līvī, sūdor mihi per bifurcum volābat, oculī mortuī, vix
umquam refectus sum.

“Melissa mea mīrārī coepit quod tam sērō ambulārem,
et “Sī ante” inquit “vēnissēs, saltem nōbīs adiūtāssēs:
lupus enim villam intrāvit et omnia pecora – tamquam
lanius sanguinem illis mīsit! Nec tamen dērisit, etiam sī
fūgit, servus enim noster lanceā collum eius trāiēcit.”

“Haec ut audīvī, operīre oculōs amplius nōn potuī, sed
lūce clārā domum fūgī tamquam cōpō compilātus, et
postquam vēnī in illum locum in quō lapidea vestīmenta
erant facta, nihil invēnī nisi sanguinem! Ut vērō domum
vēnī, iacēbat mīles meus in lectō tamquam bovis, et
collum illius medicus cūrābat.

“Intellēxī illum versipellem esse, nec postea cum illō
pānem gustāre potuī, nōn sī mē occidissēs!

“Viderint alīi quid dē hōc exopīnissent. Ego sī mentior,
geniōs vestrōs irātōs habeam!”

[Cap. 63–64:

*Trimalchiō item fābulam horribilem nārrat. Tum alium
convīvam ad cantandum hortātur. Canem suum addūcī
iubet, quī cum parvō cane pugnāns tumultum facit. Inse-
quuntur mattea: gallīnae altilēs et ōva ānserīna.]*

[Habinnās et Scintilla]

65 Inter haec tricliniū valvās lictor percussit, amictusque veste albā cum ingenti frequentiā cōmissātor intrāvit. Ego māiestāte conterritus praetōrem putābam vēnisse; itaque temptāvī assurgere et nūdōs pedēs in terram dēferre. Rīsīt hanc trepidātiōnem Agamemnōn et “Continē tē” inquit, “homō stultissime! Habinnās sēvir est idemque lapidārius, quī vidētur monumenta optimē facere.”

Recreātus hōc sermōne reposuī cubitum, Habinnamque intrantem cum admirātiōne ingenti spectābam.

Ille autem iam ēbrius uxōris suae umeris imposuerat manūs, onerātusque aliquot corōnis, et unguentō per frontem in oculōs fluente, praetōriō locō sē posuit, continuōque vīnum et caldam poposcit.

Dēlectātus hāc Trimalchiō hilaritāte et ipse capāciōrem poposcit scyphum quaesivique ‘quōmodo acceptus esset?’

“Omnia” inquit “habuimus praeter tē; oculi enim mei hīc erant. Et meherculēs bene fuit. Scissa lautum novendiale servō suō misellō faciēbat, quem mortuum manū mīserat. ... Sed tamen suāviter fuit, etiam sī coācti sumus dīmidiās pōtiōnēs super ossucula eius effundere!”

66 “Tamen” inquit Trimalchiō “quid habuistis in cēnā?”

“Dīcam” inquit “sī potuerō – nam tam bonae memoriae sum ut frequenter nōmen meum obliviscar! Habuimus tamen in primō porcum pōculō corōnātum, et circā sangunculum et gizeria optimē facta, et certē bētam et pānem autopȳrum dē suō sibi, quem ego mālō quam candidum:

valvae -ārum *f pl* = forēs
frequentia -ae *f* (< frequēns)
= multitūdō (hominum)
cōmissātor -ōris *m* = convīva
hilaris atque ēbrius
māiestās -ātis *f* = auctōritās
con-terrere = terrere
as-surgere = surgere

sēvir *Augustālis* (cui anteit
lictor cum fascibus)

re-creāre = rūsus cōstantem
facere

corōnis, unguentō: mōs est
cōmissātorī caput ungī et
corōnis ōrnārī
praetōrius -a -um < praetor;
p. locus : īmus in mediō
cal(i)da -ae *f* = aqua calida

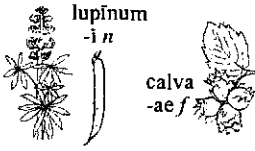
capāx -ācis = quī multum
capit (: continet)

Scissa, dominus convivii
novendiale -is *n* (< novem +
diēs) = cena quae nōnō diē
post fūnus datur

ossucula -ōrum *n pl* = ossa

in primō *ferculō*
corōnāre < corōna; [pōculō?]
sangunculus -ī *m* = botulus
gizeria -ōrum *n pl* = viscera
gallinae (cor, iecur, cēt.)
pānis autopȳrus = ē farīnā
crassā (nōn pūrgātā) coctus
dē suō sibi : domī coctum

lupinum
-i n

calva
-ae f

nōn minimum = plūrimum
mē ūsque tetigī = mē implēvi
calvae *nucēs* : nucēs parvae
arbitrātus -ūs m < arbitrārī;
arbitrātū (tuō) = quantum
vis, quantum/quot libet
vern(ul)a -ae m = servus
domi nātus

prōspectus -ūs m < prōspicere;
in prōspectū [?]
ursīnus -a -um < *ursus*; f carō
ursīna
intestīna -ōrum n pl = viscera
vomere -uisse -itum = per ōs
ēmittere
plūs *quam* libram
sapere: aprum s. = gustanti
aper vidērī

in summō = postrēmō
sapa -ae f = pōtiō ē pōmis; ex
sapā : cum sapā parātum
chorda -ae f = venter bovis
hēpatia n pl = iecur coctum
pilleātus < pilleus; ōva p. a [?]
(catillum) concagātum [?]
pax! = satis! (Palamedēs [?])

ursus
-i m

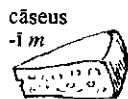
nōvisti
com-pōnere = suō locō pō-
nere (< prōmere)
reliquiae -ārum f pl = quae
reliqua sunt

atquī = at tamen

quater amplius = amplius
(plūs) quam quater

et virēs facit et cum meā rē causā faciō nōn plōrō!
Sequēns ferculum fuit scriblita frīgida, et suprā mel
caldum infūsum eccellente Hispānum. Itaque dē scriblitā
quidem nōn minimum ēdī, dē melle mē ūsque tetigī.
Circā cicer et lupīnum, calvae arbitrātū, et mālā singula
– ego tamen duo sustulī, et ecce in mappā alligāta habeo;
nam sī aliquid mūneris meō vernulae nōn tulerō, habebō
convīcium.

“Bene mē admonet domina mea: in prōspectū habu-
imus ursīnae frustum, dē quō cum imprūdēns Scintilla
gustāset, paene intestīna sua vomuit! Ego contrā plūs
libram comēdī, nam ipsum aprum sapiēbat. Et sī, inquam,
ursus homunciōnem comēst, quantō magis homunciō
dēbet ursum comēsse? In summō habuimus cāseum
mollem ex sapā et cochleās singulās et chordae frusta et
hēpatia in catillis et ōva pilleāta et rāpam et senāpe et
catillum concagātum – *pax Palamedēs!*

cāseus
-i m

cochlea
-ae f

rāpa
-ae f

senāpe
indēcl

“Sed nārrā mihi, Gāi, rogō, Fortūnāta quārē nōn re- 67
cumbit?”

“Quōmodo nōsti” inquit “illam” Trimalchiō, “nisi
argentum composuerit, nisi reliquiās pueris diviserit,
aquam in ōs suum nōn coniciet.”

“Atquī” respondit Habinnās “nisi illa discumbit, ego
mē apoculō,” et coepit surgere – nisi signō datō Fortūnāta
quater amplius ā tōtā familiā esset vocāta.

Vēnit ergō, galbinō succincta cingillō, ita ut infrā cerasina appārēret tunica et periscelidēs tortae phaecasiaeque inaurātae. Tunc sūdāriō manūs tergēns, quod in collō habēbat, applicat sē illī torō in quō Scintilla Habinnāe discumbēbat uxor, ōsculātaque plaudentem “Est tē” inquit “vidēre?”

galbinus -a -um = colore frū-
menti immātūrī
cingillum -ī n = cingulum
periscelis -idis f: ōmāmentum
crūris
phaecasia -ae f: calceus ōmātus
in-aurātus -a -um = aurātus
sūdārium -ī n = mappa

ap-plicāre sē (+ dat) = sē
pōnere (in), incumbere
est tē vidēre? = licet tē vidēre?

Eō deinde perventum est ut Fortūnāta armillās suās crassissimīs dētraheret lacertīs Scintillaeque mīrantī ostenderet. Ultimō etiam periscelidēs resolvit et rēticulum aureum quem ‘ex obrussā’ esse dicēbat.

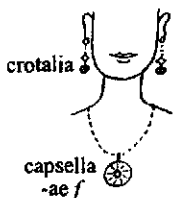
Notāvit haec Trimalchiō iussitque afferri omnia, et “Vidētis” inquit “mulieris compedēs: sic nōs barcalae dēspoliāmur. Sex pondō et sēlibram dēbet habēre. Et ipse nihilō minus habēō decem pondō armillam ex millēsīmīs Mercuriī factam.” Ultimō etiam, nē mentiri vidērētur, statērā iussit afferri et circumlātum approbārī pondus.

dē crassissimīs lacertīs
ultimō adv = postrēmō
re-solvere
rēticulus -ī m = parvum rēte
(quō capillus retineātur)
obrussa -ae f = aurum pūrum

com-pedēs -um f pl = vincula
pedum
barcala -ae m = vir stultus [?]
dēbet habēre = certē habet
vi/x pondō : vi/x librās/-ārum
millēsima (pars) = 1/1000; Tri-
malchiō vidētur millēsīmā
lucrī suī Mercuriō vōvisse

ap-probāre = probāre, ex-
periri
nec melior fuit Scintilla

Nec melior Scintilla, quae dē cervīce suā capsellam dētrāxit aureolam, quam ‘Fēliciōnem’ ap-pellābat. Inde duo crotalia prōtulit et Fortūnātae in vicem cōnsīderanda dedit, et “Domini” inquit “meī beneficiō nēmō habet meliōra.”

aureolus -a -um = aureus
Fēliciō -ōnis f < fēlix
crotalia -ōrum n pl = gemmae
dē auribus pendentēs
in vicem : contrā

ex-catarissāre = spoliāre,
compilāre
fabula vitrea (!) : gemma
auricula -ae f = auris
prae-cidere = secāre

“Quid?” inquit Habinnās, “excatarissāstī mē, ut tibi emerem fabam vitream. Plānē sī filiam habērem, auriculās illi praeciderem! Mulierēs sī nōn essent, omnia prōlutō habērēmus – nunc hoc est caldum mēiere et frigidum pōtāre!”

sauciae : ēbriae

dēliciās : amīcās
in-diligentia = negligentia
co-haerere = coniungi
furtim *adv* = velut fūr, clam
cōn-surgere = surgere

composita : cum vestem
composuisset
rubor -ōris *m* = color ruber
abs-condere -disse -ditum
= cēlāre

epidīpnis -idis *f* = mēnsa se-
cunda

lusciniā
-ae *f*

ministrāre = convīvīs dare

ad pedēs: in conviviō servus
ad pedēs dominī sedet

Intereā medium...: Aenēis V.1
(: in mediō marī nāvigābat)
acidus -a -um = acerbus
barbaria -ae *f* = animus barbarus
: praeterquam quod errāns
barbarus aut adiēcit (auxit)
aut (dē)minuit clāmōrem
dē-minuere = minuere
Ātellānicus -a -um < Ātellānia
offendere -disse -ēsum = lae-
dere (animum), displicere

Interim mulierēs sauciae inter sē rīsērunt ēbriaque iūnxērunt ōscula, dum altera diligentiam mātis familiae iactat, altera dēliciās et indiligentiam virī. Dumque sic cohaerent, Habinnās furtim cōnsurrēxit pedēsq̄ue Fortūnātae correptōs super lectum immisit.

“Au, au!” illa prōclāmāvit, aberrante tunicā super genua. Composita ergō in gremiō Scintillae, incēnsissimam rubōre faciem sūdāriō abscondit.

[*Mēnsae secundae sive epidīpnis*]

Interpositō deinde spatiō, cum ‘secundās mēnsās’ Tri- 68 malchiō iussisset afferri, sustulērunt servī omnēs mēnsās et aliās attulērunt. ...

Statim Trimalchiō “Poteram quidem” inquit “hōc ferulō esse contentus, ‘secundās’ enim ‘mēnsās’ habētis! Sed, sī quid belli habēs, affer!”

Interim puer Alexandrinus, quī caldam ministrābat, lusciniās coepit imitārī, clāmante Trimalchiōne subinde: “Mūtā!”

Ecce alius lūdus: servus quī ad pedēs Habinnae sedēbat, iussus, crēdō, ā dominō suō, prōclāmāvit subitō canōrā vōce:

Intereā medium Aenēās iam classe tenēbat –

Nūllus sonus umquam acidior percussit aurēs meās, nam – praeter errantis barbariae aut adiectum aut dēminūtum clāmōrem – miscēbat Ātellānicōs versūs, ut tunc primum mē etiam Vergilius offenderit! ...

- 69 Nec ullus tot malorum finis fuisset nisi epidipnis esset allata: turdi siliginei uvis passis nucibusque farsī. Insecuta sunt Cydonia etiam mala spinis confixa, ut echinos efficerent.

mālum
Cydonium

echinus
-i m

Et haec quidem tolerabilia erant, si nōn ferculum longē mōnstrōsius effēcisset ut vel fame perire māllemus! Nam cum positus esset – ut nōs putābāmus – ānser altilis circāque piscēs et omnium genera avium, “Amīcī” inquit Trimalchiō, “quicquid vidētis hīc positum, dē ūnō corpore est factum.”

Ego, scilicet homō prūdentissimus, statim intellēxī quid esset, et respiciēns Agamemnonem “Mīrābor” inquam “nisi omnia ista dē (*) facta sunt aut certē dē lutō. Vīdī Rōmae Sātūrnālībus eiusmodi cēnārum imāginem fieri.”

- 70 Necdum finieram sermōnem, cum Trimalchiō ait: “Ita crēscam patrimōniō (nōn corpore!) ut ista cocus meus dē porcō fēcīt. Nōn potest esse pretiōsior homō. Volueris: dē vulvā faciet piscem, dē lārdō palumbum, dē pernā turturem, dē cōlēpiō gallīnam. Et ideo ingeniō meō impositum est illī nōmen bellissimum, nam ‘Daedalus’ vocātur. Et quia bonam mentem habet, attulī illī Rōmā mūnus: cultrōs Nōricō ferrō.” Quōs statim iussit afferri inspectōsque mirātus est; etiam nōbīs potestātem fēcīt ut mucrōnem ad buccam probārēmus.

siligineus -a -um <siligō -inis
f = genus tritici (farinae)
ūvae passae = ūvae siccatae
farcire -sisse -sum = implere
comprimendō
cōn-figere = figere

Cydonius -a -um < Cydōnea
-ae f, cīvitas Crētae

tolerābilis -e = qui tolerārī
potest
mōnstrōsus -a -um (< mōns-
trum) = horribilis
vel = etiam

omnium genera avium = om-
nia genera avium

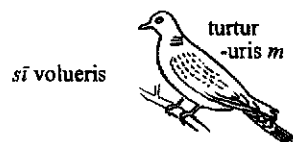

palumbus -i m:
columba silvatica

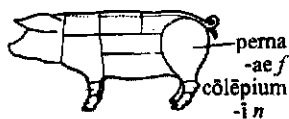
(*) vocābulum deest

imāgō rei = quod rem imitātur

-ieram = -īveram

sī volueris

Nōricus -a -um < Nōricum
-ī n, prōvincia Alpium ad
Dānūvium; ē Nōricō ferrō

ad buccam experti

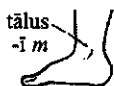

litigāre = certāre (dē iūre)
sententiam tulit dēcernētis :
dēcrētum probāvit iūdicis
alter alterius amphoram...
fustis -is m = baculum grave
intentāre oculōs in = intentē
spectāre
proeliārī (<proelium) = pugnāre
gastra -ae f = amphora crassa

ostrea -ī n pecten -inis m
tremulus -a -um = tremēns
taeter -tra -trum = foedus

secuntur = sequuntur
in-auditus -a -um = insolēns
pelvis -is f = vās humile
ungere ūnxisse ūnctum
= unguentō lavāre
ante adv = antea
vinārium -ī n = vās vīni

factiōnēs II circēnsēs: (1) pra-sini, (2) veneti (colōre maris)
permittō ut discumbās
prasiniānus -ī m = fautor pra-sinōrum lūdīs circēnsibus
fāmōsus -a -um < fama
quid multa dicam?

muriā -ae f = aqua sale mixta
condimentum -ī n = quod cibo
additur (ut sāl, piper, cēt.)
fētēre/foetēre = foedē olēre
tragoedus -ī m = histriō qui
tragoediās (fābulās sēriās,
↔ cōmoediās) agit
spōnsiō -ōnis f = prōmissum
pecūniae alterī solvendae sī
nōn fiat quod affirmātur
primam palmam lātūrus esset

Subitō intrāvērunt duo servī, tamquam quī rīxam ad
lacum fēcissent: certē in collō adhūc amphorās habēbant.
Cum ergō Trimalchiō iūs inter litigantēs diceret, neuter
sententiam tulit dēcernētis, sed alterius amphoram fuste
percussit. Cōsternātī nōs insolentiā ēbriōrum intentāvi-
mus oculōs in proeliantēs, notāvimusque ostrea pectinēs-
que ē gastrīs lābentia, quae collēcta puer lance circum-
tulit.

Hās lautitiās aequāvit ingeniōsus cocus: in crāticulā
enim argenteā cochleās attulit et tremulā taeterrimāque
vōce cantāvit.

Pudet referre quae secuntur: inauditō enim mōre puerī
capillātī attulērunt unguentum in argenteā pelve pedēsque
recumbentium ūnxērunt, cum ante crūra tālōsque corōnīs
vīnxissent. Hinc ex eōdem unguentō in vinārium atque
lucernam aliquantum est infūsum.

Iam coeperat Fortunāta velle saltāre, iam Scintilla
frequentius plaudēbat quam loquēbātur, cum Trimalchiō
“Permittō” inquit, “Philargyre, etsī prasiniānus es fāmō-
sus – dic et Mēnophilae, contubernālī tuae, ‘discumbat’!”

Quid multa? Paene dē lectīs dēiectī sumus, adeō tōtum
triclinium familia occupāverat! Certē ego notāvī super mē
positum cōcum quī dē porcō ānserem fēcerat, muriā con-
dimentisque fētentem. Nec contentus fuit recumbere, sed
continuō Ephesum tragoedum coepit imitārī et subinde
dominum suum spōnsiōne prōvocāre: ‘sī prasinus proxi-
mīs circēnsibus primam palmam?’

[Trimalchiō dē testāmentō et monumentō suō]

- 71 Diffūsus hāc contentiōne Trimalchiō “Amīcī!” inquit,
 “Et servī hominēs sunt et aequē ūnum lactem bibērunt,
 etiam sī illōs malus fātus oppresserit. Tamen, mē salvō,
 citō aquam liberam gustābunt. Ad summam: omnēs
 illōs in testāmentō meō manū mittō. Philargyrō
 etiam fundum lēgō et contubernālem suam, Cariōnī quo-
 que insulam et vicēsīmā et lectum strātum. Nam
 Fortūnātā meam hērēdem faciō, et commendō illam
 omnibus amīcīs meis. Et haec ideō omnia pūblicō, ut
 familia mea iam nunc sīc mē amet tamquam mortuum!”

Grātiās agere omnēs indulgentiae coeperant dominī,
 cum ille – oblītus nūgārū – exemplar testāmentī iussit
 afferrī, et tōtum ā primō ad ultimum, ingemēscēte
 familiā, recitāvit.

Respiciēns deinde Habinnam “Quid dīcis” inquit,
 “amīce cārissime? Aedificās monumentum meum quem-
 admodum tē iussī? Valdē tē rogō ut secundum pedēs sta-
 tuae meae catellam pōnās et corōnās et unguenta et Petra-
 itis omnēs pugnās, ut mihi contingat tuō beneficiō post
 mortem vīvere. Praetereā ut sint in fronte pedēs centum,
 in agrum pedēs ducentī. Omne genus enim pōma volō
 sint circum cinerēs meōs, et vīneārū largiter. Valdē
 enim falsum est: vīvō quidem domōs cultās esse, nōn
 cūrārī eas ubi diūtius nōbīs habitandum est. Et ideō ante
 omnia adicī volō:

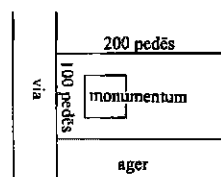
HOC MONVMENTVM HEREDEM NON SEQVATVR

dif-fundere = spargere, pan-
 dere; diffūsus = dēlectātus
 contentiō -ōnis *f* = prōvocātiō
 aequē *ac* nōs
 ūnum lactem (*acc*) : idem lac
 (s. lacte)

aquam liberam : libertātem

contubernālem: Menophilam
 insula = domūs in oppidō
 inter quattuor viās sitae
 vicēsima -ae *f*: vicēsima pars
 ($\frac{1}{50}$) pretī suī quam servus
 manū missus dēbet
 com-mendāre = cūrāndum et
 tuendū trādere
 pūblicāre = omnibus nōtum
 facere

exemplar -āris *n*: complūra
 exemplāria eiusdem librī
 eduntur

catella -ae *f* = parva canis

frōns = prīma pars; in fronte
 : ad viam
 omne genus pomōrum

cinerēs = ossa cremāta
 largiter *adv* = magna cōpia
 falsum : prāvum
 cultus -a -um = ōmātus
 eas domōs : sepulcra

hērēdem *nē* sequātur : nē hē-
 rēdi lēgētur (H. M. H. N. S.
 monumentis inscribitor nē
 ab hērēdibus vēneant)

erit mihi cūrae = mihi cūrandum erit

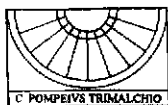
cacāre = ventrem exonerāre

tribūnal: cum sēde *magistrātūs* (praetōris, aedilis, cēt.)
praetextātus -a -um = togā
praetextā indūtus
in pūblicō : ad populū
quod dedī = mē dedisse
faciantur (!) = fiant

sibi suāviter facere = sibi
placēre

cicarō : servulus dilēctus
cōpiōsus -a -um = plēnus
ef-fluere < ex + fluere; efflu-
ant : effluere sinant
sculperē = figurāre (ē mar-
more); licet sculpās = tibi
licet sculperē (: volō tē s.)
velit nōlit = sive vult sive nōn
vult

hōro-
logium

Maecēnātiānus: cognōmen
quod sibi assūpsit Trimal-
chiō (< Maecēnās -ātis m,
patrōnus poētārum)
sēvirātus -ūs m < officium
sēvirī
cum posset : etsi poterat
decuriis: magistrātuum mi-
nistri libertinī in decuriās
ordinātī erant
ex parvō : ex parvis rēbus

sēstertium trecentiēs *centēna*
mīlia (300 × 100.000)

et tū (*quī haec legis*) *valē!*

“Cēterum erit mihi cūrae ut testāmentō caveam nē mortuus iniūriam accipiam. Praepōnam enim ūnum ex libertis sepulcrō meō cūstōdiae causā, nē in monumentum meum populus cacātum currat!

“Tē rogō ut nāvēs etiam (in fronte) monumentī meī faciās plēnis vēlis euntēs, et mē in tribūnālī sedentem praetextātum cum ānulis aureīs quīque et nummōs in pūblicō dē sacculō effundentem – scīs enim quod epulum dedī: bīnōs dēnāriōs. Faciantur, sī tibi vidētur, et triclinia. Faciās et tōtum populū sibi suāviter facientem!

“Ad dexteram meam pōnās statuam Fortūnātae meae columbam tenentem, et catellam cingulō alligātā dūcat; et cicarōnem meum; et amphorās cōpiōsās gypsātās, nē effluent vīnum – et ūnam licet frāctā sculpās, et super eam puerum plōrantem. Hōrologium in mediō, ut quisquis hōrās īspiciet, velit nōlit, nōmen meum legat.

“Inscrīptiō quoque vidē diligenter sī haec satis idōnea tibi vidētur:

C. POMPEIVS TRIMALCHIO MAECENATIANVS

HIC REQUIESCIT

HVIC SEVIRATVS ABSENTI DECRETVS EST

CVM POSSET IN OMNIBVS DECVRIIS ROMAE ESSE

TAMEN NOLVIT

PIVS FORTIS FIDELIS EX PARVO CREVIT

SESTERTIVM RELIQVIT TRECENTIES

NEC VMQVAM PHILOSOPHV AVDIVIT

VALE ET TV

[Balneum privātum]

72 Haec ut dixit Trimalchiō, flēre coepit ūbertim. Flēbat et Fortūnāta, flēbat et Habinnās – tōta dēnique familia, tamquam in fūnus rogāta, lāmentātiōne triclinium implēvit.

Immō iam coeperam etiam ego plōrāre, cum Trimalchiō “Ergō” inquit, “cum sciāmus nōs moritūrōs esse, quārē nōn vivāmus? Sīc vōs fēlicēs videam, coniciāmus nōs in balneum! – meō periculō: nōn paenitēbit. Sīc calet tamquam furnus.”

“Vērō, vērō!” inquit Habinnās, “Dē ūnā diē duās facere, nihil mālō!” nūdisque cōnsurrexit pedibus et Trimalchiōnem gaudentem subsequi (coepit).

Ego respiciēns ad Ascyilton “Quid cōgitās?” inquam, “Ego enim, sī viderō balneum, statim expirābō!”

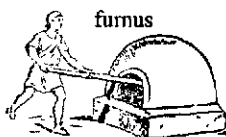
“Assentēmur” ait ille, “et dum illi balneum petunt, nōs in turbā exeāmus!”

Cum haec placuissent, dūcente per porticum Gītone ad iānuam vēnimus – ubi canis catēnārius tantō nōs tumultū excēpit ut Ascyiltos etiam in piscinam ceciderit! Nec nōn ego quoque ēbrius, dum natantī opem ferō, in eundem gurgitem tractus sum!

Servāvit nōs tamen ātriēnsis, quī interventū suō et canem plācāvit et nōs trementēs extrāxit in siccum. – Et Gītōn quidem iam dūdum sē ratiōne acūtissimā redēmerat ā cane: quicquid enim ā nōbīs accēperat dē cēnā lātranti sparserat, et ille, āvocātus cibō, furōrem suppresserat.

ūbertim *adv* = cōpiōsē

rogāta : vocāta

sīc ... videam : profectō
meō periculō (*sī fallor*): vōs
nōn paenitēbit
calēre = calidum esse
furnus -i *m* = focus clausus
ubi pistor pānem coquit
vērō *adv* = enīmvērō

sub-sequi = sequi

expirāre = ex-spirāre

assentārī = assentire

nōbīs placuissent

catēnārius -a -um < catēna

piscīna -ae *f* = impluvium (in
quō piscēs sunt)

interventus -ūs *m* < inter-
venīre

plācāre = lēnīre, sēdāre

acūtus = prūdēns

lātrāns -antis *m* = canis
ā-vocāre

sup-primere -pressisse -pres-
sum < sub + premere

algere = frigere
petissimus = petissimus
errare = falli

hac adv = hac viā

aliā iānuā

votum -i n = quod optatur

ultrō adv = per nōs, ipsi

cisterna -ae f = lacus subter-
rāneus arte factus
frigidarius -a -um = qui
aquam frigidam continet

iactatiō -ōnis f (< iactare)
= sermō gloriōsus

pistrinum -i n (< pistor): locus
cum furnō ubi pānis fit
lassare = fatigare
invitare = adhortari
(ōs) dī-dūcere = latē aperire
Menecratēs -is m, fidicen
canticum -i n = carmen
(canticum) lacerare : foedē
cantare

nectere -xisse -xum = iungere
lābrum -i n = magnus alveus
gingiliphō [?]
ex-sonāre
re-stringere = ligare post
tergum

pollex
pedis

sibi lūdōs facere = delectārī
solium -i n = lābrum privātum

Cēterum cum algentēs ūdique petissēmus ab ātriēnse ut
nōs extrā iānuam ēmitteret, “Errās” inquit “sī putās tē ex-
īre hāc posse quā vēnistī. Nēmō umquam convīvārum per
eandem iānuam ēmissus est: aliā intrans, aliā exeunt.”

Quid faciāmus hominēs miserrimī et novī generis laby- 73
rinthō inclūsī, quibus lavārī iam coeperat vōtum esse?
Ultrō ergō rogāvimus ‘ut nōs ad balneum dūceret’, prō-
iectisque vestimentis, quae Gītōn in aditū siccāre coepit,
balneum intrāvimus, angustum scilicet et cisternae frīgi-
dariae simile, in quō Trimalchiō rēctus stābat.

Ac nē sīc quidem pūtidissimam eius iactatiōnem licuit
effugere, nam ‘nihil melius esse’ dicēbat ‘quam sine
turbā lavārī’ et ‘eō ipsō locō aliquandō pistrinum fuisse’.
Deinde ut lassātus cōnsēdit, invitātus balnei sonō didūxit
ūsque ad cameram ōs ēbrium et coepit Menecratis cantica
lacerare (sicut illi dicēbant quī linguam eius intellegē-
bant).

Cēterī convīvae circā lābrum manibus nexīs currēbant et
“Gin-gi-li-phō!” ingentī clāmōre exsonābant. Alii autem
aut restrictis manibus anulōs dē pavīmentō cōnābantur
tollere, aut positō genū cervicēs post terga flectere et
pedum extrēmōs pollicēs tangere.

Nōs, dum illi sibi lūdōs faciunt, in solium quod Tri-
malchiōnī servābātur dēscendimus.

lābrum
-i n

solium
-i n

[Aliud triclinium et alii ministri]

Ergo, ebrietate discussa, in aliud triclinium deducti sumus, ubi Fortunata disposuerat lautitias. ...

(*) ...

Tum Trimalchio "Amici!" inquit, "Hodie servus meus barbatoria fecit, homo – praefiscini – frugi et micarius. Itaque *tangomenas* faciamus et usque in lucem cenemus!"

- 74 Haec dicente eo, gallus gallinaeus cantavit. Qua voce confusus Trimalchio vinum sub mensa iussit effundi lucernamque etiam merio spargi. Immo anulum traheret in dexteram manum, et "Non sine causa" inquit "hic bucinus signum dedit; nam aut incendium oportet fiat, aut aliquis in viciniam animam abiciet. Longe a nobis! Itaque quisquis hunc indicem attulerit, corollarium accipiet."

Dicto citius de viciniam gallus allatus est, quem Trimalchio iussit ut aeno coctus fieret. Laceratus igitur ab illo doctissimo coco qui paulo ante de porcio aves piscisque fecerat, in caccabum est coniectus, dumque Daedalus potionem ferventissimam haurit, Fortunata mola buxum piper trivit.

Sumptis igitur matteis, respiciens ad familiam Trimalchio "Quid vos" inquit "adhuc non cenastis? Abite, ut alii veniant ad officium!"

Subiit igitur alia classis, et illi quidem exclamavere: "Valē, Gai!" hi autem: "Avē, Gai!"

ebrietās -ātis *f* < ebrius

barbatoria -ae *f* = diēs quo
prima barba rāditur
praefiscini *adv* = si licet ita
dicere, nē nimis dicam
frugi *adi indecl* ↔ nequam
micarius -a -um (< mica)
= diligentissimus

trā-icere = trānsferre

dexter -(e)ra -(e)rum

bucinus -i *m* = bucinātor
oportet fiat = debet fieri
vicinia -ae *f* = loca vicina
longē a nobis *sit*!
quisquis = is qui
index -icis *m* = qui indicat
corollarium -i *n* = praemium

dicto citius = citius quam
dictum est
iussit ut coctus fieret = iussit
coqui

caccabus -i *m* = vās ubi cibus
coquitur
buxeus -a -um < *buxus* -i *f*,
arbor eiusque lignum durum
terere trivisse tritum = molere

mola

buxus

sub-ire (+ *dat*) = inire in locum
alicuius; subiit illis
classis = grex
avē! = salvē!

[*Trimalchiō uxōrī convīcium facit*]

inspeciosus -a -um ↔ *speciosus* = formosus; nōn in-
speciosus : speciosus
in-vādere (*in*) = aggredi
ex aequō : ut aequum est
iūs coniugis
approbāre = dēmōstrāre
dēdecus -oris *n* = rēs indigna
praedicāre = appellāre

perdere = āmittere

sinus = pectus

officiōsus -a -um < officium
urceolus -i *m* = parvus urceus
māla -ae *m* = maxilla, bucca

ambūbāia -ae *f* = ancilla quae
tibiis canendō et saltandō po-
pulum dēlectat; ambūbāiam
nōn meminit sē *esse*?

māchina : mēnsa in vēnāliciō
dē quā vēneunt servi et an-
cillae

cōn-spuere = spuere; in sinum
suum *c.* = glōriārī [?]

cōdex = caudex : homō stultus
pergula -ae *f* = casa

somniāre/-rī = somniō vidēre
propitius -a -um = favēns

cūrābō *ut* domāta sit (domētur)
Cassandra : Fortūnāta

caligārius -a -um = quī *caligās*
gerit (ut mīles), audāx [?]

dipundiārius -a -um (< *dipun-*
dus : II assēs) = sēstertiārius

Agathō -ōnis *m*
sē-dūcere = in sēcētum dūcere
suādeō *nē* patiāris
interīre : exstinguī (quia For-
tūnāta sterilis sit)

Hinc primum hilaritās nostra turbāta est. Nam cum puer nōn inspeciosus inter novōs intrāsset ministrōs, invāsit eum Trimalchiō et ōsculārī diūtius coepit! Itaque Fortūnāta, ut ex aequō iūs firmum approbāret, maledicere Trimalchiōnī coepit et ‘pūrgāmentum’ ‘dēdecus’que prae-
dicāre ‘quī nōn continēret libidinem suam!’ Ultimō etiam adiēcit: “Canis!”

Trimalchiō contrā, offēnsus convīciō, calicem in faciem Fortūnātae immīsīt! Illa, tamquam oculum perdidisset, exclāmāvit manūque trementēs ad faciem suam admōvit. Cōsternāta est etiam Scintilla trepidantemque sinū suō tēxit. Immō puer quoque officiōsus urceolum frīgidum ad mālam eius admōvit, super quem incumbēns Fortūnāta gemere ac flēre coepit.

Contrā Trimalchiō “Quid enim?” inquit, “Ambūbāiam nōn meminit sē? Dē māchinā illam sustulī, hominem inter hominēs fēcī. At inflat sē tamquam rāna, et in sinum suum cōn-spuīt – cōdex, nōn mulier! Sed hic quī in pergulā nātus est aedēs nōn

rāna -ae *f*

somniātur. Ita genium meum propitium habeam: cūrābō domāta sit Cassandra caligāria! – Et ego, homō dipundiārius, sēstertium centiēs accipere potui. Scīs tū mē nōn mentīrī: Agathō unguentārius proximē sēdūxit mē et “Suādeō” inquit “nōn patiāris genus tuum interīre.” At ego, dum

caliga
-ae *f*

bonātus agō et nōlō vidērī levis, ipse mihi asciam in crūs impēgī!

“Rēctē! Cūrābō mē unguibus quaerās! Et ut dēprae-sentiārum intellegās quid tibi fēceris: Habinnā, nōlō statuam eius in monumentō meō pōnās, nē mortuus quidem litēs habeam. Immō, ut sciat mē posse malum dare, nōlō mē mortuum bāsiēt!”

75 Post hoc fulmen Habinnās rogāre coepit ‘ut iam dē-sineret irāscī!’ et “Nēmō” inquit “nostrum nōn peccat. Hominēs sumus, nōn deī.” Idem et Scintilla flēns dixit, ac per genium eius ‘Gāium’ appellandō rogāre coepit ‘ut sē frangeret!’

Nōn tenuit ultrā lacrimās Trimalchiō, et “Rogō” inquit, “Habinnā, ... sī quid perperam fēcī, in faciem meam in-spuē! Puerum bāsiāvī frūgālissimum, nōn propter fōr-

arcisellium

mam, sed quia frūgī est: decem partēs dicit, librum ab oculō legit, thretium sibi dē diāriīs fēcīt, arcisellium dē suō parāvit et duās trul-

lās – nōn est dignus quem in oculis feram?

Sed Fortūnāta vetat!

“Ita tibi vidētur, fulcipedia? Suādēō bonum tuum con-coquās, milva, et mē nōn faciās ringentem, amasiuncula! – aliōquīn experiēris cerebrum meum! Nōstī mē: quod semel dēstināvi, clāvō trabālī fixum est!”

trulla -ae f

clāvus
(ferreus)

bonātus -a -um = nimis bonus
levis ↔ cōnstāns
ascia -ae f = secūris
ut mē (sepultum) unguibus
ēruere quaerās [?]
dēprae-sentiārum adv = hīc et
nunc
nōlō statuam pōnās = nōlō tē
statuam pōnere

līs litis f = certāmen
bāsiāre (< bāsiūm) = osculārī
: nōlō eam mē mortuum
bāsiāre!
fulmen : conviciūm

irāscī = irātus fierī

sē frangere : fram suam
sēdāre
ultrā adv; nōn ultrā = nōn iam
Habinnās, voc -ā
perperam adv = prāvē
in-spuere
frūgālis -e = frūgī

ab oculō : ut litterās vīdit
thretium [?] sibi fēcīt (: ēmit)
diārium -ī n = cibus quī cotī-
diē servō datur
arcisellium -ī n: sella arcuāta
dē suō pecūliō parāvit (: ēmit)
trulla: vās quō haurītūr vīnum
dignus quem = dignus ut eum
in oculis ferre = dīligere

fulcipedia -ae f = fēmina su-
perba et glōriōsa
con-coquere : reputāre [?]
ringī = dentēs ostendere; mē
nē faciās ringentem
amasiuncula -ae f = amīca
cerebrum : īra
dēstināre = dēcernere
trabālī -e < trabs; clāvus t.:
magnus c. quō trabs figātūr

[*Trimalchiō dē vitā suā*]

: bene vivāmus!

tam... quam : tālis... quālēs

corcillum -ī n = cor (: mēns,
vis ingenii)
quisquilia n pl = rēs inūtilēs,
nūgae

stertēia -ae f < *stertere*, nāsō
sonāre (dormiēns)
etiam-num = etiam-nunc
cūrābō ut... plōrēs

frūgālītās -ātis f < frūgālis
per-dūcere

candēlābrus -ī m = candēlā-
brum -ī n

rōstrum : mentum

oleō dē lucernā

ipsimus -ī m (*sup* < ipse)
= dominus

ipsima -ae f (< ipsa) = domina
satis-facere + dat = facere
quod postulātur, placēre

cerebellum -ī n (= cerebrum)
: grātiām

co-hērēs -ēdis m = hērēs cum
alterō (pars patrimonii impe-
rātōri Caesarī lēganda erat)
lāticlāvius : māximus (ut se-
nātōris)

nēminī nihil : nihil cuiquam
con-cupiscere -ivisse = cupere
nē multis verbis vōs morer:
nē ... vōbīs moram faciam
contrā aurum = tantī (pretii)
quantū aurum
naufagāre = naufragium
facere
trecentiēs centēna mīlia

dē-ficere : dēspērāre

“Sed vivōrum meminerimus! Vōs rogō, amicī, ut vōbīs
suāviter sit. Nam ego quoque tam fui quam vōs estis, sed
virtūte meā ad hoc pervēnī. Corcillum est quod hominēs
facit, cētera quisquilia omnia! “Bene emō, bene vēndō.”
Alius alia vōbīs dicet. Fēlicitāte dissiliō!

“– Tū autem, stertēia, etiamnum plōrās? Iam cūrābō
fātum tuum plōrēs! –

“Sed, ut coeperam dicere, ad hanc mē
fortūnam frūgālītās mea perdūxit. Tam
magnus ex Asiā vēnī quam hic candē-
lābrus est. Ad summam, quotidiē mē solē-
bam ad illum mētiri, et ut celerius rōstrum
barbātum habērem, labra dē lucernā ungēbam. Tamen ad
dēliciās ipsimī annōs quattuordecim fui. Nec turpe est
quod dominus iubet. Ego tamen et ipsimae satisfaciēbam.
Scītis quid dīcam: taceō, quia nōn sum dē glōriōsis!

“Cēterum, quemadmodum dī volunt, dominus in domō 76
factus sum, et ecce cēpi ipsimī cerebellum. Quid multa?
cohērēdem mē Caesarī fēcit, et accēpi patrimonium lāti-
clāvium.

“Nēminī tamen nihil satis est. Concupivī negōtiārī. Nē
multis vōs morer: quinque nāvēs aedificāvī, onerāvī vi-
num – et tunc erat contrā aurum –, misī Rōmam. Putārēs
mē hoc iussisse: omnēs nāvēs naufragārunt – factum, nōn
fābula! Ūnō diē Neptūnus trecentiēs sēstertium dēvorāvit!

“Putātis mē dēfēcisse? Nōn meherculēs mī haec iactūra

gustī fuit: tamquam nihil factī! Alterās fēcī māiōrēs et meliōrēs – et fēliciōrēs, ut nēmō ‘nōn mē virum fortem’ diceret. Scītis: magna nāvis magnam fortitudinem habet. Onerāvī rūrsus vīnum, lārdum, fabam, sēplasiū, mancipia.

gustus -ūs/-ī *m* < gustāre; nōn mihi gustī fuit (rēs) = (rem) gustāre (sentire) nōn potui

sēplasiū -ī *n* = unguentum
mancipiū -ī *n* = servus (vēnālis)

hōc locō : hōc tempore

fermentum -ī *n* = id quod pānem crēscēntem facit
centiēs sēstertium corrotundāvi : circiter centiēs *centēna milia* sēstertium fēcī

red-imere = rūrsus emere (quod vēnierat)
co-emere = emere (multa)

manum dē tabulā! : ā lūsū abstinendum!
faenerāre = pecūniā mutūam dare magnō pretiō
ex-hortārī = hortārī; ex-hortāvi = exhortātus est

Graeculiō -ōnis *m* = vir Graecus (= Graeculus)
cōnsiliātōr -ōris *m* = quī cōnsilium dat
ab aciā et acū : ā primō initio
intestīnās = intestīna

cēnāveram : cēnāvīsem

rogō ut testis sis eum sic dixisse: "..."
lātīfundium -ī *n* (< lātus fundus) = magnum praedium
vīpera -ae *f* = anguis
ālā = lacertus; sub ālā : in sinū
nūtrīcāre (= nūtrīre) vīperam sub ālā = bene facere malō (: maledicenti uxōrī!)
dixerim : dicere debui

“Hōc locō Fortūnāta rem piā fēcīt: omne enim aurum suum, omnia vestimenta vēndidit, et mī centum aureōs in manū posuit. Hoc fuit pecūliū meī fermentum. Citō fit quod dī volunt: ūnō cursū centiēs sēstertium corrotundāvi!

“Statim redēmī fundōs omnēs quī patrōnī meī fuerant. Aedificō domum, vēnālicia coemō, iūmenta – quicquid tangēbam crēscēbat tamquam favus. Postquam coepī plūs habēre quam tōta patria mea habet, manum dē tabulā! Sustulī mē dē negōtiātiōne et coepī per libertōs faenerāre.

“Et sānē nōlentem mē negōtium meum agere exhortāvit mathēmaticus, quī vēnerat forte in colōniā nostrā, Graeculiō, Serāpa nōmine, cōnsiliātōr deōrum! Hic mihi dixit etiam ea quae oblītus eram: ab aciā et acū mī omnia exposuit, intestīnās meās nōverat – tantum quod mihi nōn dixerat: quid prīdiē cēnāveram! Putāssēs eum semper mēcum habitāsse.

77 “Rogō, Habinnā – putō, interfuisti –: “Tū dominam tuam dē rēbus illīs fēcisti. Tū parum fēlix in amīcīs es. Nēmō umquam tibi parem grātiā refert. Tū lātīfundia possidēs. Tū vīperam sub ālā nūtrīcās”, et – quod vōbis nōn dixerim – ‘etiam nunc mī restāre vītāe annōs trīgintā

hērēditās -ātis *f* = quod hērēdi
lēgātur
sī *mihi* contigerit fundōs *meōs*

vigilat : diēs noctēsque mē
tuētur
cusuc [= casa?]
cēnātiō -ōnis *f* = magnum
triclinium
porticūs marmorātās *duās*
sū(r)sum : in superiōre parte
cellātiō -ōnis *f* [?]
sessōrium -ī *n* (< sedere) [?]
per-bonus = valdē bonus
hospitium -ī *n* = domus hospi-
tibus servāta; hospitēs *meōs*
māvoluit = māluit
hospitārī = hospēs recipi

: sī assem habēs, assem valēs
valēre = pretiū esse
quantum habēs, *tantū* habēbe-
ris (: aestimāberis)

Stichus -ī *m*, servus
vestīmenta vitālia (: mortuū)
vini gustum (quod gustētur)

praetexta -ae *f* = toga prae-
texta

sub-rīdēre = tacitē rīdēre
vidēre nē... = cavēre nē...
comb-ūrere = ūrere

tinea
-ae *f*

im-precārī = precārī

nardus -ī *f*: unguenti genus
pretiōsum
futūrum ut... iuvet = iuvā-
tūrum esse

et mēnsēs quattuor et diēs duōs. Praetereā citō accipiam
hērēditātem.

“Hoc mihi dīcit fātus meus. Quod sī contigerit fundōs
Āpulīae iungere, satis vīvus pervēnerō.

“Interim, dum Mercurius vigilat, aedificāvi hanc do-
mum. Ut scītis, cusuc erat – nunc templum est! Habet
quattuor cēnātiōnēs, cubicula vīgintī, porticūs marmorā-
tōs duōs, sūsum cellātiōnem, cubiculum in quō ipse
dormiō, vīperae huius sessōrium, ōstiārī cellam per-
bonam. Hospitium hospitēs capit. Ad summam: Scaurus
cum hūc vēnit, nusquam māvoluit hospitārī – et habet ad
mare paternum hospitium. Et multa alia sunt, quae statim
vōbīs ostendam. Crēdite mihi: assem habeās, assem va-
leās; habēs, habēberis. Sīc amicus vester, quī fuit rāna,
nunc est rēx.

“Interim, Stiche, prōfer vitālia in quibus volō mē ef-
ferri! Prōfer et unguentum et ex illā amphorā gustum ex
quā iubeō lavārī ossa mea!”

Nōn est morātus Stichus, sed et strāgulam albam et 78
praetextam in triclinium attulit. (Quās Trimalchiō mīrātus
est) iussitque nōs temptāre an bonīs lānīs essent cōn-
fecta. Tum subrīdēns “Vidē tū” inquit, “Stiche, nē ista
mūrēs tangant aut tineae – aliōquīn tē vīvum combūram!
Ego glōriōsus volō efferrī, ut tōtus mihi populus bene im-
precētur.

Statim ampullam nardī aperuit omnēsque nōs ūnixit, et
“Spērō” inquit “futūrum ut aequē mē mortuum iuvet

tamquam vīvum.” Nam vīnum quidem in vīnārium iussit infundi, et “Putāte vōs” inquit “ad parentālia mea invitātōs esse!”

Ībat rēs ad summam nauseam, cum Trimalchiō, ēbrietate turpissimā gravis, novum acroāma, cornicinēs, in triclinium iussit addūcī; fultusque cervicālibus multīs extendit sē suprā torum extrēmum, et “Fingite mē” inquit “mortuum esse! Dīcite aliquid bellī!”

Cōsonuēre cornicinēs fūnebrī strepitū. Ūnus praecipuē, servus libitinārii illiūs quī inter hōs honestissimus erat, tam valdē intonuit ut tōtam concitāret vicīniam!

Itaque vigilēs, quī cūstodiēbant vicīnam regiōnem, ratī ārdere Trimalchiōnis domum, effrēgērunt iānuam subito et cum aquā secūribusque tumultuārī suō iūre coepērunt.

Nōs, occāsiōnem opportūnissimam nactī, Agamemnonī verba dedimus, raptimque tam plānē quam ex incendiō fūgimus.

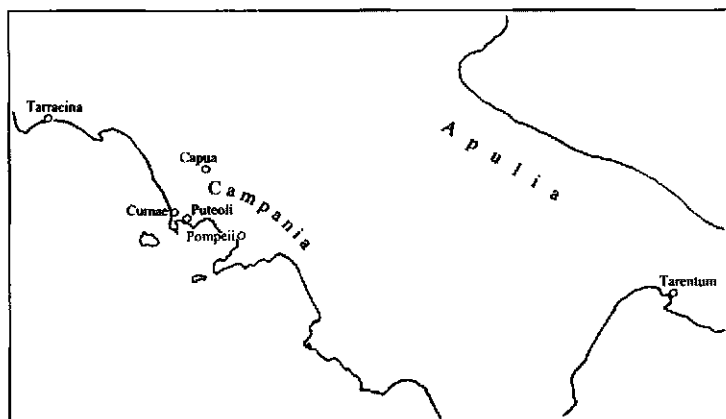
aequē... tamquam = aequē...
atque
parentālia -ium *n pl*: diēs
fēstī quibus mortuī celebrantur, novendiāle

nausea -ae *f* = morbus eius
quī vomit, foeditās

fulcrē -sisse -tum = sustinēre
torus extrēmus = torī pars
extrēma
fingere (animō) = sibi vidēri,
putāre
cōn-sonāre -uisse = simul
sonāre
fūnebris -e < fūnus

in-tonāre -uisse = tamquam
tonitrus sonāre
vigilēs -um *m pl* = virī quibus
officiū est oppidum cūstodire

suō iūre : ut iīs iūs est
opportūnus -a -um = idōneus,
prosperus
verba dare + *dat* = fallere
raptim *adv* = citō
tam plānē quam = plānē tamquam

INDEX NOMINVM□ (Numeri pāginās significant)

A Achillēs -is <i>m</i> 37 Aegyptius -a -um 15 Aenēās -ae <i>m</i> 44 Aethiops -opis <i>m</i> < Aethiopia, regiō Āfricae 13 Āfrica -ae <i>f</i> 30; <i>adi</i> Āfricānus 15 Agamemnōn -onis <i>m</i> 37 Agamemnōn -onis <i>m</i> , rhētor 5, 27, 30, 31, 32, 33, 41, 45, 57 Agathō -ōnis <i>m</i> 52 Aiāx -ācis <i>m</i> 37 Alexandrinus -a -um 10, 44 Āpulīa -ae <i>f</i> 56 Aquārius -ī <i>m</i> 15, 20 Arātus -ī <i>m</i> 20 Ariēs -etis <i>m</i> 14, 19 Ascylos -ī <i>m</i> (36), 37, 49 Asia -ae <i>f</i> 24, 54 Ātellānia -ae <i>f</i> 35; <i>adi</i> Ātellānicus -a -um 44 Athēnae -ārum <i>f</i> <i>pl</i> 17 Atticus -a -um 17 Augustālīs -e 9	D Daedalus -ī <i>m</i> 33 Daedalus -ī <i>m</i> , servus 45, 51 Dalmatia -ae <i>f</i> (3) Dāma -ae <i>m</i> 22	C C. = Gāius 9, 18, 19, 48 Caesar -aris <i>m</i> 32, 33, 54 Campānia -ae <i>f</i> (4) Cancer -cī <i>m</i> 14, 20 Capricornus -ī <i>m</i> 15, 20 Capua -ae <i>f</i> 39 Cariō -ōnis <i>m</i> , servus 47 Carpus -ī <i>m</i> , servus 16, 21 Cassandra -ae <i>f</i> 33, 52 Chrýsanthus -ī <i>m</i> 22 Cinnamus -ī <i>m</i> 9 Corinthus -ī <i>f</i> 32; <i>adi</i> Corinthius 11, 32, -eus 32 Corinthus -ī <i>m</i> , aerārius 32 Cūmae -ārum <i>f</i> <i>pl</i> 30; <i>adi</i> -ānus 34 Cyclōps -ōpis <i>m</i> 30 Cydōnius -a -um 45	E Diogenēs -is <i>m</i> 18 Diāna -ae <i>f</i> 37 Diomēdēs -is <i>m</i> 37 F Falernus -a -um 36; <i>n</i> , vīnum Falernum 7, 13 Fēlīciō -ōnis <i>f</i> 43 Fortūna -ae <i>f</i> , dea 8, 23, 36 Fortūnāta -ae <i>f</i> 17, 28, 34, 35, 42-55 G Gāius -ī <i>m</i> 34, 51, 53 Ganymēdēs -is <i>m</i> , convīva 24 Ganymēdēs -is <i>m</i> 37 Gavilla -ae 39 Gemini -ōrum <i>m</i> <i>pl</i> 14, 20 Gitōn -onis <i>m</i> 5, (36), 49, 50 Glycō -ōnis <i>m</i> 26 Graeculiō -ōnis <i>m</i> 55 Graeculus -a -um 18, 27 Graecus -a -um 30, 37 H Habinnās -ae <i>m</i> 41, 42, 43, 44, 47, 49, 53, 55 Hannibal -alis <i>m</i> 32 Helena -ae <i>f</i> 37 Herculēs -is <i>m</i> 30 Hermerōs -ōtis <i>m</i> , convīva (16, 36), 37 Hermerōs -ōtis <i>m</i> , gladiātor 33 Hipparchus -ī <i>m</i> 20 Hispānus -a -um 42 Homēristae -ārum <i>m</i> <i>pl</i> 37 Homēros -ī <i>m</i> 30, 37 I Īlias -adis <i>f</i> 8 Īlium -ī <i>n</i> 32 Incubō -ōnis <i>m</i> 18 India -ae <i>f</i> 18 Iovis nōm 28 = Iuppiter	Ī Īphigenia -ae <i>f</i> 37 Īūlius Proculus 19 Iuppiter Iovis <i>m</i> 25, 33 L Lacōnicus -a -um 21 Laenās -ātis <i>m</i> 9 Larēs -um <i>m</i> <i>pl</i> 8 Latinus -a -um 27, 30; <i>adv</i> -ē 35, 37 Leō -ōnis <i>m</i> 15, 20 Libra -ae <i>f</i> 15, 20 M Maecēnātiānus -ī <i>m</i> 48 Mammāca -ae <i>m</i> 26 Marsyās -ae <i>m</i> 16 Melissa -ae <i>f</i> 39 Menecratēs -is <i>m</i> 50 Menelāus -ī <i>m</i> , servus 6 Mēnophila -ae <i>f</i> 46 Mercurius -ī <i>m</i> 8, 43, 56 Minerva -ae <i>f</i> 8 Mithridātēs -is <i>m</i> , servus 34 N Nasta -ae <i>m</i> 34 Neptūnus -ī <i>m</i> 54 Nerō -ōnis <i>m</i> (3) Nicerōs -ōtis <i>m</i> 38 Nioba -ae <i>f</i> 33 Norbānus -ī <i>m</i> 26, 27 Nōricus -a -um 45 O Odysēia -ae <i>f</i> 8 Opīmiānus -a -um 13, 14 Orcus -ī <i>m</i> 14, 39 P Palamēdēs 42 Pansa -ae <i>m</i> 29 Parcae -ārum <i>f</i> <i>pl</i> 8 Parentīni -ōrum <i>m</i> <i>pl</i> 37 Pēgasus -ī <i>m</i> 16 Petrattēs -is <i>m</i> 33, 47 Petrōnius -ī <i>m</i> (3, 5) Philargyrus -ī <i>m</i> , servus 46, 47 Philerō -ōnis <i>m</i> 27 Philerōs -ōtis <i>m</i> 23, 24	P Piscēs -ium <i>m</i> <i>pl</i> 15, 20 Pompēius -ī <i>m</i> 18, 48 Pompēiānus -a -um 34 Primigenius -ī <i>m</i> 27 Priāpus -ī <i>m</i> 38 Proculus -ī <i>m</i> 19 Pūnicus -a -um 11 Puteolī -ōrum <i>m</i> <i>pl</i> (4) R Rōma -ae <i>f</i> 8, 45, 48, 54; Rōmāni 36 S Safinius -ī <i>m</i> 24 Sagittārius -ī <i>m</i> 15, 20 Sāturnālia -ium <i>n</i> <i>pl</i> 24, 45 Satyricōn (3, 5) Scaurus -ī <i>m</i> 56 Scintilla -ae <i>f</i> 42-46, 52 Scissa -ae 41 Scorpiō -ōnis <i>m</i> 15, 20 Seleucus -ī <i>m</i> 22 Serāpa -ae <i>m</i> 55 Sibylla -ae <i>f</i> 30 Sicilia -ae <i>f</i> 30 Stichus -ī <i>m</i> 56 Syriacus -a -um 11 Syrus -ī <i>m</i> 34 T Tacitus -ī <i>m</i> (3) Tarentum -ī <i>n</i> 17; <i>adi</i> Tarentīnus 39, <i>f</i> 39, <i>pl</i> civēs 30 Tarracīniēnsis -is <i>m</i> 30 Taur(ul)us -ī <i>m</i> 14, 19 Terentius -ī <i>m</i> 39 Titus -ī <i>m</i> 26 Tragurium -ī <i>n</i> (3); <i>adi</i> Traguriēnsis -e Trimalchiō -ōnis <i>m</i> <i>passim</i> Trōiānus -a -um 33; <i>pl</i> 37 Tyrius -a -um 10 U Ulixēs -is <i>m</i> 19, 30 V Venus -eris <i>f</i> 8 Vergilius -ī <i>m</i> 44 Virgō -inis <i>f</i> 15, 20
--	--	--	--	--	--

INDEX VOCABVLORVM

(Numeri pāginās significant)

A	anser -eris <i>m</i> 15, 45, 46	beātitudō -inis <i>f</i> 18	46
abs-condere -disse -ditum 44	anserinus -a -um (40)	bellē esse 27	capis -idis <i>f</i> 33
abs-tināx -ācis <i>adi</i> 23	apoculāre sē 39, 42	bene esse 14, 41	capistrum -i <i>n</i> 29
abundāns -antis <i>adi</i> 8	apophorētus -a -um 21; <i>n</i> (36), 38	benemōrius -a -um 39	cāpō -ōnis <i>m</i> 37
accersere -iſſe -itum 17	apparātus -ūs <i>m</i> (20), 21	bestiarius -i <i>m</i> 27	capricornus -i <i>m</i> 15, 20
acētum -i <i>n</i> 28	ap-petere 27	bēta -ae <i>f</i> 41	capsella -ae <i>f</i> 43
acia -ae <i>f</i> 55	ap-plicāre 43	bifurcum -i <i>n</i> 40	cardēlis -is <i>f</i> 27
acidus -a -um 44	ap-probāre 43, 52	bīgae -ārum <i>f pl</i> 20	camārium -i <i>n</i> 26
acroāma -atis <i>n</i> 35, 57	aptāre 14	bīmus -a -um 29	carpere 16
ācta -ōrum <i>n pl</i> 34	aquārius -i <i>m</i> 15, 20	bisaccium -i <i>n</i> 11	caryōta -ae <i>f</i> 21
āctuārius -i <i>m</i> 34, 35	arbitr -trī <i>m</i> (3)	bōlētus -i <i>m</i> 18	cāseus -i <i>m</i> 42
acus -ūs <i>m</i> 55	arbitrātus -ūs <i>m</i> 42	bonātus -a -um 53	castigāre 28
acūtus -a -um 49	arca -ae <i>f</i> 34	botulus -i <i>m</i> 31	casula -ae <i>f</i> 25, 27
aditus -ūs <i>m</i> 8, 50	arcisellum -i <i>n</i> 53	bovis -is <i>m</i> 40 = bōs	cataphagās -ae <i>m</i> 20
ad-iūtāre 40	ārea -ae <i>f</i> 34	būb(u)lus -a -um 24	catastropha -ae <i>f</i> 36
ad-rādere -sisse -sum 11	arēna -ae <i>f</i> 13	būbula -ae <i>f</i> 14	catella -ae <i>f</i> 47, 48
ad-spergere -sisse -sum 6	argūmentum -i <i>n</i> 37	bubulcus -i <i>m</i> 19	catēnārius -a -um 49
adulēscētulus -i <i>m</i> (5), 37	argūtāre 27	bucca -ae <i>f</i> 24, 45	catēnatiō -ōnis <i>f</i> 14
ad-ūrere 24	ariēs -etis <i>m</i> 14, 17, 19	būcinātor -ōris <i>m</i> 5	catillus -i <i>m</i> -um -i <i>n</i> 32, 42
aedicula -ae <i>f</i> 8	arietillus -a -um 19	būcinus -i <i>m</i> 51	caunia -ae <i>f</i> 24
aedilis -is (4, 9), 24	arietinus -a -um 14	bullā -ae <i>f</i> 9, 22	causidius -i <i>m</i> 27
aēneus -a -um 9, 32, 33	armārium -i <i>n</i> 8	buxeus -a -um 51	cavea -ae <i>f</i> 7
aēnum -i <i>n</i> 29, 51	articulus -i <i>m</i> 12, 14	buxus -i <i>f</i> (51)	celertās -ātis <i>f</i> 31
aequum, ex aequō 52	artificium -i <i>n</i> 27, 35	C	cella -ae <i>f</i> 8, 17, 19, 56
aerārius -i <i>m</i> 32	ascia -ae <i>f</i> 53	cacāre 48	cellatiō -ōnis <i>f</i> 56
aerumna -ae <i>f</i> 30	asellus -i <i>m</i> 11	caccāre 48	cēnāculum -i <i>n</i> 18
aerumnōsus -a -um 20	assentāri 49	caccabus -i <i>m</i> 51	cēnātiō -ōnis <i>f</i> 56
affābilitās -ātis <i>f</i> 38	as-surgere 41	cādūceum -i <i>n</i> 8	centēni -ae -a (18)
af-figere 13	astrologus -i <i>m</i> (19)	caelus -i <i>m</i> 19, 25 = -um	centiēs, sēstertium 34, 52, 55
agellus -i <i>m</i> 30	atquē 42	caespēs -itis <i>m</i> 15, 20	centōnārius -i <i>m</i> 25
ag-gredi 16	ātriēnsis -is <i>m</i> 8, 49, 50	calcitrāre (19)	cerasinus -a -um 7, 43
agināre 39	at-tinere 25	calcitrōsus -a -um 19	cerasum -i <i>n</i> (7)
āla -ae <i>f</i> 55	au! 44	calculus -i <i>m</i> 12	cerebellum -i <i>n</i> 54
alabaster -trī <i>m</i> 38	auceps -upis <i>m</i> 21	calda -ae <i>f</i> 41, 44	cerebrum -i <i>n</i> 53
algēre 50	auctiō -ōnis <i>f</i> 19	caldicerebrius -a -um 26	certus -a -um 24
alīcula -ae <i>f</i> 21	au-ferre + <i>dat</i> 38	caldus -a -um 22, 42, 43	cerva -ae <i>f</i> 37
aliōquā 28, 53, 56	aureolus -a -um 43	calēre 49	cervical -ālis <i>n</i> 11, 57
ali-ubi 25	auricula -ae <i>f</i> 43	cal-facere 6, 22	cervix -icis <i>f</i> (11) 43; <i>pl</i> 11, 13, 35, 50
al-ligāre 21, 42, 48	automatum -i <i>n</i> 32, 36	caliga -ae <i>f</i> (52)	chīramaxium -i <i>n</i> 7
altīlia -ium <i>n pl</i> 16, 21	autopyrus -a -um 41	caligārius -a -um 52	choraulēs -ae <i>m</i> 35
altīlis -e (16), 45	avē 51	calix -icis <i>m</i> 33, 52	chorda -ae <i>f</i> 42
amasiuncula -ae <i>f</i> 53	ā-vocāre 49	calva -ae <i>f</i> 42	chorus -i <i>m</i> 13
amasiunculus -i <i>m</i> 26	B	calvus -a -um 6	cicārō -ōnis <i>m</i> 27, 48
ambūbāia -ae <i>f</i> 52	baabae babae 17	calx -cis <i>f</i> 27 (46)	cicer -eris <i>n</i> 14, 42
amphora -ae <i>f</i> 13, 35, 46, 48, 56	bacciballum -i <i>n</i> 39	camera -ae <i>f</i> 9, 20, 50	cingillum -i <i>n</i> 43
amicīre -uisse -ctum 5, 41	balneus -i <i>m</i> 22 = -um	cancer -erī <i>m</i> 14, 20	cingulum -i <i>n</i> 7, 48
amplius 6, 17, 40, 42	barbaria -ae <i>f</i> 44	candēlābrum -i <i>n</i> (54)	circā <i>adv</i> 21, 41, 45
ampulla -ae <i>f</i> 30, 56	barbātōria -ae <i>f</i> 51	candēlabrus -i <i>m</i> 54 = -um	circulus -i <i>m</i> 6, 29, 35, 38
anathymīasis <i>f</i> 28	barbātus -a -um 21, 54	canōrus -a -um 37, 44	circum-ferre 15, 27, 43, 46
angulus -i <i>m</i> 8, 16	barcala -ae <i>m</i> 43	cantābundus -a -um 39	circum-mēiere -mīnxisse
angustiae -ārum <i>f pl</i> 39	bārō -ōnis <i>m</i> 35	canticum -i <i>n</i> 50	capillātus -a -um 6, 8, 13, 39
annōna -ae <i>f</i> 24, 25	bāsiāre 53	capāx -ācis <i>adi</i> 41	

circum-spicere 36
 cisterna -ae f 50
 classis -is f 51
 clāvus -i m (11), 53
 clībanus -i m 15
 cliēns -entis m 10
 coccineus -a -um 11, 18
 coccinus -a -um 7
 cochlea -ae f 42, 46
 cochlear -āris n 12
 cocococō 37
 cōda -ae f 24 = cauda
 cōdex -icis m (3), 52
 = caudex
 cōdicillī -ōrum m pl 36
 co-emere 55
 co-haerere 44
 co-hērēs -ēdis m 54
 co-ire 13
 colaphus -i m 13
 coleī -ōrum m pl 20, 25
 cōlēpium -i n 45
 colere -uisse -cultum 12,
 29
 collēga -ae m 8
 col-libertus -i m (4, 17),
 18, 37
 col-fidere -sisse -sum 33
 col-locare 34
 col-lūdere 24
 colōnia -ae f (4), 24, 25, 55
 comb-ūrere 56
 com-esse -ēdisse 21, 25,
 27, 42
 cōmissōr -ōris m 41
 com-mendare 47
 com-mundare 29
 cōmoedus -i m 35
 compedēs -um f pl (20), 43
 compeditus -a -um 20
 compertum habere (3)
 compilare 40
 com-plōdere -sisse -sum 14
 com-pōnere 42, 44
 com-probare 36
 conchyliātus -a -um 18, 36
 con-cidere -disse -sum 37
 con-cinere 34
 con-cipere 12
 con-coquere 53
 con-crepāre -uisse 6, 37
 con-cupiscere -ivisse 54
 con-dere 8
 condimentum -i n 46
 conditūra -ae f 33
 cōn-figere 45
 cōnfinis -e 30

cōn-fodere -iō -fōdisse
 -fossus 5
 congagātus -a -um 42
 con-gerere 32
 con-icere -ieciisse -iectum
 23, 29, 31, 42, 49, 51
 cōn-siderare 32, 43
 cōnsiliātor -ōris m 55
 cōnsolātiō -ōnis f 23
 cōn-sonare 57
 cōn-spuere 52
 cōn-ternere 38, 46, 52
 cōn-surgere 44, 49
 contentiō -ōnis f 47
 contentus -a -um 19, 44, 46
 con-terrere 41
 con-tinere 28, 41, 52
 contrā 54
 contrōversia -ae f 30
 contubernālis -is m 39,
 f 46, 47
 con-tundere -tudiisse
 -tūsum (35), 36
 con-turbare 19
 conviciū -i n (36), 37,
 42, 52
 convictus -ūs m 38
 cōpiōsus -a -um 48
 cōpō -ōnis m 20, 39, 40
 = caupō
 coptoplacenta -ae f 21
 cor habere 37
 corbis -is f 12
 corcillum -i n 54
 cordāx -ācis m 34
 corneolus -a -um 23
 cornū abundāns 8 = cornū
 cōpiac
 corollārium -i n 51
 corōna -ae f 14, 32, 38,
 41, 46, 47
 corōnare 41
 corporālis -e; -iter 39
 cor-rotundare 20, 55
 crātīcula -ae f 11, 46
 crēditor -ōris m 19
 credrae 17
 crotalia -ōrum n pl 43
 crūrālis -e 21
 crystallinus -a -um 12
 crystallum -i n (12)
 cubitōrius -a -um 10
 cubitum -i n 6, 19, 41
 cucurbita -ae f 20
 cūlāre 17
 culcita -ae f 18
 cultus -a -um 47

cūminum -i n 31
 cūriōsus -a -um 8
 cursor -ōris m 7, 8
 cusuc 56
 D
 dē suō sibi 41
 dēbere 13, 31, 43
 dē-cidere -disse 6
 deciēs, sēstertium 18
 dē-clāmāre 30
 declāmātiō -ōnis f 30
 dē-collare 33
 dēcrepitus -a -um 27
 dēcrētum -i n 36
 decuria -ae f 29, 48
 dēdecus -oris n 52
 dē-ficere 8, 54
 dēlectārī dēp 26 = -āre
 dēlectātus -a -um 12, 25
 dēliciae 7, 44, 54
 dē-mandare 39
 dē-minuere 44
 dēnārius aureus 12, 25
 dē-pendēre 21
 dēpraesentiārum adv 53
 dē-precārī 10, 31
 dēsomnis -e 28
 dē-spoliāre 9, 31, 43
 dēstināre 53
 dexter -era -erum 51
 diārium -i n 53
 dictō citius 51
 dī-dūcere 50
 dif-fundere 47
 dipundiārius -a -um 52
 dirēctus -a -um 24
 dis-cutere -iō -cussisse
 -cussus 29, 51
 dispēnsātor -ōris m 8, 9,
 10, 26
 dis-pōnere 14, 51
 dis-silire -uisse 38, 54
 di-stinguere -stīnxisse
 -stīnctum 9
 dis-torquere 36
 domāre -uisse -itum 34,
 domāta 52 = domita
 domesticus -a -um 26
 dominicus -a -um 7
 domūsiō -ōnis f: ad/in
 domūsiōnem 27, 30
 dōnare 10
 dubium, sine dubiō 9, 10
 ducenārius -a -um 37
 dūcere 22; 34
 duo-vir -i m (4)

E
 ēbrietās -ātis f 51, 57
 ē-bullire, animam 22, 39
 echinus -i m 45
 ēditio -ōnis f (3)
 ē-dere (3)
 ef-ferre ex-tulisse ē-lātum
 (22), 23, 56
 ef-flāre 30
 ef-fluere 48
 effusus -a -um 30
 ēheu 14, 22
 eius-modi 16, 28, 29
 ēlectiō -ōnis f 29
 ēlectus -a -um 16
 ēlegāns -antis adi (3), 38
 ēlegantia -ae f (3)
 ēlixus -a -um 37
 ēloquēns -entis adi (3, 36)
 ēloquentia -ae f 37
 embolum -i n 9
 ēmpiticius -a -um 29
 epidipnis -idis f (44), 45
 epulum -i n 26, 48
 errare 50
 ē-rubescere -buisse 16
 ē-ruere -ruisse -rutum 12
 essedārius -a -um 26
 essedārius -i m 16
 essedum -i n (16)
 est tē videre? 43
 ēsuritiō -ōnis f 24
 etiam-num 54
 euripus -i m 16
 ē-vitāre 5
 ex-candescere -duisse 35
 ex-catarissare 43
 excellēns -entis adi (3),
 -ente n 26, 42 = -ēns
 excelsus -a -um 8
 excerptum -i n (3)
 excessus -ūs m (3)
 ex-cidere -disse 13, 36
 ex-cidere -sisse -sum 15
 ex-cipere 6, 17, 21, 22, 33
 ex-clūdere -sisse -sum 11
 exemplar -āris n 47
 exercere 18
 ex-hibere 34
 ex-hortārī -āvit 55
 ex-interare 31, 36
 ex-onerare 6
 ex-opinissare 40
 ex-ōrāre 25, 33
 ex-ōrdīrī -ōrum 39
 expectare 29, 32, 36, 38
 = ex-spectare

expectatiō -ōnis *f* 5, 14, 29
 = expectatiō
 ex-pedire 20, 39
 expirāre 49 = ex-spirāre
 ex-plicāre 37
 ex-primere -pressisse
 -pressum 11, 14
 expudorātus -a -um 19
 expuere 24 = ex-spuere
 ex-sonāre 50
 ex-surgere 38
 ex-tendere, sē 27
 ex-torquere -sisse -tum 30
 extrēmus -a -um 57
 ex-uere -uisse 39

F
 faba -ae *f* 43, 55
 fābula -ae *f* 17, 19, 22, 28
 facere (suā rē causā) 28,
 39, 42
 facere, ad sē 18
 facere, assem 39
 facere (= aestimāre), pili
 25, tanti 39
 factiō -ōnis *f* 37
 faenerāre 55
 fallere fefellit: falsum:
 fefellit sum 39 = fal-
 sus sum (mē fefellit)
 fāmōsus -a -um 46
 familia (gladiatōria) 26
 familiāris -is *m* (3)
 farcire -sisse -sum 45
 farina -ae *f* 12
 fascia -ae *f* 27, *pl* 21
 fastidire 30
 fātus -ī *m* 23, 47, 56 = -um
 fatuus -a -um 27
 favus -ī *m* 15, 20, 23, 55
 fefellit 39, v. fallere
 ferculum -ī *n* 14, 19, 22,
 42, 44, 45; -us -ī *m* 19
 fermentum -ī *n* 55
 ferrūmināre 11, 12
 fervēns -entis 11, 51
 fervere 37
 fetere 46 = foetere
 ficēdula -ae *f* 13
 ficus -ūs *f* 15
 figurā -ae *f* (10), 14, 19
 figurare 12
 filum -ī *n*: bonō filiō 27
 fimbriae -arum *pl* 11
 fingere finxisse fictum 57
 flūctus -ūs *m* 28
 follis -is *m* 6

forās = foris 9, 25, 28
 fortunātus -a -um (4)
 frangere, sē 53
 frequentia -ae *f* 41
 frīgida -ae *f* 6
 frigidārius -a -um 50
 frōns -ontis *f*: in fronte 47
 frūgālis -e 53
 frūgālitās -ātis *f* 54
 frūgi *adi* *indēcl* 51, 53
 frūnisci 25
 frustum -ī *n* 14, 37, 42
 fulcīpēdia -ae *f* 53
 fulcre -sisse -tum 57
 fullō -ōnis *m* 22
 fulmen -inis *n* 53
 fundus -ī *m* 17, 35, 47, 55,
 56
 fūnebris -e 57
 fumus -ī *m* 49
 fūrtim 44
 fustis -is *m* 46

G
 galbinus -a -um 43
 galea -ae *f* (37)
 galeātus -a -um 37
 gallicinium -ī *n* 39
 gallīna -ae *f* 12, 45
 gallināceus -a -um 17, 29,
 31, 51
 garrire 36
 garum -ī *n* 16
 gastrā -ae *f* 46
 gaudimōnium -ī *n* 38
 gausapa -ae *f* 7
 gausapātus -a -um 18
 genesis -is *f* 20
 genius -ī *m* 17, 34, 40, 52,
 53
 gesticulāri 16, 37
 gingiliphō 50
 gizeria -arum *pl* 41
 glāns -andis *f* 21
 glīs -iris *m* 11
 gradus -ūs *m* 35
 grandis -e 8, 10, 11
 grānum -ī *n* 11
 gravitās -ātis *f* 34
 gressus -ūs *m* 9
 gustāre 12
 gustatiō -ōnis *f* (10), 11
 gustatōrium -ī *n* 13
 gustus -ūs (-ī) *m* 56; gusti
 esse 55
 gypsāre 13, 48
 gypsum -ī *n* (13)

H
 hāc *adv* 50
 harundō -inis *f* 21
 hēpatia *n* *pl* 42
 hērēditās -ātis *f* 56
 hilaris -e 19, 33, 37; *n* *pl*
 38
 hilaritās -ātis *f* 31, 41, 52
 histriō -ōnis *m* 34
 hōc *adv* 20
 homunciō -ōnis *m* 14, 42
 hōrologium -ī *n* 5, 48
 horreum -ī *n* 34
 hortī -arum *m* *pl* 34
 hospitāri 56
 hospitium -ī *n* 56
 hūmānitās -ātis *f* 10
 hydraulēs -ae *m/f* 16
 hydraulus -ī *m* (16)

I
 iactatiō -ōnis *f* 50
 iātralpētēs -ae *m* 7
 iēiūnium -ī *n* 25
 illōc *adv* 20
 im-minere 21
 im-pendere -disse -sum 26
 imperiōsus -a -um 20
 im-pingere -pēgisse
 -pactum 10, 27, 53
 im-pōnere, sibi 28
 im-precāri 56
 improbāre 23
 impropere 18
 im-prūdēns -entis 11, 42
 in-auditus -a -um 46
 inaurātus -a -um 43
 inceptus -a -um *part* 16
 inclināre 18, 19, 31
 inclinātiō -ōnis *f* 31
 in-commodus -a -um 9
 in-cubāre 12
 index -icis *m* (3), 51
 indiligentia -ae *f* 44
 indulgentia -ae *f* 28, 47
 ineptiae -arum *pl* 34
 in-ferre in-tulisse il-lātum
 35
 in-flāre 22, 52
 in-fundere 10, 42, 46, 57
 in-gemescere -muisse 35,
 47
 ingeniōsus -a -um 27, 46
 in-gerere 16
 in-grātus -a -um 35
 insānre 37
 insolentia -ae *f* 32, 46

in-speciōsus -a -um 52
 in-spuere 53
 insula -ae *f* 47
 insulsus -a -um 35
 intellegere *n* *indēcl* 33
 intentāre 46
 inter-pōnere 28, 44
 interventus -ūs *m* 49
 intestīna -arum *n* *pl* 42;
 -ae -arum *pl* 55
 in-tonāre -uisse 57
 in-tremere 38
 intrō *adv* 33
 in-vādere 52
 invenire, sē 28
 invitāre 22, 50
 in-volvere 7, 36
 iocārī 6, 33, 39
 ipsima -ae *f* 54
 ipsimus -ī *m* 54
 irāsci 53
 iūs iūris *n* 15

L
 lābrum -ī *n* 50
 lacerāre 16, 21, 51; 50
 lacte -is *n* 17 = lac; *acc*
 lactem 47
 lacūnar -āris *n* 38
 laecasin 22
 lānātus -a -um 25
 lancea -ae *f* 40
 laniō -ōnis *m* 20 = lanius
 lanista -ae *m* (26)
 lanisticus -a -um 26
 lanius -ī *m* 40
 lanx -cis *f* 7, 11, 32, 37, 46
 lapidārius -ī *m* (4), 41
 lārdum -ī *n* 20, 45, 55
 largiter 47
 larva -ae *f* 14, 40
 lasanum -ī *n* -us -ī *m* 22,
 28
 lassāre 50
 laticlāvius -a -um 11, 54
 lātifundium -ī *n* 55
 lātrāns -antis *m* 49
 laudatiō -ōnis *f* 14, 30
 lauitia -ae *f* 6, 11, 14, 46,
 51
 lautus -a -um 5, 11, 41
 lavāre 22
 laxāre 14
 lepus -oris *m* 16
 levis -e 53
 libellus -ī *m* 7
 libentissimē 5, 27, 35

libera cēna 5
 liberālis -e (28)
 liberālitās -ātis f 28
 libertus -ī m (4), 18, 26, 48, 55
 libitinārius -ī m 18, 57
 libra n pl 27 = librōs
 libra -ae f 15, 20
 linere lēvisse litum 20
 linteum -ī n 7
 lippus -a -um 7
 liquescere 22
 liquidus -a -um (13, 22)
 lis litis f 53
 litigāre 46
 locāre 18
 locusta -ae f 15
 lōtus -a -um 21
 lōtus -a -um part 10
 lūdōs facere, sibi 50
 lupātria -ae f 17
 lupīnum -ī n 42
 lusciniā -ae f 44
 lūsus -ūs m 12, 13
 lutum -ī n 24, 33, 43, 45
 luxuria -ae f (36)

M
 mächina -ae f 52
 madeia perimadeia 34
 magistrātus -ūs m (48)
 māiestās -ātis f 41
 māla -ae f 52
 mālīcorium -ī n 28
 malignus -a -um, adv -ē 23
 mancipium -ī n 55
 manducāre 27
 Mānīt -ōrum m pl 26
 manū mittere 23, 41, 47
 mappa -ae f 11, 42
 margō -inis f (3), 11
 marīnus -a -um 15
 martiolus -ī n 33
 massa -ae f 32
 matauitatū 40
 matella -ae f 6, 26
 mathēmaticus -ī m 19, 55
 mattea -ae f (40), 51
 matus -a -um 22
 maxilla -ae f 24
 medius: in mediō clivō 29
 meherculēs 12, 17, 18, 23, 24, 25, 31, 34, 35, 39, 41, 54
 mēiere mīnxisse mictum (39), 43
 meliusculus -a -um 18

mentum -ī n 8
 merō meridiē 17
 methodium -ī n 16
 mētiri 17, 54
 mlca -ae f 23
 micāre 24
 micārius -a -um 51
 millēsima -ae f 43
 milva -ae f (17), 53
 milvus -ī m 17
 minerva -ae f 23
 ministrāre (10), 44
 ministrātor -ōris m 10
 minūtālia -ium n pl 28
 minūtus -a -um 11, 24
 miscellāneus -a -um 32
 missiō -ōnis f 33, 36
 mittere 31
 mixcix 26
 mōbilis -e 14
 modius -ī m 17, 34
 mola -ae f 20, 51
 molere -uisse -itum (20)
 mōmentum -ī n 6, 21
 monimentum -ī n 39
 mōnstrōsus -a -um 45
 mora, morae esse 12
 morbōsus -a -um 27
 mordicus adv 23
 mucrō -ōnis m 37, 45
 mūla -ae f 18
 nullus -ī m 15
 mulsum -ī n 13, 22
 mūnus -eris n 9, (25), 26
 mūria -ae f 46
 mūs mūris m 25, 56
 musca -ae f 22
 mūstella -ae f 27
 muttīre 38

N
 nam (quidem) 18, 30, 33, 35, 36, 47, 57
 nanciscī nactum 22, 39, 57
 nardus -ī m 56
 nārrātor -ōris m (4)
 nāscī 17
 nātālis -is m 10
 naufragāre 54
 nausea -ae f 57
 nē 28
 nec minus 35, 38
 nec nōn 32, 49
 nec-dum 21, 45
 necesse habēre 35
 nectere -xisse -xum 50
 negligentia -ae f 10

negōtiāri (18), 54
 negōtiātiō -ōnis f 18, 55
 nēniae -ārum f pl 27, 29
 nesapius -a -um 32
 nesciō quid 13, adv 38;
 nesciō quam... 30
 nihil, abl nihilō 18; nihilō
 minus adv 16, 43
 nivātus -a -um 10
 nōmenclātor -ōris m 29
 notāre 9
 novendiāle -is n 41
 novitās -ātis f 14
 nūgāx -ācis adi 33
 numerus: ad numerum 21
 num-quid 30, 33
 nūtrīcāre 55

O
 ob-dūcere 22
 ob-ire 23, 39
 ob-iter adv 10, 17
 ob-iūrgāre 13
 ob-līgāre 10
 obrussa -ae f 43
 obsōnātor -ōris m 20
 obsōnium -ī n 16, 29
 occupāre 30, 46
 oclopeta -ae f 15
 ocrea -ae f: per scūtum
 per ocream 39
 oculus: ab oculō legere
 53; in oculis ferre 53
 ōdarium -ī n 35
 of-fendere -disse -ēsum
 44, 52
 officiōsus -a -um 52
 oleum -ī n (11)
 olere 32 = olēre
 ol-facere (26)
 ōlim ōliōrum 23
 ollva -ae f 11
 onager -grī m 18
 operae pretium 6
 operam dare 19
 opināri (40)
 opportūnus -a -um 57
 ossucula -ōrum n pl 41
 ostreum -ī n 46
 ōtium: ōtiō abl 33

P
 palam prp+abl 31
 palea -ae f 12
 palma -ae f (21), 46
 palmula -ae f 21
 palumbus -ī m 45

pannus -ī m 25
 papāver -eris n 11
 parāre 53
 parentālia -ium n pl 57
 parīs -etis m 8, 36
 parōnychium -ī n 10
 paropsis -idis f 13, 32
 partēs dicere, iv/x 27, 53
 passus -a -um, ūvae -ae 45
 parvum: ex parvō 48
 pataracina 22
 patrōnus -ī m 19, 55
 paululum adv 6
 pavimentum -ī n 32, 50
 pāvō -ōnis m 12
 pāvōnīnus -a -um 12
 pax 42
 pecora -um n pl 19, 40
 pecten -inis m 46
 pellis -is f (40)
 pelvis -is f 46
 pendere pependisse
 pēsum 12
 pēsum -ī n 8
 penthiacum -ī n 29
 per-bonus -a -um 56
 per-coquere 31
 per-currere 33
 percussor -ōris m 20
 per-dūcere 54
 per-fodere -iō -fōdisse
 -fōssum 12
 pergula -ae f 52
 periclitārī 9
 periculum: meō p.ō 49
 periscelis -idis f 43
 peristasis -is f 30
 per-legere 14
 pema -ae f 45
 perperam adv 53
 per-sequi (oculis) 8
 per-suādere + acc 27, 39
 per-tundere -tūdisse
 -tūsum 12
 pessimē mihi erat 36
 petauristārius -ī m 29, 35, 38
 phaecasia -ae f 43
 phalerāe -ārum f pl (7)
 phalerātus -a -um 7
 phantasia -ae f 19
 phiala -ae f 32, 33
 philologia -ae f 19
 pica -ae f 7, 17
 pictor -ōris m 8
 pictūra -ae f 8
 pilleātus -a -um 42

pilus -ī *m*: pilī facere 25
 pinguis -e 12
 pinna -ae *f* 12, 16
 pinus -ūs *f* (28)
 piper -eris *n* (13), 17, 24,
 31, 51
 piperātus -a -um 13, 16
 pisciculus -ī *m* 15
 piscina -ae *f* 49
 pisto -ōris *m* 18, 24, 38
 pistōrius -a -um 18
 pistrinum -ī *m* 50
 pīsum -ī *n* 7
 pittacium -ī *n* 13
 plācare 49
 placenta -ae *f* 15, 38
 placere, sibi 25
 plāga -ae *f* 7, 21, 31
 plangere -ānxisse -āntum
 (22), 23
 plōrāre 23, 35, 54
 plovēbat 25
 pluerē -uisse (25)
 plumbum -ī *n* 23
 plūs minus 33
 pluvia -ae *f* (25)
 pollex -icis *m* 30, 50
 polymitus -a -um 21
 pōmum -ī *n* 38, 47
 ponderōsus -a -um 33
 pondō *indēcl* 43
 ponticulus -ī *m* 11
 porcellus -ī *m* 21
 por-rigere -rēxisse
 -rēctum 13, (32)
 porrō *adv* (3), 24
 portentum -ī *n* 29
 porticus -ūs *m* 56 = -ūs *f*
 postis -is *m* 7, 9
 pote 32
 potestātem, facere 13, 45
 pōtiuncula -ae *f* 28
 prae *prp+acc* 20, 27
 prae-cēdere (5), 7
 praeceptum -ī *n* 9
 prae-cidēre 43
 praedicāre 52
 praefiscinī 51
 prae-stāre 14
 praestō esse 8
 praeter-īre 31
 praetexta -ae *f* 56
 praetextātus -a -um 48
 praetor -ōris *m* (4), 41
 praetōrius -a -um 41
 prasinātus -a -um 7

prasiniānus -ī *m* 46
 prasinus -a -um 6; *m pl* 46
 praxis -is *f* 19
 precārium -ī *n* 10
 primitiae -ārum *f pl*: ā
 primitiis 37
 primitus *adv* 40
 prō 14, 32
 procella -ae *f* 5
 prōcūrator -ōris *m* 9
 proeliārī 46
 prōmulsidāre -is *n* 11
 propin *n indēcl* 7
 propitius -a -um 52
 prō-pōnere 20
 prō-scribere 18, 19
 prō-sequi 30
 prōspectus -ūs *m* 42
 prō-vidēre 17
 proximē 18, 52
 prūnum -ī *n* 11
 publicāre 19, 47
 publicum: in publicō 48
 pudēri *dēp* 28 = pudēre
 pullārius -ī *m* 23
 pultārius -ī *m* 22
 pulvināris -e 17
 pulvinus -ī *m* (17), 37
 pūrgamentum -ī *n* 13, 52
 pūrgāre, pīsum 7
 pusillus -a -um 8, 13
 putāmen -īnis *n* (8), 13
 pūtīdus -a -um 35, 50
 pyxis -idis *f* 8

Q
 quadrāns -antis *m* 23
 quadrāre 20
 quem-ad-modum 8, 30,
 33, 37, 39, 47, 54
 quī 40 = quis
 quicquid 23, 27, 30, 45,
 49, 55
 quid multa? 46, 54
 quid: nec q. nec quārē 17
 quisquilia *n pl* 54
 quod: nōn/nec est quod
 + *conī* 17, 28
 quō-modo = ut 18, 39, 42
 quotidiē 24, 54
 quotiēns-cumque 16
 quotus -a -um 29

R
 rādere -sisse -sum (11)
 rāna -ae *f* 52, 56
 rāpa -ae *f* 42

raptim 57
 ratiō -ōnis *f* 9, 35
 ratiōcinārī 8
 re-clināre: reclinātus 19
 re-creāre 41
 rēctā *adv* 22
 rēctus -a -um 24
 red-dere 8
 red-imere 55
 re-ferre 21; 33, 46
 re-ficere 40
 re-laxāre 31
 religiōsus -a -um 25
 reliquia -ārum *f pl* 42
 re-mittere, poenam 10
 rēnēs -ium *m pl* (6), 14
 re-plēre 9, 21
 re-porrige 32
 repositōrium -ī *n* 12, 14,
 15, 16, 21, 30, 38
 re-salūtāre 24
 re-solvere 43
 re-spondere 28
 re-stringere 50
 re-supināre 8
 rēticulus -ī *m* 43
 retrō-versus *adv* 24
 re-vocāre 33
 rhētor -oris *m* (4, 5), 20
 ridiculum -ī *n*: per r. 36
 ringī 53
 rīxa -ae *f* 26, 46
 rīxārī 7
 rōstrum -ī *n* 54
 rubor -ōris *m* 44
 rubricātus -a -um 27
 russeus -a -um 6
 rūsticus -ī *m* 25, 29

S
 sagittārius -ī *m* 15, 20
 salāx -ācis *adi* 23
 salīva -ae *f* 30
 saltātiō -ōnis *f* 34
 sanguen -inis *n* 37 = -guis
 sanguinem mittere 40
 sangunculus -ī *m* 41
 sapa -ae *f* 42
 sapere 42
 saplūtus -a -um 17
 satis-facere 54
 satius 38
 satur -ra -rum 7
 satyrus -ī *m* (3, 16)
 saucius -a -um 44
 scālae -ārum *f* 35
 schēma -ae *f* 24

scholasticus -ī *m* 19, 38
 scindere (16), 21
 scissor -ōris *m* 16
 scōpae -ārum *f pl* 13
 scordaliae -ārum *f pl* 37
 scoriō -ōnis *m* 15, 20
 scriblita -ae *f* 15, 42
 scrōfa -ae *f* 21
 scrūta scīta *n pl* 39
 scrūtārī 12
 sculperē 48
 scyphus -ī *m* 33, 36, 41
 sēcrētō *adv* 7
 secundum *prp+acc* 39, 47
 secuntur 46
 sē-dūcere 52
 sē-libra -ae *f* 12, 43
 sēmīs -issis *m* 39
 sempitemō *adv* 26
 senāpe *n indēcl* 42
 sēplasiū -ī *n* 55
 sērō *adv* 40
 servāre 11, 25, 50
 servulus -ī *m* 27
 sessōrium -ī *n* 56
 sēstertiārius -a -um 26, 27
 sevērītās -ātis *f* 31
 sēvir -ī *m* 9, 41
 sēvirātus -ūs *m* 48
 sexennis -e 29
 siccitās -ātis *f* 24
 signa, XII, 14
 siligineus -a -um 45
 siligō -inis *f* (45)
 silvaticus -a -um 21
 sōbrius -a -um 17
 solea -ae *f* (6)
 soleātus -a -um 6
 solidē 28
 solidus -a -um 23
 solium -ī *n* 50
 solium Iovis tenēre 33
 somniāre/-rī 52
 sophōs *adv* 20
 sorbilis -e 12
 spadō -ōnis *m* 6
 spargere 13
 spatium -ī *n* 28, 44
 speciōsus -a -um (52)
 spīna -ae *f* 45
 spīritus -ūs *m* 8
 spissus -a -um 10
 spōnsiō -ōnis *f* 46
 sportella -ae *f* 21
 spuere -uisse (24)
 spūtum -ī *n* (24)
 staminātus -a -um 22

statēra -ae f 15, 43
 statunculum -ī n 32
 stēla -ae f 39
 stēliō -ōnis m 32
 stercus -oris n 23
 sterilicula -ae f 15
 stertēia -ae f 54
 stertere (54)
 stola -ae f (25)
 stolāta 25
 stomachus -ī n 28
 strabō -ōnis m 20
 strāgula -ae f 23, 56
 strātum -ī n 26
 strophā -ae f 38
 strūctor -ōris m 14
 suāvis -e 12, 19; *adv* -iter
 -ius: s. esse 37, 38, 41,
 54, s. sibi facere 48
 subalapa 18
 sub-aurātus -a -um 11
 sub-dūcere 9
 sub-icere 6, 37
 sub-inde 5, 12, 13, 28, 44,
 46
 sub-ire 51
 sub-olfacere 26
 sub-ōrnare 5, 16, 21
 sub-rīdēre 56
 sub-sequi 49
 subseſsor -ōris m 21
 subtilitās -ātis f 10
 suburbānum -ī n 30
 suc-cingere 7, 43
 sūcōsus -a -um 18
 sūdare 24
 sūdārium -ī n 43, 44
 suf-ſicere 6
 suf-flāre 27
 sūmen -inis n 16
 summa -ae f: ad summam
 10, 17, 47, 54, 56
 summum: in summō 42
 supellecticiarius -ī m 13
 supervacuum -a -um 19
 supīnus -a -um; f 37
 sup-pōnere 12
 sup-primere -pressisse
 -pressum 49

suspiciō -ōnis f 21, 36
 sūsum *adv* 56 = sūsum
 symphōnia -ae f (7), 11,
 12, 13, 15, 16, 29
 symphōniacus -ī m 7

T
 tabula -ae f 12, 55
 taeda -ae f 28
 taeter -tra -trum 46
 tālus -ī m 46
 tangomenas 14, 51
 taurulus -ī m 19
 terebīnthinus -a -um 12
 terere trivisse tritum (34),
 51
 tessera -ae f 12
 testiculus -ī m (6), 14
 texere -uisse -xtum 21
 thēbaica -ae f 21
 thēca -ae f 19
 thēsaurum -ī n 27 = -us
 thrētium -ī n 53
 tineā -ae f 56
 tintinnābulum -ī n 29
 tolerābilis -e 45
 tomāculum -ī n 11, 31
 tōmentum -ī n 18
 topanta n pl 17
 toral -ālis n 20
 tormentum -ī n 28
 torquēre -sisse -tum 8, 43
 tortor -ōris m 31
 totiēns 16
 trabālis -e 53
 trā-dūcere, sē, 26
 tragoedia -ae f (46)
 tragoedus -ī m 46
 trā-icere -iēcisse -iectum
 40, 51
 trāns-ire 36, 38
 trānsversō, ex 36
 trecentiēs, sēstertium 26,
 48, 54
 tremulus -a -um 46
 tribūnal -ālis n 8, 48
 trīcae -ārum f pl 35
 trīduum -ī n 26
 trīmus -a -um 29

tripudiāre 15
 trūdere 25
 trulla -ae f 53
 tuērti, officium 5
 turdus -ī m 21, 45
 turtur -uris m 45
 U
 ūbertim 49
 ūdus -a -um 25, 50
 ultimō *adv* 43, 52
 ultrā *adv* 53
 ultrō *adv* 50
 ungere ūnxisse ūnctum
 46, 54, 56
 unguentārius -ī m 20, 52
 unguentum -ī n 7, 28, 38,
 41, 46, 47, 56
 urbānitās -ātis f 16, 33
 urceātīm 25
 urceolus -ī m 52
 urceus -ī m (25)
 urna -ae f (33)
 umālis -e 33
 ursīna -ae f 42
 ursus -ī m 42
 ūsū venīre 38
 uter utris m 13, 22
 utique 26, 33, 36
 utriculus -ī m 16
 ūvae passae 45

V
 vacāre 27
 vacca -ae f (24, 33)
 vacillāre 18
 vafer -fra -frum 32
 valdius *adv comp* 32
 valēre 56
 valvae -ārum f pl 41
 varius -a -um 7, 25
 vāsum -ī n 33 = vās
 vehemēns -entis *adi*,
adv -enter 21
 vel 45
 velīt nōlīt 48
 vēnābulum -ī n 21
 vēnālicium -ī n 8, 55
 vēnālis -e 27

vēnātiō -ōnis f (20), 21
 venātor -ōris m (21)
 vēnātōrius -a -um 21
 venēnārius -ī m 20
 venerius -a -um 39
 veneti -ōrum m pl (46)
 verba dare 57
 vemāculus -a -um 18
 vemula -ae m 42
 vērō *adv* 49
 verrere 13
 versipellis -e 40
 vertebra -ae f 14
 vēsīca -ae f 6
 vestiārius -ī m 22
 vetāre -uisse -itum: vetuō
 35 = vetō
 vetulus -a -um 7
 viātor -ōris m 29
 vibrāre 6, 28
 vicem, in 43; + *gen* 36
 vicēsima -ae f 47
 vīcīnia -ae f 51, 57
 vigilēs -um m pl 57
 villicus -ī m 34
 vinārium -ī n 46, 57
 vīnus -ī m 22 = -um
 vipera -ae f 55, 56
 vitālia -ium n pl 56
 vitālis -e (22), 23
 vitellus -ī m 13
 vitreus -a -um 13, 32, 43;
 n pl 32, 33
 vitrum -ī n (13)
 vitulus -ī m 24, 29, 37
 vivōrum meminērimus
 23, 54
 volāre 40
 voluptās -ātis f 9, 12
 vomere -uisse -itum 42
 vōtum -ī n 50
 vulpēs -is f 25
 vulva -ae f (15), 45

Z
 zēlotypus -a -um 26

Sed minorum meminimus. vos rogo amice ut vobis sciatis sit. nam ego quod tam fuit quod
 uos estis. Sed virtute mea ad hoc perveni. concitatus est quod hores facit. crederet quod
 quilibet omnia bene amo. bene vendo. alius alia vobis dicit. Felicitate distingo. Tu
 autem stertis et nam ploras. iam curabo facit tui ploras. Sed ut capere dicit
 ad hanc me fortunam frugalitas mea perduxit. tam magnus ex alia veni quod hic
 candelabrus est. ad summa quondam me solebam ad illud me ire. et ut ceteri
 vestrum barbarum habere labia de lucerna vergebam. in ad delicias femina ipsi
 mi domini annos quatuordecim fuit. nec turpe est quod dominus iubet. ego tamen et ipsi
 ac domine satisfactionem. scitis quid dicam. tunc quod non sum de gloriosis. ceterum
 quoadmodum diuoluit dominus in domo factus sum. et ecce cepi ipsi creberrimum.
 quid multa coheredes me cesari fecit. et accepit patrimonium latetiamum. ne
 mini tamen nihil satis est. concupiscit negotium me multis uos moris quicquid na
 ius edificium. oneratum nimis. et tunc erat contra aurum mihi romam putat
 res me hoc iussisse. omnes naves naufragavit. facti non fabula uno di
 e nequamne trecentes fixerunt demoravit. putatis me defecisse. non me
 hercules mi hoc iactura gressi fuit. tunc nihil factum. alteras feci maio
 res et meliores. et feliciores. ut nemo non me virum fortis dicit. Scism
 agia natus magnam fortitudinem habet. oneratum aurum vimum lardis fabaz
 septuaginta mancipia. hoc loco fortunata rem placet. omne eius aurum si
 uis omnia vestimenta vendidit. et mi centum aureos in manum posuit. hoc fu
 it peritij mei formidit. cito fio quod diuoluit. uno cursu centes sexcentum
 conuoluit. statim redemi fundos omnes qui patrimonij mei fuerat. edifico
 domum. venalicia coemo iumenta. quicquid tangere credebatur tunc fuit. (Postquam
 cepi plus habere quam tota patria mea habet. manu de tabula sustuli me de negotiati
 one. et cepi libertos fenore. et sane nolente me negotium meum agere. ego
 zant mathematici qui venisset forte in coloniam nostram. generis serapa no
 mine consiliator deor. hic mihi dixit et ea que oblitus eram abacta et acumi
 omnia exposcit. intestinas meas nouerat. factum quod non dixerat quod per die cona
 ueraz. putasset illum semper mecum habitasse. (Ergo habundia puto me fuisse
 in domas tua de rebus illis fecisti. in parum felix in amicos es. Nemo unquam tibi
 parum gratiaz refert. in latifundia possides. in viperam sub ala nutras. et quod
 uobis non dixerim et nunc mi restare vult annos gentem et menses quatuor et di
 es duos. preterea cito accipiam hereditatem. hoc mihi dicit factus meus. quod si
 contigerit fundos apulia iungere. satis uinus pironem. infimam duos mercurium
 uigilat edificium hanc domum ut scitis ceterum erat. nunc templum est. habet
 quatuor ornationes. cubacula viginti. porticus marmoreas duos. fustis ad
 lationem. cubiculum in quo ipse dormio vixit huius sedentium. hostiarum cellam
 pbonam. hospitium hospites capit. ad summa scanzis cum hic uenit nunciam
 uoluit hospitari. et habet ad maza patrum hospitium. et multa alia sunt que sta
 tim uobis ostendaz. credite mihi. assem habeas. assem uideas. habes habebis
 is. sic amicus uester qui fuit zana nunc est rex. Iustum stiche per uitalia.

[LXXVI

mihi

[LXXVII

in quibz uolo me efecit. profuit 7 unguentū. 7 ex illa amphora gustū ex qua uideo lauare ossa
mea. Non est moratus stichus sed 7 stragula alba 7 presens in tectum ut uideret ignes
tentare an bonis lanis essent qfecti. tum subrepsit. uide tu inq. stichus me ista mures
tangat aut tunc aliqui te uim colura. ego gloriosus uolo efecit ut totus mihi p-
opulus bene imparet. Statim apollam nazdi aperuit omnesq nos uixit. 7 sparo in-
quit stichus ut eque me mortui uiuat tuncq uiuunt. nazdm qdez in uinaziz iussit
infundi. 7 putate nos ait ad patenda mea inuitatos esse. Ibat res ad firmas naues
cū timulchis ebrietate turpissima grauis noui ac uarni cornices in tectum
iussit adducit fidusqz uenialibz multis extendit se sup thoziz extrinū 7 fignit me
inquit mortui esse dicite aliquid belli. consonere cornices fignit stragula uis
precipue sūis libertinaziz illius qui int hos honestissim erat tūz ualde intonuit ut tota
coctaret uiciniā. itaqz uigiles qui custodiebat uicinā regionēz rati uiderē p-
malchionis domū efugerūt ianuaz subito. 7 cū aqua 7 sacrisibzqz humilita-
zi suo iure ceperūt. Nos occasionez oportunissimaz nocti agamenoni uerba
dedimus. 7 optimiqz taz plane qz ex incendio fignimus.

□ LXXVIII

ISBN: 978-87-90696-04-7

9 788790 696047